

Nr 214.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om allmän fastighetstaxering år 1922; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om allmän fastighetstaxering år 1922.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. J. Beskow.

Förslag

till

förordning om allmän fastighetstaxering år 1922.

1 §.

Allmän taxering av fast egendom skall verkställas under år 1922. Vid denna taxering skola bestämmelserna i 2—10 §§ här nedan med därtill hörande anvisningar lända till efterrättelse i stället för vad i 4 och 6 §§ av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst och i 1 § av de till samma förordning hörande särskilda anvisningar finnes stadgat.

Angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid 1922 års allmänna fastighetstaxering är särskilt stadgat.

2 §.

Med fast egendom förstås i denna förordning vad enligt allmän lag är att hänföra till sådan egendom, så ock byggnad, ändå att den enligt allmän lag ej är hänförlig till fast egendom.

3 §.

Taxering av sådan fast egendom, som omförmäles i 5 § j) bevillningsförordningen, äger icke rum.

4 §.

Fast egendom skall taxeras såsom *jordbruksfastighet*, då den användes för jordbruk eller skogsbruk, samt såsom *annan fastighet*, då den användes för annat ändamål.

Användes viss fastighet delvis för jordbruk eller skogsbruk och delvis för annat ändamål, skall den del, som användes för jordbruk eller

skogsbruk med därtill hörande byggnader och inrättningar taxeras såsom jordbruksfastighet och den del, som användes för annat ändamål, med därtill hörande byggnader och inrättningar taxeras såsom annan fastighet.

Ligger fastighet oanvänd, skall fastigheten taxeras såsom jordbruksfastighet, så framt ej påtagligt är, att densamma är avsedd att användas för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk.

Under jordbruk inbegripes jämväl binäring till jordbruk.

Frälseränta och i jord- eller fastighetsregistret särskilt upptaget fiskeri taxeras såsom annan fastighet.

(Se vidare anvisningarna).

5 §.

Varje *taxeringsenhet* skall äsättas särskilt *taxeringsvärde*.

Taxeringsenhet är:

a) å landet varje hemman eller lägenhet eller i jordregistret särskild redovisad del därav samt i stad och annat samhälle, där fastighetsregister såsom för stad skall föras, varje tomt eller stadsäga;

b) del av fastighet, som under a) omförmäles, där fastighetsdelen antingen tillhör särskild ägare eller upplåtits till annan för självständigt, mera stadigvarande nyttjande eller eljest stadigvarande brukas särskilt eller användes för annat ändamål än fastigheten i övrigt;

c) frälseränta samt i jord- eller fastighetsregistret särskilt upptaget fiskeri;

d) byggnad eller med varandra sammanhörande byggnader å annans mark;

e) skogsområde, vilket är att anse såsom förvaltningsenhet, samt vid skifte avsatt samfällighet, som står under särskild förvaltning, även om området eller samfälligheten består av flera fastigheter eller delar av fastigheter eller utgör allenast del av fastighet;

f) fastigheter, vilka tillhöra samme ägare och ligga i oskift samfällighet eller i sambruk med gemensamma åbyggnader eller av annan anledning icke kunna till sina inbördes värden tillförlitligen bedömas.

Tillhöra delar av *taxeringsenhet* olika administrativa områden, inom vilka menighet äger utöva beskattningsrätt, eller är del av *taxeringsenhet* belägen inom och annan del utom särskilt sådant område, skall angivas, huru stor del av *taxeringsvärdet*, som anses skäligen böra upptagas till beskattning inom varje sådant område.

(Se vidare anvisningarna).

6 §.

Taxeringsvärde skall, där ej annat följer av vad nedan stadgas, åsättas till det belopp, som provas utgöra fastighetens värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet).

Skogsmark och växande skog skola upptagas till det värde, som de kunna anses äga vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk. Finnes å skogsmark därutöver betesvärde, som ägaren kan tillgodogöra sig, eller tomt- och industrivärde, varom i 8 § förmäles, varde sådant vid uppskattningen jämväl iakttaget.

Frälseränta uppskattas till tjugu gånger det belopp, varmed räntan beräknas utgå.

(Se vidare anvisningarna).

7 §.

Taxeringsvärde skall åsättas med hänsyn till förhållandena vid 1921 års utgång. Har efter nämnda tid fastighet undergått väsentlig ändring i värde såsom genom nybyggnad, eldsvåda, vattenflöde eller dylikt eller har fastighet delats och anses de nya taxeringsenheterna redan under år 1922 böra åsättas särskilda taxeringsvärden, må taxeringen därefter lämpas.

8 §.

Vid taxering av fast egendom skola, i den mån förhållandena därtill föranleda, följande särskilda värden, vilka tillsammans utgöra fastighetens taxeringsvärde, bestämmas, nämligen:

för jordbruksfastighet:

a) jordbruksvärde, varmed förstås fastighetens värde för jordbruk med binäringar ävensom värdet av skogsmark, betesvärde däri inräknat, och övrig till fastigheten hörande mark;

b) skogsvärde, varmed förstås värdet av växande skog; samt

c) tomt- och industrivärde, varmed förstås det värde, som mark kan äga utöver jordbruksvärde på grund därav att den lämpligen kan tillgodogöras för annat ändamål än jordbruk med binäringar eller skogsbruk, såsom för bostadsbyggnader, industriella anläggningar och dylikt;

för annan fastighet:

a) markvärde eller värdet av marken med bortseende från därå befintliga träd och anläggningar;

- b) byggnadsvärde eller värdet av byggnader å fastigheten; och
- c) parkvärde eller det värde, som fastigheten kan utöver markvärdet och byggnadsvärdet äga på grund av därå befintliga träd, trädgårdsanläggningar och dylikt.

(Se vidare anvisningarna).

9 §.

Taxeringsvärde åsättes i fulla hundratal kronor. Likaledes skola uppskattade värden enligt 8 § utföras i fulla hundratal kronor.

Uppgår taxeringsenhets värde icke till 100 kronor, skall detsamma införas endast i vederbörande taxeringslängds anteckningskolumn. Likaså skall endast i nämnda kolumn införas värdet å sådan lägenhet eller byggnad, för vilken, jämlikt 5 § fjärde och femte styckena bevillningsförordningen, fastighetsbevillning icke erlägges.

10 §.

Med ägare likställes i denna förordning den, vilken innehar fast egendom med fideikommissrätt eller stadgad åborätt, samt innehavare av så kallad ofri tomt i stad.

11 §.

Om skattskyldighet till bevillning för fast egendom på grund av 1922 års allmänna fastighetstaxering samt om beskattningsort skall gälla vad som i 2, 3, 5 och 7 §§ bevillningsförordningen ävensom 2 § av de vid samma förordning fogade anvisningarna finnes stadgat.

12 §.

I samhälle, där byggnadsskatt jämlikt förordningen den 19 november 1920 utgår, skall, därest av sådan anledning, som omförmäles i 1 § av de vid bevillningsförordningen fogade särskilda anvisningar, taxeringsvärdet å annan fastighet än jordbruksfastighet skolat nedsättas, därest ej allmän fastighetstaxering ägt rum, sålunda nedsatt värde, beräknat enligt de i bevillningsförordningen stadgade grunder, särskilt angivas.

Anvisningar.

Vid 4 §.

Fast egendoms kamerala beskaffenhet är icke avgörande för frågan, huruvida egendomen skall i beskattningshänseende anses såsom jordbruksfastighet eller såsom annan fastighet utan beror detta av användningen. Användes sålunda i mantal satt jord såsom underlag för industriell verksamhet, taxeras den såsom annan fastighet, varemot tomtområde, därå jordbruk bedrives, taxeras såsom jordbruksfastighet. Om å ägora till en jordbruksegendom anlägges en fabrik eller uppföres en till uthyrning avsedd byggnad, skola de områden, som för sådant ändamål tagas i anspråk, tillika med anläggningarna anses såsom annan fastighet, medan egendomen i övrigt hänföres till jordbruksfastighet. Användes sådan byggnad delvis till uthyrning eller dylikt och delvis för ändamål, som bör föranleda byggnadens hänförande till jordbruksfastighet, får den huvudsakliga användningen vara avgörande. Likaledes skall, om visst område av en jordbruksegendom utnyttjas för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk, detta område anses såsom annan fastighet. En torvmosse, som tillgodogöres i ett torvindustriellt företag, skall således taxeras såsom annan fastighet, likaledes ett på arrende upplåtet sten- eller kalkbrott o. s. v.

För att fast egendom skall anses vara använd för skogsbruk fordras, att arealen av skogbärande mark icke är alltför ringa. Den omständigheten att någon ringa virkestillgång finnes å fast egendom, där bostaden är det väsentliga, frántager icke egendomen egenskapen att i sin helhet böra anses såsom annan fastighet. Detsamma gäller om exempelvis villabyggnad med park; mark, som användes till s. k. sommarnöje, och dylikt.

Drives å en skogsegendom förädlingsindustri, medför icke detta förhållande, att egendomen i sin helhet skall anses såsom annan fastighet. Äro å egendomen uppförda byggnader eller andra inrättningar för förädlingsindustrin såsom fövaltare- och arbetarbostäder, sågverk, träsliperi och dylikt, skola visserligen dessa byggnader med anläggningsområde taxeras såsom annan fastighet, men icke egendomen i övrigt.

Sådan förändring i fastighets användning, som är allenast tillfällig, bör icke medföra förändring av fastighetens taxering såsom jordbruksfastighet eller annan fastighet.

Till *jordbruk* hänföres åker- och ängsbruk, även då sådant drives för industriellt behov utan förening med annat jordbruk, så ock husdjursskötsel, varunder jämväl inbegripes betesfodring å såväl skogs- mark som annan mark. Trädgårdsskötsel, därunder inbegripen växt- odling under glas, räknas ock till jordbruk, så framt den drives till- sammans med annat jordbruk. Trädgårdsskötsel, som utan samband med jordbruk drives såsom självständig näring (handelsträdgårdsrörelse), skall däremot icke hänföras till jordbruk. Icke heller skall såsom jordbruk anses trädgårdsskötsel å tomter eller å s. k. sommarnöjen, villaegen- domar eller andra lägenheter, som huvudsakligen avse bostadsändamål, egnahemslägenheter, vilka enligt gällande bestämmelser om villkoren för åtnjutande av egnahemslån skola betraktas såsom bostadslägenheter, och dylikt.

Till jordbrukets *binäringar* skola räknas mejerihantering, tillverkning av potatismjöl och kvarndrift, som huvudsakligen avse förädling av det egna jordbrukets produkter, samt sådan av jordbrukaren å den egendom, varå jordbruket bedrives, eljest utövad verksamhet för förädling av produkter eller beståndsdelar från egendomen, som sker huvudsakligen för husbe- hovsändamål eller med huvudsaklig användning av jordbrukets inventarier, driftsbyggnader och ordinarie arbetsbesättning. I enlighet härmed skola såsom binäringar till jordbruket räknas exempelvis mejerihantering vid vanliga s. k. herrgårdsmejerier, utvinning av torv och kalk samt till- verkning av tegel huvudsakligen till husbehov o. s. v. Å andra sidan anses icke såsom binäringar förmalning av spannmål eller tillverkning av potatismjöl, där verksamheten huvudsakligen avser förädling av in- köpta eller annan tillhöriga produkter. Brännerihantering, tillverkning av tegel eller utvinning av torv eller kalk huvudsakligen för försäljning samt annan förädlingsverksamhet, som bedrives såsom särskild näring, i regel med särskild personal, särskilda inventarier, maskiner och dylikt eller särskilda byggnader eller inrättningar, hänföras ej till jordbrukets binäringar. Å egendomen bedriven försäljning av jordens beståndsdelar i oförädlad skick är i regel att betrakta såsom binäring, men kan undan- tagsvis ske under sådana förhållanden, att särskild näring bör anses föreligga. Så är exempelvis fallet vid försäljning av grus i större om- fattning.

Vid 5 §.

I fråga om vad som skall särskilt för sig taxeras (taxeringsenhet) uppställs till en början såsom regel, att varje kameral enhet är taxerings- enhet, således å landet hemman och i jordeboken särskilt upptagen

lägenhet samt i stad eller samhälle, där fastighetsregister såsom för stad skall föras, tomt eller stadsäga. Är den kamerala enheten genom laga förrättning delad och äro i följd därav delarna särskilt redovisade i jordregister eller fastighetsregister, skall ock i allmänhet varje sådan del vara taxeringsenhet.

Emellertid måste i vissa fall en uppdelning i andra och flera taxeringsenheter, än som följer av den i jordregistret eller fastighetsregistret redovisade uppdelningen, äga rum.

I sådant hänseende är att märka, att, om fastighet, som eljest skulle vara taxeringsenhet, är delad mellan olika ägare, så att varje ägare har sin till området å marken bestämda del av fastigheten, varje sådant område utgör taxeringsenhet.

Detsamma gäller om del av fastighet upplåtits till annan för självständigt, mera stadigvarande nyttjande. I enlighet härmed bör exempelvis torp, därå jordbruket av torpinnehavaren självständigt bedrives, anses såsom särskild taxeringsenhet, även om torplegan uteslutande eller huvudsakligen utgår i dagsverken. Om däremot självständigt jordbruk icke bedrives av torpinnehavaren, såsom fallet i allmänhet är i fråga om s. k. statorp och därmed jämförliga jordupplåtelse, där torpet väsentligen är att anse såsom bostadslägenhet, bör torpet icke behandlas såsom särskild taxeringsenhet. Är upplåtelsen av tillfällig art, så att det upplåtna området kan förväntas inom kortare tid komma att i brukningsavseende återförenas med den fastighet, varifrån upplåtelsen skett, föreligger ej anledning att åsätta området särskilt taxeringsvärde. Ej heller medför upplåtelse av sådant mindre område som t. ex. lott i en s. k. koloniträdgård, att det upplåtna området skall anses såsom särskild taxeringsenhet.

Vidare skall såsom taxeringsenhet anses från en fastighet icke rättsligen avskilt område, vilket — utan att vara till annan upplåtet — stadigvarande brukas särskilt eller stadigvarande användes för annat ändamål än fastigheten i övrigt. Under denna bestämmelse faller exempelvis utgård med särskilda åbyggnader och särskild drift. I övrigt torde stadgandet hava sin största betydelse för det fall, att fastigheten visserligen huvudsakligen användes för jordbruk med binärningar, men till en del av sitt område utgör underlag för eller eljest nyttjas i samband med byggnader eller inrättningar, som ej höra till jordbruket med binärningar, såsom bostadshus, avsedda för uthyrning, s. k. sommarnöjen med trädgårds- eller planteringsland, park och dylikt samt anläggningar för sådan drift, som icke kan anses såsom binärning till jordbruk.

Under stadgandet i fråga inbegripes även det fall, att en tomt i

stad användes för skilda ändamål, t. ex. till ena hälften är bebyggd med bostadshus till uthyrning och till andra hälften användes för någon industriell anläggning. Under liknande förhållanden kan även ett sammanhängande område av fastighet å landet, som användes för skilda ändamål, komma att uppdelas i olika taxeringsenheter. Huruvida så skall ske eller icke beror väsentligen däraf, om området i ägarens hand är att anse såsom en förvaltningsenhet eller ej. Om sålunda flera för uthyrning avsedda boningshus, exempelvis s. k. sommarvillor, äro uppförda i omedelbar närhet av varandra, kan den mark, som nyttjas till dem, betraktas såsom ett särskilt för sig nyttjat område utan hinder däraf att, praktiskt taget, olika delar av området kunna anses åtminstone företrädesvis anvisade för begagnande av de olika hyresgästerna och för sådant ändamål tilläventyrs inhägnats eller eljest särskilt utmärkts. Likaså må allenast ett, särskilt för sig nyttjat område kunna anses föreligga i det fall, att flera skilda företag, exempelvis såg- och kvarnrörelse, av samme företagare drivas å ett sammanhängande område.

Byggnad eller med varandra sammanhörande byggnader å annans mark skola ock särskilt för sig taxeras. Användas byggnaderna för jordbruksändamål, exempelvis om arrendator äger de till den arrenderade fastighetens drift använda byggnaderna eller vissa av dem, skola de jämlikt 4 § upptagas såsom jordbruksfastighet. Särskild taxering av den mark, därå byggnaderna äro uppförda, kommer då ej i fråga, enär marken ingår i och taxeras tillsammans med jordbruksfastigheten i övrigt. Användas däremot byggnaderna för annat ändamål, så att de skola taxeras såsom annan fastighet, kommer den mark, därå byggnaderna äro uppförda eller som eljest för dem tagits i anspråk, att vara taxeringsenhet. I sådant fall bliva alltså byggnaderna, å ena sidan, och den mark, som till dem nyttjas, å den andra, var för sig särskilt taxerade.

Understundom äro förhållandena sådana, att fastigheter, som äro rättsligen skilda, eller områden, som tillhöra sådana fastigheter, dock böra tillsammans bilda taxeringsenhet.

Detta är fallet med skogsområde, som är att anse såsom förvaltningsenhet, ävensom vid skifte avsatt samfällighet, som står under särskild förvaltning. Hit höra kronopark, vid utarrendering av staten tillhörig jordbruksdomän undantagen skog, boställsskog under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, häradsallmänning och annan allmän skog, för vilken innehavaren enligt 3 § bevillningsförordningen är skyldig erlagga bevillning (gruvskogar, gruvallmänningar, kanalskogar, *Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 181 häft. (Nr 214.)* 2

städernas skogar), ävensom under särskild förvaltning ställd samfällid skog, såsom de s. k. besparingsskogarna och vissa s. k. skogsundantag i Kopparbergs län. Såsom förvaltningsenhet må ock kunna behandlas enskild skog i den mån den bildar en naturlig enhet (skogsblock).

Därest vid skifte undantagen samfällighet ej står under särskild förvaltning, skall värdet av den andel i samfälligheten, som hör till varje särskild andelsberättigad egendom, komma i betraktande vid samma egendoms taxering såsom en densamma tillhörande särskild förmån.

Vidare böra såsom en enhet taxeras fastigheter, som tillhöra samme ägare och vilkas inbördes värden icke kunna var för sig tillförlitligen bedömas. Detta inträffar då fastigheterna ligga i oskift samfällighet eller i sambruk med gemensamma åbyggnader. I dessa fall lära fastigheterna vara så intimt med varandra förenade i drift och utnyttjande, att det knappast låter sig göra att med tillförlitlighet angiva, vad den ena eller den andra av dem kan vara särskilt värd. Understundom kunna liknande svårigheter att vid taxeringen följa de kamerala enheterna uppkomma även av annan anledning, och bör även då det gemensamma komplexet behandlas som en taxeringsenhet.

Styckena under b) och f) böra tillämpas vid sidan av varandra på sådant sätt, att ett komplex av kamerala enheter, vilka enligt bestämmelserna under f) må taxeras gemensamt, betraktas såsom *en* fastighet, varå sedermera bestämmelserna under b) komma i tillämpning.

Det kan inträffa, att en taxeringsenhet är fördelad på olika administrativa områden, inom vilka menighet äger beskattningsrätt, eller att en del av taxeringsenheten faller inom och en annan del utom särskilt sådant område, såsom i fråga om municipalsamhällen ofta är fallet. Administrativa områden, som här avses, äro stad, köping, municipalsamhälle, landskommun, kyrkoförsamling, skoldistrikt, tingslag och väghållningsdistrikt. Där taxeringsenhet på sådant sätt tillhör olika administrativa områden, måste taxeringsvärdet i enlighet härmed uppdelas. Vid en dylik uppdelning bör naturligtvis å varje del av taxeringsenheten läggas det värde, som med hänsyn till dess storlek och beskaffenhet i övrigt å den kan anses skäligen belöpa av värdet å det hela. Vad nu är sagt äger tillämpning ej blott då fastighet sträcker sig över gränsen till administrativt område utan jämväl då till en fastighet hör utjord, urfjäll eller annan för sig liggande äga, som tillhör annat dylikt område än fastigheten i övrigt. Förutsättning för att en uppdelning av taxeringsvärdet skall vidtagas är emellertid, att fastighetens

uppdelning på olika administrativa områden är grundad på jordeboken eller annat i laga ordning meddelat beslut, t. ex. förordnande om municipalsamhälle, skoldistrikt eller dylikt. Där sådan i laga ordning meddelad bestämmelse om fastighetens samhörighet med olika administrativa områden saknas och blott en geografisk oregelbundenhet föreligger, såsom om en i jordeboken såsom enhet upptagen fastighet har äga enklaverad inom annat administrativt område eller sträcker sig över gräns mellan sådana områden, där är fastigheten att anse såsom i sin helhet tillhörande det administrativa område, i vilket den enligt jordebok eller annat behörigt förordnande skall ingå, och någon uppdelning av värdet ifrågakommer då icke.

Vid 6 §.

Med fastighets värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet) förstås det belopp, som en förständig köpare kan antagas vilja betala för fastigheten, om den tänkes såld inom den kundkrets, som för en dylik egendom kan antagas vara att påräkna, och köpt för ett med hänsyn till fastighetens beskaffenhet lämpligt utnyttjande.

Härav följer, att köpeskillning, som under senare tid faktiskt betalats för en viss fastighet, icke får utan vidare anses som ett exakt uttryck för det allmänna saluvärdet. Frånsett det att köpeskillningen kan hava påverkats av särskilda förhållanden såsom släktskap, affektionsvärde och dylikt, kan densamma vara ett topp-pris eller ett bottenpris, som ingalunda motsvarar det allmänna saluvärdet. Sådant kan föranledas av vid tiden för försäljningen rådande abnorma konjunkturen å fastighetsmarknaden, av särskilt tvingande skäl till försäljning eller köp vid en viss tidpunkt, av ett obetänksamt ingånget avtal m. m. dylikt. Först om ett något så när tillräckligt antal olika försäljningar föreligga, om vilka anledning ej finnes antaga, att ovidkommande omständigheter inverkat å prisbildningen, kan ur dem dragas en tillförlitlig slutsats angående det allmänna saluvärdet. Detta värde är sålunda att förstå såsom ett normalt värde i handel ochandel, icke såsom beloppet av en i visst fall för en viss fastighet faktiskt betald köpeskillning.

Härmed är emellertid faktiskt betald köpeskillings betydelse såsom uppskattningsgrund för det allmänna saluvärdet ingalunda förringad. Men sådan köpeskillning kan och bör underkastas undersökning, om den må anses avvika från det normala värdet i handel ochandel; och där så är fallet, bör taxeringsvärdet därefter lämpas. Därför måste taxeringsmyndigheten vid taxeringsvärdets åsättande taga hänsyn jämväl till andra förhållanden, som kunna tjäna till ledning vid värdesättningen.

I detta hänseende hänvisas taxeringsmyndigheten till de *enhetsvärden*, som kunna hava föreslagits i den ordning, som i 4 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922 närmare omförmäles, samt till fastighetens avkastning och andra kända förhållanden, som kunna tjäna till ledning för bedömande av dess allmänna saluvärde. Taxeringsvärdet bör därefter framgå såsom resultat av ett övervägande av samtliga dessa förhållanden.

Vid värdesättningen skall taxeringsmyndigheten noga beakta, om och i vilken omfattning ökning eller minskning i värdet för viss fastighet i förhållande till andra fastigheter i orten bör äga rum till följd av förhållanden, som äro för den fastigheten säregna, såsom

beträffande jordbruksfastighet:

fastighetens storlek och läge samt mer eller mindre goda eller dåliga avsättnings- och användningsförhållanden;

ägornas inbördes läge och därav föranledda mer än vanligt goda eller svåra brukningsförhållanden samt om fastigheten är i synnerligt god hävd eller är vanhävdad och förfallen;

åbyggnadernas beskaffenhet, om de skilja sig från i orten vanligt medelbestånd, d. v. s. om å fastigheten finnes förnämligare bostadsbyggnad eller eljest ovanligt goda åbyggnader eller om åbyggnaderna äro olämpliga, förfallna eller otillräckliga;

särskilda naturtillgångar eller förmåner, som kunna finnas å fastigheten, såsom vattenfall, torvmosse, ej inmutningsbara fyndigheter, jaktmarker, fiskevatten och dylikt, försåvitt samma naturtillgång eller förmån ej är av beskaffenhet att efter ty under 5 § sägs böra särskilt taxeras;

servitut eller annan rättighet av sakrättslig art till förmån eller last för fastigheten;

med mera sådant;

beträffande annan fastighet:

fastighetens läge med därav följande större eller mindre möjligheter i fråga om dess utnyttjande, exempelvis för tomt i stad: om inskränkningar gälla i rätten till dess bebyggande, om den ligger i stadens affärscentrum eller i yttre område, om den ligger vid huvudgata eller bigata, om den är hörntomt eller mellantomt o. s. v.; för industrifastighet, upplagsplats, stenbrott, grustäkt och dylikt: om den äger bättre eller sämre tillgång till erforderliga kommunikationer o. s. v.

markens naturliga beskaffenhet och därav följande större eller mindre lämplighet för ett förmånligt tillgodogörande, exempelvis om tomtmark företer synnerligen goda eller dåliga grundläggningsförhållanden,

om stenbrott, grustäkt och dylikt för sitt utnyttjande erbjuder större eller mindre av naturförhållandena förorsakade svårigheter o. s. v.;
servitut eller annan rättighet av sakrättslig art till förmån eller last för fastigheten;
med mera sådant.

Vad nu sagts om fastighets uppskattning efter allmänna saluvärdet gäller icke *skogsmark* och *därå växande skog*. Dessa skola upptagas till de värden, de kunna anses äga vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk, och skall denna uppskattning ske efter den särskilda instruktion, som finnes dessa anvisningar bilagd. Till skogsmarkens sålunda uppskattade värde lägges i förekommande fall värdet av bete, som ägaren kan jämsides med rationellt skogsbruk tillgodogöra sig å skogsmarken.

Vid uppskattning av frälseränta bör densamma beräknas utgå med det belopp, vartill räntan uppgått enligt nästföregående års markegång; dock att, där räntan i enlighet med 14 § i Kungl. Maj:ts kungörelse den 11 maj 1855 utgår efter medelmarkegångspris, detta senare bör läggas till grund för beräkning av räntans belopp.

Har vid uppskattning av fast egendom hänsyn tagits till förekomsten av andra naturtillgångar än träd och inmutningsbara kol- eller mineralfyndigheter, skall dessas beräknade värde i taxeringslängden antecknas.

Vid 8 §.

I *jordbruksvärde* skola inräknas jordägaren tillhöriga mangårdsbyggnader och driftsbyggnader för jordbruk med binärningar eller skogsbruk. Tillhöra dylika byggnader annan än jordägaren, skall värdet å dem likaledes utföras såsom jordbruksvärde. Till mangårdsbyggnader hänföras bostadsbyggnad för ägare eller brukare med tillhörande s. k. ekonomibyggnader ävensom byggnader, uppförda för ägares eller brukares bekvämlighet och trevnad, såsom lusthus, bad- och båthus, stall för lyxhästar, jaktstuga och dylikt. Till driftsbyggnader räknas dels byggnader för personal, som är eller varit anställd i och för jordbruket med binärningar eller skogsbruket, såsom förvaltar- eller inspektorsbyggnad, drängstuga, statare- eller statorpsbyggnader, bostad för skogvaktare och annan skogspersonal, dels ock för själva driften avsedda byggnader, såsom stall, ladugård, ladu- och logbyggnader, smedja och dylikt, ävensom byggnader, avsedda för sådan verksamhet, som är att hänföra till jordbrukets binärningar.

På sätt instruktionen för uppskattning av skogsmark och växande skog utvisar, skall vid bestämmande av skogsmarkens värde hänsyn ej tagas till värdet å impediment eller annan till skogsbörd ej duglig mark. Eventuellt värde å dylik mark skall alltså beräknas vid värdesättningen av den till fastigheten hörande mark, som ej värdesättes såsom skogsmark.

Tomt- och industrivärde förefinnes i allmänhet blott å sådana jordbruksfastigheter, som äro belägna i närheten av större städer eller i tillväxt varande industri- och järnvägssamhällen. Men även närbelägenhet till gruv- och vattenkraftsanläggningar, badortsanläggningar och andra sådana företag kan medföra ett mervärde av ifrågavarande art. I den mån utvecklingen å en dylik ort fortskrider, behöver närbelägen, därför lämpad mark tagas i anspråk för nya bostäder, industriella anläggningar med mera. Där en sådan utveckling framträtt, har den mark, som kan antagas komma att därvid bliva föremål för användning, utöver jordbruksvärdet ett värde, som bör särskilt för sig angivas. Understundom kan ock vattenfall eller brytningsvärdig fyndighet grundlägga ett liknande mervärde, som jämväl bör upptagas såsom tomt- och industrivärde, där ej naturtillgången i fråga är av beskaffenhet att böra taxeras såsom annan fastighet.

Tomt- och industrivärde utgör skillnaden mellan markens jordbruksvärde och vad den skulle kunna i allmänna marknaden betinga, om den såldes för byggnadsändamål eller för industriellt utnyttjande. Uppskattningen av detta värde får grundas å de i varje särskilt fall föreliggande faktiska förhållanden, som kunna tjäna till ledning för värdesättningen.

Därest tomt- och industrivärde belöper allenast å viss del eller vissa delar av en fastighet, bör sådan del eller sådana delar till läge och storlek angivas i vederbörande längd. Befinnes fastighet till särskilda områden hava olika tomt- och industrivärden, skall likaledes sådant i längden angivas.

Vid uppskattning av *markvärde å annan fastighet* har taxeringsmyndigheten att taga hänsyn utom till de ovan i anvisningarna vid 6 § angivna förhållanden jämväl till det värde, som kan hava åsatts marken vid den uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt, som ägt rum på grund av förordningen den 28 maj 1920.

År å annan fastighet mark och byggnad i samme ägares hand, skall *byggnadsvärdet* utföras med det belopp, som utgör skillnaden mellan

fastighetens allmänna saluvärde i dess helhet och markvärdet jämte eventuellt parkvärde.

Parkvärde torde endast undantagsvis förekomma. I allmänhet lär å fastighet, som skall såsom annan fastighet taxeras, mera sällan förekomma växande träd eller anläggning, som ej är att hänföra till byggnad, av den betydelse, att fastighetens värde i allmänna marknaden därigenom i någon väsentligare grad påverkas. Men om å fastigheten finnes trädbestånd eller till byggnad ej hänförlig anläggning, exempelvis en mera avsevärd trädgård eller park, och denna förmån kan anses i avsevärd mån inverka på fastighetens allmänna saluvärde, bör särskilt värde — parkvärde — därå sättas. Emellertid bör alltid tillses, att summan av de särskilda värden, som vid taxeringen åsättas, kommer att motsvara allmänna saluvärdet för fastigheten i dess helhet.

Instruktion

för värdesättning å skogsmark och växande skog.

1. Särskilda värden skola beräknas för skogsmark och växande skog.

A. Skogsmark.

2. Skogsmark skall värdesättas efter arealen av till skogsbörd duglig mark och dennas normala avkastningsförmåga.

I arealen inräknas icke mossar, myrar, kärr, berg, fjällmark och annan till skogsbörd ej duglig mark, utan skall sådan marks eventuella värde medräknas vid värdesättning av fastigheten i övrigt.

Skogsmarkens normala avkastningsförmåga skall beräknas efter den årliga avkastning, som anses kunna erhållas vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk och under antagande att marken vore beväxt med ett tillfredsställande samt å behöriga åldrar fördelat virkesförråd (normal skogstillgång). Vid uppskattningen av markens normala avkastningsförmåga tages alltså ej hänsyn till om normal skogstillgång därå faktiskt föreligger eller ej.

Till avkastningen skall räknas jämväl virke, som användes till husbehov. Finnes å den till skogsbörd dugliga marken bete, som jämsides med rationellt skogsbruk kan av ägaren tillgodogöras, bör värdet därå, särskilt angivet, tilläggas markens värde såsom skogsproducerande.

Finnes å hagmark eller betesmark skog, som kan inverka å värdesättningen av egendomens växande skog, bör marken uppskattas såsom skogsmark, varefter betesvärdet tillägges. Om åter å hag- eller betesmarken betestillgången är det väsentliga och skogsproduktionen av underordnad betydelse, bör marken icke upptagas såsom skogsmark.

Ljungmark och annan utmark, som av ålder ligger skoglös, må, även om den kan anses lämpa sig för skogsproduktion, dock icke upptagas såsom skogsmark, så framt den ej redan blivit föremål för skogsodling eller är för skogsproduktivt ändamål avsedd.

3. *Arealen* av till skogsbörd duglig mark beräknas: vad angår statens och andra allmänna skogar efter därom av domänstyrelsen meddelade eller eljest tillgängliga officiella uppgifter; vad angår enskilda skogar under ordnad hushållning med tillgängliga och tillförlitliga hus-

hållningsplaner. efter uppgifter i hushållningsplanerna; samt vad angår övriga skogar med ledning av uppgifter från jordregistret, ekonomiska kartverk eller andra offentliga handlingar, så ock efter ingivna deklara-tioner och andra upplysningar, som kunna införskaffas.

4. *Den normala årliga virkesavkastningen* uppskattas i kubikmeter fast mått per hektar efter markens virkesproducerande förmåga (bonitet). Boniteten anges såsom en hela skogen i fråga omfattande medelbonitet, som kan infogas i någon av de å bifogade tabell I upptagna bonitets-klasser. Förefinnes för skogen tillförlitlig hushållningsplan, angivande skogsmarkens olika boniteter eller innehållande andra uppgifter, varav markens normala produktionsförmåga kan bedömas, sker uppskattningen av medelboniteten med ledning därav. Saknas dylika uppgifter, upp-skattas produktionsförmågan med ledning av vad som kan anses vara känt om skogsmarken i fråga, jämfört med medelboniteten å trakten i övrigt.

5. *Värdet i penningar* av den sålunda uppskattade årliga virkes-avkastningen beräknas efter virkets nettovärde per kubikmeter å rot en-ligt de pris, som för liknande sortiment under de senaste åtta åren i genomsnitt varit å orten gällande. Finnes för skogen i fråga ordnad bokföring tillgänglig, må densamma läggas till grund för prissättningen under förutsättning, att det uttagna virket och de bokförda prisen varit av ordinär beskaffenhet. Saknas ordnad bokföring för skogen eller hava för det genomsnittliga prisläget representativa virkesförsäljningar ej före-kommit eller anses de bokförda prisen icke kunna läggas till grund för beräkningen, uppskattas rotvärdet med hänsyn till avverkningens sam-mansättning av olika sortiment, allmänt rådande virkespris, omkostnader för avverkning och transport m. m. Det sålunda funna värdet jämkas till den av prisklasserna å tabell I, som ligger närmast.

6. Från värdet av den enligt ovan angivna grunder beräknade avkastningen skall avdragas en fjärdedel för kostnader för skogens vård, förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skydds-dikning, skogsindelning, skatter m. m. Vad därefter återstår lägges till grund för värdesättningen å skogsmarken sålunda, att *markvärdet per hektar sättes till tre gånger den reducerade årsavkastningen*. Till un-derlättande av värdeberäkningen hänvisas till tabell I, som angiver markvärdet per hektar vid de olika kombinationer mellan bonitetsklass och virkespris, som kunna antagas förekomma vid de i punkterna 4 och 5 angivna uppskattningar.

För skyddsskog eller annan därmed jämförlig skog, som på grund av gällande lagstiftning eller rådande svåra naturförhållanden måste *Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 181 häft. (Nr 214.)* 3

skötas i skyddssyfte med anlitande för skogens vård och underhåll av en osedvanligt stor del av den alstrade avkastningen, må avdraget för kostnader efter prövning i varje särskilt fall och med angivande av skälen höjas, dock ej till mer än hälften av den beräknade normala avkastningen. I sådant fall kan icke tabellen användas, utan särskild värdeberäkning måste göras.

B. Växande skog.

7. Växande skog skall — oavsett om avverkningsrätt till densamma upplåtits eller ej — värdesättas med hänsyn till det skick, vari den faktiskt befinner sig, och den avkastning, som för framtiden därur kan uttagas under förutsättning av ett rationellt riktigt tillgodogörande. Därest skogen innehåller ett sådant på behöriga åldrar fördelat virkesförråd, att den beräknade normala avkastningen genast kan uthålligt uttagas och sålunda normal skogstillgång förefinnes, sättes värdet å den växande skogen till 13.67 gånger den enligt punkt 6 reducerade årsavkastningen. I fråga om denna värdeberäkning hänvisas till tabell I, som jämväl anger den växande skogens värde per hektar vid normal skogstillgång för samma kombinationer, som upptagits i fråga om markvärdet. Emellertid läser endast sällan förekomma, att skogstillgången kan anses vara normal. Antingen kan den virkesavkastning, som rationellt bör uttagas ur det förhandenvarande virkesförrådet, understiga den normala, såsom förhållandet är vid utglesnade eller vanskötta skogar med allmän virkesbrist eller vid välskötta skogar med brist å moget virke. Där så är fallet, skall det för normal skogstillgång angivna skogsvärdet jämkas nedåt till 0.9, 0.8, 0.7 o. s. v. av det normala (relativ skogstillgång). Eller ock kan skogsbeståndet till följd av mer än vanligt god slutenhet eller av jämförelsevis stor tillgång på moget virke tidvis medgiva större avverkning eller uttagandet av dyrbarare dimensioner än som för normal avkastning bör beräknas. I sådant fall jämkas skogsvärdet uppåt till 1.1, 1.2, 1.3 o. s. v. av det normala (relativ skogstillgång). För skogar med i god hushållningsplan fastställd avverkning må dylik jämkning av skogsvärdet ske med stöd av den i planen beräknade avkastningen. För skogar, där hushållningsplan saknas eller anses mindre tillfredsställande, sker jämkningen med stöd av vad om skogen är känt i fråga om virkesförrådets beskaffenhet och i vad mån det kan under- eller överstiga vad som ovan angivits såsom normal skogstillgång.

För att underlätta bedömandet av när å en skog förefinnes normal skogstillgång har upprättats bilagda tabell II, som med utgångspunkt

från dels den omloppstid, som kan anses vara den för orten vanliga, dels ock markens åsatta bonitet angiver för erforderliga kombinationer den virkesmassa per hektar, som bör å skogen finnas för att skogstillgången skall vara att räkna som normal.

C) Förberedande åtgärder.

8. *Domänstyrelsen* låter för samtliga kronans och andra allmänna skogar, särskilt för varje kommun, uppgöra i enlighet med ovan lämnade föreskrifter avfattade längder, som för varje skog upptaga areal produktiv skogsmark, rotvärdet per kubikmeter å den normala årsavkastningen, medelbonitet, relativ skogstillgång samt uträknat värde å skogsmarken och å den växande skogen såväl per hektar som å skogen i dess helhet. Dessa längder grundas å de handlingar, som beträffande skogen i fråga kunna finnas hos domänstyrelsen tillgängliga, och de ytterligare upplysningar, som domänstyrelsen för visst fall kan finna nödigt införskaffa. Där särskilda förhållanden anses föranleda, att hushållningsplaner eller räkenskaper över skogsavkastningen böra vid beräkningen frångås, exempelvis om hushållningsplanen anses mindre tillfredsställande eller det försålda virkets sortimentssammansättning och beskaffenhet i övrigt eller det erhållna priset ej kan anses giva ett gott uttryck för den vid medellång omloppstid erhållna avkastningens värde å rot m. m. dylikt, bör sådant i längden angivas. Längderna skola vara till länsstyrelsen i vederbörande län insända senast den 1 september 1921.

9. *Länsstyrelsen* låter i den omfattning, som anses nödig, genom skogssakkunnig person kommunvis uppgöra dylika längder för sådana enskilda skogar inom länet, för vilka tillfredsställande hushållningsplaner finnas tillgängliga eller av ägaren i erforderliga delar tillhandahållas. Dessa längder böra vara färdiga senast den 1 september 1921.

10. Vid det sammanträde, som hålles inför länsstyrelsen eller landskamreraren enligt 4 § i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922, skall genom länsstyrelsens försorg dels lämnas en sammanfattande redogörelse för de genomsnittliga rotvärden per kubikmeter, de medelboniteter samt den relativa skogstillgång, som finnas upptagna i de genom domänstyrelsen och länsstyrelsen uppgjorda längderna över allmänna och enskilda skogar inom länet, dels framläggas förslag till så kallad hjälptabell, upptagande de delar av de för hela riket utarbetade tabellerna I och II, som anses böra komma till användning vid taxeringen inom länet, ävensom till de mera speciella anvisningar om taxeringens verkställande, som kunna

finnas erforderliga för en riktig tillämpning av de föreskrivna taxeringsgrunderna, såsom om virkesprisens beräkning med hänsyn till olika utdrivningsförhållanden, olika flottnings- eller andra transportkostnader, olika grovlek och därav betingat olika värde å det virke, som kan regelmässigt utvinnas å en viss bonitet, m. m. dylikt. Avser sammanträdet överläggning angående taxeringen inom allenast viss del av länet, skola redogörelsen samt förslagen till hjälptabell och till speciella anvisningar därefter lämpas. Efter överläggning om de sålunda framlagda förslagen skall å mötet fastställas hjälptabell och lämnas nödiga speciella anvisningar om taxeringens verkställande.

D) Beskattningsnämnderna.

11. Länsstyrelsen ombesörjer att de i punkterna 8 och 9 avsedda längderna ävensom den hjälptabell och de speciella anvisningar, som blivit fastställda vid det i punkt 10 omförmälda sammanträde, tillhandahållas de beskattningsnämnder, som därav kunna vara i behov. På sätt i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922 är stadgat, har därefter vederbörande nämnd att granska och föreslå, respektive fastställa taxeringsvärdena å de allmänna och enskilda skogar, som finnas upptagna i ovan omförmälda längder, därvid nämnden, om den finner anledning att avvika från de i längden upptagna värdena, skall särskilt angiva de skäl, som föranlett avvikelsen. Vid taxering av de skogar, som ej finnas upptagna i längd, har nämnden att tillämpa de i denna instruktion angivna grunder och sålunda för varje sådan skog beräkna areal produktiv skogsmark, den normala årsavkastningens värde per kubikmeter å rot, medelbonitet, relativ skogstillgång samt därå grundade värden å skogsmark och växande skog. Uppskattningen bör dels, där så ske kan, företagas under jämförelse med sådana i trakten belägna allmänna eller enskilda skogar, av vilka ledning vid uppskattningen kan hämtas, och dels grundas å inhämtade upplysningar eller vad eljest är känt angående ovan angivna förhållanden jämte skogens läge i förhållande till flottled och avsättningsort, förekomsten av virke i olika åldrar, skogens slutenhet m. m. dylikt. Vid taxeringen äger nämnden åtnjuta biträde av skogssakkunnig person, som länsstyrelsen ställer till nämndens förfogande.

Tabell I, utvisande markens samt den växande skogens värde per hektar vid olika avkastningsförmåga och virkespris.

Övre raden (med vanlig stil) angiver *markvärde*, nedre raden (med kursiv stil) angiver *virkesvärde*.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per kbm. Kronor.	Markens normala avkastningsförmåga per hektar i kubikmeter fast mått (bonitet)																
	0.5	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	5.5	6.0	6.5	7.0	7.5	8.0	
	Markvärde samt virkesvärde vid normal skogstillgång, kronor per hektar																
1	1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	15	16	17	18	
	<i>5</i>	<i>10</i>	<i>15</i>	<i>21</i>	<i>26</i>	<i>31</i>	<i>36</i>	<i>41</i>	<i>46</i>	<i>51</i>	<i>56</i>	<i>62</i>	<i>67</i>	<i>72</i>	<i>77</i>	<i>82</i>	
2	2	4	7	9	11	13	16	18	20	22	25	27	29	31	34	36	
	<i>10</i>	<i>21</i>	<i>31</i>	<i>41</i>	<i>51</i>	<i>62</i>	<i>72</i>	<i>82</i>	<i>92</i>	<i>103</i>	<i>113</i>	<i>123</i>	<i>133</i>	<i>144</i>	<i>154</i>	<i>164</i>	
3	3	7	10	13	17	20	24	27	30	34	37	40	44	47	51	54	
	<i>15</i>	<i>31</i>	<i>46</i>	<i>62</i>	<i>77</i>	<i>92</i>	<i>108</i>	<i>123</i>	<i>138</i>	<i>154</i>	<i>169</i>	<i>185</i>	<i>200</i>	<i>215</i>	<i>231</i>	<i>246</i>	
4	4	9	13	18	22	27	31	36	40	45	49	54	58	63	67	72	
	<i>21</i>	<i>41</i>	<i>62</i>	<i>82</i>	<i>103</i>	<i>123</i>	<i>144</i>	<i>164</i>	<i>185</i>	<i>205</i>	<i>226</i>	<i>246</i>	<i>267</i>	<i>287</i>	<i>308</i>	<i>328</i>	
5	6	11	17	22	28	34	39	45	51	56	62	67	73	79	84	90	
	<i>26</i>	<i>51</i>	<i>77</i>	<i>103</i>	<i>128</i>	<i>154</i>	<i>179</i>	<i>205</i>	<i>231</i>	<i>256</i>	<i>282</i>	<i>308</i>	<i>333</i>	<i>359</i>	<i>384</i>	<i>410</i>	
6	7	13	20	27	34	40	47	54	61	67	74	81	88	94	101	108	
	<i>31</i>	<i>62</i>	<i>92</i>	<i>123</i>	<i>154</i>	<i>185</i>	<i>215</i>	<i>246</i>	<i>277</i>	<i>308</i>	<i>338</i>	<i>369</i>	<i>400</i>	<i>431</i>	<i>461</i>	<i>492</i>	
7	8	16	24	31	39	47	55	63	71	79	87	94	102	110	118	126	
	<i>36</i>	<i>72</i>	<i>108</i>	<i>144</i>	<i>179</i>	<i>215</i>	<i>251</i>	<i>287</i>	<i>323</i>	<i>359</i>	<i>395</i>	<i>431</i>	<i>466</i>	<i>502</i>	<i>538</i>	<i>574</i>	
8	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108	117	126	135	144	
	<i>41</i>	<i>82</i>	<i>123</i>	<i>164</i>	<i>205</i>	<i>246</i>	<i>287</i>	<i>328</i>	<i>369</i>	<i>410</i>	<i>451</i>	<i>492</i>	<i>533</i>	<i>574</i>	<i>615</i>	<i>656</i>	
9	10	20	30	40	51	61	71	81	91	101	111	121	132	142	152	162	
	<i>46</i>	<i>92</i>	<i>138</i>	<i>185</i>	<i>231</i>	<i>277</i>	<i>323</i>	<i>369</i>	<i>415</i>	<i>461</i>	<i>508</i>	<i>554</i>	<i>600</i>	<i>646</i>	<i>692</i>	<i>738</i>	
10	11	22	34	45	56	67	79	90	101	112	124	135	146	157	169	180	
	<i>51</i>	<i>103</i>	<i>154</i>	<i>205</i>	<i>256</i>	<i>308</i>	<i>359</i>	<i>410</i>	<i>461</i>	<i>513</i>	<i>564</i>	<i>615</i>	<i>666</i>	<i>718</i>	<i>769</i>	<i>820</i>	
11	12	25	37	49	62	74	87	99	111	124	136	148	161	173	186	198	
	<i>56</i>	<i>113</i>	<i>169</i>	<i>226</i>	<i>282</i>	<i>338</i>	<i>395</i>	<i>451</i>	<i>507</i>	<i>564</i>	<i>620</i>	<i>677</i>	<i>733</i>	<i>789</i>	<i>846</i>	<i>902</i>	
12	13	27	40	54	67	81	94	108	121	135	148	162	175	189	202	216	
	<i>62</i>	<i>123</i>	<i>185</i>	<i>246</i>	<i>308</i>	<i>369</i>	<i>431</i>	<i>492</i>	<i>554</i>	<i>615</i>	<i>677</i>	<i>738</i>	<i>800</i>	<i>861</i>	<i>923</i>	<i>984</i>	
13	15	29	44	58	73	88	102	117	132	146	161	175	190	205	219	234	
	<i>67</i>	<i>133</i>	<i>200</i>	<i>267</i>	<i>333</i>	<i>400</i>	<i>466</i>	<i>533</i>	<i>600</i>	<i>666</i>	<i>733</i>	<i>800</i>	<i>866</i>	<i>933</i>	<i>1 000</i>	<i>1 066</i>	
14	16	31	47	63	79	94	110	126	142	157	173	189	205	220	236	252	
	<i>72</i>	<i>144</i>	<i>215</i>	<i>287</i>	<i>359</i>	<i>431</i>	<i>502</i>	<i>574</i>	<i>646</i>	<i>718</i>	<i>790</i>	<i>861</i>	<i>933</i>	<i>1 005</i>	<i>1 077</i>	<i>1 148</i>	
15	17	34	51	67	84	101	118	135	152	169	186	202	219	236	253	270	
	<i>77</i>	<i>154</i>	<i>231</i>	<i>308</i>	<i>384</i>	<i>461</i>	<i>538</i>	<i>615</i>	<i>692</i>	<i>769</i>	<i>846</i>	<i>923</i>	<i>1 000</i>	<i>1 077</i>	<i>1 153</i>	<i>1 230</i>	
16	18	36	54	72	90	108	126	144	162	180	198	216	234	252	270	288	
	<i>82</i>	<i>164</i>	<i>246</i>	<i>328</i>	<i>410</i>	<i>492</i>	<i>574</i>	<i>656</i>	<i>738</i>	<i>820</i>	<i>902</i>	<i>984</i>	<i>1 066</i>	<i>1 148</i>	<i>1 230</i>	<i>1 312</i>	
17	19	38	57	76	96	115	134	153	172	191	210	229	249	268	287	306	
	<i>87</i>	<i>174</i>	<i>261</i>	<i>349</i>	<i>436</i>	<i>523</i>	<i>610</i>	<i>697</i>	<i>784</i>	<i>871</i>	<i>959</i>	<i>1 046</i>	<i>1 133</i>	<i>1 220</i>	<i>1 307</i>	<i>1 394</i>	
18	20	40	61	81	101	121	142	162	182	202	223	243	263	283	304	324	
	<i>92</i>	<i>185</i>	<i>277</i>	<i>369</i>	<i>461</i>	<i>554</i>	<i>646</i>	<i>738</i>	<i>830</i>	<i>923</i>	<i>1 015</i>	<i>1 107</i>	<i>1 200</i>	<i>1 292</i>	<i>1 384</i>	<i>1 476</i>	
19	21	43	64	85	107	128	150	171	192	214	235	256	278	299	321	342	
	<i>97</i>	<i>195</i>	<i>292</i>	<i>390</i>	<i>487</i>	<i>584</i>	<i>682</i>	<i>779</i>	<i>877</i>	<i>974</i>	<i>1 071</i>	<i>1 169</i>	<i>1 266</i>	<i>1 364</i>	<i>1 461</i>	<i>1 558</i>	
20	22	45	67	90	112	135	157	180	202	225	247	270	292	315	337	360	
	<i>103</i>	<i>205</i>	<i>308</i>	<i>410</i>	<i>513</i>	<i>615</i>	<i>718</i>	<i>820</i>	<i>923</i>	<i>1 025</i>	<i>1 128</i>	<i>1 230</i>	<i>1 333</i>	<i>1 435</i>	<i>1 538</i>	<i>1 640</i>	
21	24	47	71	94	118	142	165	189	213	236	260	283	307	331	354	378	
	<i>108</i>	<i>215</i>	<i>323</i>	<i>431</i>	<i>538</i>	<i>646</i>	<i>754</i>	<i>861</i>	<i>969</i>	<i>1 077</i>	<i>1 184</i>	<i>1 292</i>	<i>1 399</i>	<i>1 507</i>	<i>1 615</i>	<i>1 722</i>	
22	25	49	74	99	124	148	173	198	223	247	272	297	322	346	371	396	
	<i>113</i>	<i>226</i>	<i>338</i>	<i>451</i>	<i>564</i>	<i>677</i>	<i>789</i>	<i>902</i>	<i>1 015</i>	<i>1 128</i>	<i>1 241</i>	<i>1 353</i>	<i>1 466</i>	<i>1 579</i>	<i>1 692</i>	<i>1 804</i>	
23	26	52	78	103	129	155	181	207	233	259	285	310	336	362	388	414	
	<i>118</i>	<i>236</i>	<i>354</i>	<i>472</i>	<i>590</i>	<i>707</i>	<i>825</i>	<i>943</i>	<i>1 061</i>	<i>1 179</i>	<i>1 297</i>	<i>1 415</i>	<i>1 533</i>	<i>1 651</i>	<i>1 769</i>	<i>1 886</i>	
24	27	54	81	108	135	162	189	216	243	270	297	324	351	378	405	432	
	<i>123</i>	<i>246</i>	<i>369</i>	<i>492</i>	<i>615</i>	<i>738</i>	<i>861</i>	<i>984</i>	<i>1 107</i>	<i>1 230</i>	<i>1 353</i>	<i>1 476</i>	<i>1 599</i>	<i>1 722</i>	<i>1 845</i>	<i>1 968</i>	
25	28	56	84	112	141	169	197	225	253	281	309	337	366	394	422	450	
	<i>128</i>	<i>256</i>	<i>384</i>	<i>513</i>	<i>641</i>	<i>769</i>	<i>897</i>	<i>1 025</i>	<i>1 153</i>	<i>1 282</i>	<i>1 410</i>	<i>1 538</i>	<i>1 666</i>	<i>1 794</i>	<i>1 922</i>	<i>2 050</i>	

Tabell II, för bedömande av normala skogstillgångens storlek å olika boniteter.

Om- lopps- tid År	Massa- till- växt %	Virkesavkastning per hektar i kubikmeter															
		0.5	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	5.5	6.0	6.5	7.0	7.5	8.0
		Härför behövt virkesförråd per hektar i kubikmeter															
60	5.0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150	160
80	3.7	14	27	41	54	68	81	95	108	122	135	149	162	176	189	203	216
100	3.0	17	33	50	67	83	100	117	133	150	167	183	200	217	233	250	267
120	2.4	21	42	63	83	104	125	146	167	188	208	229	250	271	292	—	—
140	2.0	25	50	75	100	125	150	175	200	225	250	275	300	—	—	—	—

Hjälptabell vid fastighetstaxering av skogar i N. N. taxeringsdistrikt år 1922.

Extrakt ur tabell I och II.

Virkes- avkast- ningens genom- snittliga rotvärde per kbm. Kronor	Markens normala avkastningsförmåga per hektar i kubikmeter fast mått (bonitet)										Anvisningar	
	0.5	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0		
	Markvärde samt virkesvärde vid normal skogstillgång Kronor per hektar											
6	7 31	13 62	20 92	27 123	34 154	40 185	47 215	54 246	61 277	67 308	Markvärde Virkesvärde	Dyra drivnings- och flott- ningsförhållanden; hu- vudsakligen klena di- mensioner kunna pro- duceras.
7	8 36	16 72	24 108	31 144	39 179	47 215	55 251	63 287	71 323	79 359	Markvärde Virkesvärde	
8	9 41	18 82	27 123	36 164	45 205	54 246	63 287	72 328	81 369	90 410	Markvärde Virkesvärde	
9	10 46	20 92	30 138	40 185	51 231	61 277	71 323	81 369	91 415	101 461	Markvärde Virkesvärde	
10	11 51	22 103	34 154	45 205	56 256	67 308	79 359	90 410	101 461	112 513	Markvärde Virkesvärde	Medelgrovt virke och me- delgoda avsättningsför- hållanden.
11	12 56	25 113	37 169	49 226	62 282	74 338	87 395	99 451	111 507	124 564	Markvärde Virkesvärde	
12	13 62	27 123	40 185	54 246	67 308	81 369	94 431	108 492	121 554	135 615	Markvärde Virkesvärde	Goda eller utmärkta av- sättningsförhållanden; grovt, dyrbart virke kan produceras.
13	15 67	29 133	44 200	58 267	73 333	88 400	102 466	117 533	132 600	146 666	Markvärde Virkesvärde	
14	16 72	31 144	47 215	63 287	79 359	94 431	110 502	126 574	142 646	157 718	Markvärde Virkesvärde	
Kubikmeter per hektar												
17	33	50	67	83	100	117	133	150	167	Vid 100-årig omloppstid (3 % tillväxt) fordras vidstående ungefärliga virkes- förråd per hektar för att få full av- kastning (normal skogstillgång).		

Exempel:

Exempel: Ett hemman innehåller enligt taxeringslängden 40 hektar, därav 10 hektar åker och tomtmark samt 30 hektar skogsmark. Åker och tomtmark hava ansetts böra uppskattas efter ett enhetsvärde av 1,000 kronor per hektar, alltså till 10,000 kronor. Med hänsyn till skogens läge och normala avkastningsförmåga hava rotvärdessiffran 12 och bonitets-siffran 3 ansetts kunna användas, vadan markvärdet per hektar enligt hjälptabellen blivit beräknat till 81 kronor och således markvärdet å hela arealen till 2,430 kronor. Detta belopp skall ingå i jordbruksvärdet, som alltså blir 12,430 kronor, utjämnat till 12,400 kronor. Den relativa skogstillgången har ansetts motsvara 0.8 av normal skogstillgång. Då enligt hjälptabellen virkesvärdet per hektar vid normal skogstillgång skolat utgöra 369 kronor, blir alltså den faktiska skogstillgångens värde per hektar $369 \times 0.8 = 295$ kronor eller således sammanlagt för hela arealen 8,850 kronor, som utjämnas till 8,800 kronor. Hemmanets hela taxeringsvärde har alltså uppskattats till 21,200 kronor, att upptagas såsom jordbruksvärde med 12,400 kronor och såsom skogsvärde med 8,800 kronor. I taxeringslängdens anmärkningskolumn antecknas siffrorna: 12; 3; 0.8.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

 Chefen för finansdepartementet, statsrådet Beskow, anförde:

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition till 1920 års riksdag med förslag till kommunalskattelag m. m. jämte inom riksdagen väckta motioner har riksdagen i skrivelse den 23 juli 1920 (nr 444) anhållit, bland annat, att Kungl. Maj:t täcktes, med beaktande av de synpunkter, som i riksdagens andra särskilda utskotts i skrivelsen återgivna utlåtande i särskilda avseenden framhållits, *dels* föranstalta om särskild och skyndsamt, förnyad utredning av frågan om den kommunala beskattningen av skog med aktgivande å ena sidan på kommunernas behov av säkra och stadigvarande skattekällor, å andra sidan av angelägenheten att främja ett uthålligt skogsbruk, därvid borde tagas i övervägande, huruvida och i vad mån den kommunala skogsbeskattningen skulle ske i form av en fastighetsskatt grundad på skogsmarkens värde jämte inkomstskatt eller skogsaccis i sammanhang med skogens avverkning, samt för riksdagen snarast möjligt framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda, *dels ock* föranstalta om skyndsamt utredning angående ändrade grunder för dels beskattningsnämndernas organisation och taxeringsförfarandet, dels uppskattning av fast egendoms värde, avsedda att lända till efterrättelse vid den allmänna fastighetstaxering, som enligt riksdagens mening borde verkställas under år 1922, samt för 1921 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

1920 års riksdagsskrivelse.

Frågan om igångsättande av dessa utredningar anmäldes inför Kungl. Maj:t den 25 september 1920. Därvid yttrade dåvarande chefen för finansdepartementet, att, vad utredningen om den kommunala be-

1920 års skogsbeskattningskommitté.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 181 häft. (Nr 214.)

4

skattningen av skog beträffade, syntes densamma vara av så omfattande beskaffenhet, att den icke kunde väntas färdig i tillräckligt god tid för att föreläggas 1921 års riksdag. För denna utredning borde en kommitté förordnas. Vad beträffade den andra äskade utredningen, vars resultat enligt riksdagens hemställan skulle föreläggas 1921 års riksdag, avsåge den två väsentligen skilda frågor, nämligen dels frågan om beskattningsnämndernas organisation och taxeringsförfarandet, dels frågan om uppskattning av fast egendoms värde. Av riksdagens skrivelse syntes framgå, att, vad det sistberörda spørsmålet anginge, de största svårigheterna enligt riksdagens mening förelåge i avseende å uppskattning av värde å skog. Uppenbarligen ägde denna fråga det intimaste samband med frågan om det definitiva ordnandet av den kommunala skogsbeskattningen i dess helhet. Det syntes därför lämpligt, att utredningen härvidlag anförtroddes åt den kommitté, åt vilken torde böra uppdragas att utreda frågan om den kommunala skogsbeskattningen i allmänhet. Då det å andra sidan låge i sakens natur, att, såsom riksdagen syntes hava förutsatt, frågan om uppskattningsgrunder för såväl skog som annan fast egendom upptoges i ett sammanhang, borde sagda kommitté erhålla en sådan sammansättning, att inom densamma funnes representerad sakkunskap på hela detta område. En särskild utredning borde däremot föranstaltas angående ändrade grunder för beskattningsnämndernas organisation och taxeringsförfarandet, avsedda att lända till efterrättelse vid den allmänna fastighetstaxering, som enligt riksdagens mening borde verkställas under år 1922. Att verkställa denna utredning borde uppdragas åt särskilda inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga. I den mån sådant av arbetets beskaffenhet påkallades, borde samråd äga rum mellan förut berörda kommitté och nämnda sakkunniga.

I enlighet med departementschefens hemställan beslöt Kungl. Maj:t samma dag utse en kommitté med uppdrag att, i anslutning till vad riksdagen därom anfört, verkställa dels utredning av frågan om den kommunala beskattningen av skog och dels utredning angående ändrade grunder för uppskattning av fast egendoms värde, avsedda att lända till efterrättelse vid allmän fastighetstaxering år 1922, ävensom att till Kungl. Maj:t avgiva det förslag, vartill utredningarna kunde föranleda, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade chefen för finansdepartementet att tillkalla högst sju sakkunniga att, i anslutning till vad riksdagen i ämnet anfört, inom finansdepartementet verkställa utredning och avgiva förslag angående ändrade grunder för beskattningsnämndernas organisa-

tion och taxeringsförfarandet, avsedda att lända till efterrättelse vid allmän fastighetstaxering år 1922.

Till ordförande i nämnda kommitté förordnades presidenten i kammarrätten Gustaf Albert Petersson samt till ledamöter i kommittén kammarrättsrådet John August Lybeck, landskamreraren Gert Vollrath Eiserman, professorn vid skogshögskolan Tor William Jonson, dåvarande ledamoten av riksdagens första kammare direktören Nils Johnson Sigfrid samt ledamöterna av riksdagens andra kammare lantbrukaren Jonas Ludvig Brännström och filosofie kandidaten Per Edvin Sköld.

Kommittén, vilken till en början upptagit till behandling den del av sitt uppdrag, som avser utredning och förslag angående ändrade grunder för uppskattning av fast egendoms värde att tillämpas vid allmän fastighetstaxering år 1922, har under nästlidna februari månad inkommit med i korrektur uppsatt förslag till förordning om allmän fastighetstaxering år 1922 med därtill hörande anvisningar och instruktion för värdesättning å skogsmark och växande skog, vilket förslag, som åtföljes av motivering, torde få biläggas statsrådsprotokollet.

Över kommittéförslaget hava i anledning av remiss den 14 februari 1921 yttranden avgivits av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, domänstyrelsen, Sveriges skogsägareförbund, styrelsen för Svenska landskommunernas förbund och Svenska stadsförbundet. Sedan dessa yttranden överlämnats till kammarrätten, har kammarrätten inkommit med sitt utlåtande i ärendet.

Kommittén har till en början för vinnande av jämnhet och likformighet i fastighetstaxeringen upptagit bestämmelser om vad som bör förstås med fast egendom i beskattningsavseende, om fast egendoms taxering såsom jordbruksfastighet eller såsom annan fastighet samt om taxeringsenheterens omfattning, vilka bestämmelser i huvudsak överensstämma med vad redan nu får anses gälla. Vidare föreslår kommittén, att det allmänna saluvärdet och således ej avkastningsvärdet, där ej dessa värden sammanfalla, skall läggas till grund för fast egendoms taxering. Taxeringsvärde skall sålunda åsättas till det belopp, som prövas utgöra fastighetens värde efter ortens pris, varmed förstås det belopp, som en förständig köpare kan antagas vilja betala för fastigheten, om den tänkes såld inom den kundkrets, som för en dylik egendom kan antagas vara att påräkna, och köpt för ett med hänsyn till fastighetens beskaffenhet lämpligt utnyttjande. I förekommande fall skola vissa specialvärden, som tillsammans utgöra fastighetens taxeringsvärde, bestämmas.

*Kommitténs
förslag.*

Från regeln om taxeringsvärdets bestämmande efter allmänna saluvärdet göres emellertid det undantag, att skogsmark och växande skog skola upptagas till det värde, som de kunna anses äga vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk.

Till stöd för denna avvikelse från nyssnämnda regel anför kommittén:

»Samma orsaker, som föranleda, att saluvärde och avkastningsvärde å jordbruksegendom under normala förhållanden kunna beräknas sammanfalla, kunna även för skogsegendomar sägas vara giltiga så tillvida, att saluvärdet av en skog, som köpes, måste anses helt bero på den avkastning, som från densamma kan erhållas. Bredvid detta uthålliga avkastningsvärde, som mera sällan framträder i betalda köpeskillingar, existerar emellertid för skogar, där hushållningen är fri, ett s. k. realisationsvärde, vilket förutsätter totalavverkning av samtliga skogstillgångar och därmed ett långvarigt avbrott i produktionen å marken ifråga. Enligt vad erfarenheten visat, kan speciellt under högkonjunkturer ett betydande värdeuttag på detta sätt ske; och uppdrivas därför genom spekulation prisen på skogsegendomar till en sådan höjd, att det rationellt bedrivna skogsbruket icke kan förränta dessa höga realisationsvärden. Då dessa senare värden sålunda skapats under förutsättningar, som från skogsvårdssynpunkt måste betraktas som beklagliga och vilka man medelst upprepade lagstiftningsåtgärder sökt motarbeta, har kommittén ansett det uteslutet att lägga de ofta av osund spekulation alltför starkt påverkade köpeskillingarna för skog till grund för fastighetstaxeringen och i stället förordat en beräkning av skogens avkastningsvärde vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk. Som stöd för detta avsteg från den i övrigt hävdade principen, att allmänna saluvärdet bör läggas till grund för fastighetstaxeringen, kan åberopas dels en mängd samstämmiga yrkanden från skogsvårdsmyndigheter samt tidigare förslag i sådan riktning av beskattningssakkunniga, dels ock den omständigheten, att kommittén nu utarbetat en metod, som torde kunna lösa de rent tekniska svårigheterna vid taxeringen efter avkastningsvärde, åtminstone så långt detta är möjligt utan mera ingående undersökningar av skogstillståndet ute på marken. De skäl av taxeringsteknisk art, som ofta anföras såsom omöjliggörande en uppskattning efter avkastningsvärde även i de fall, då ett sådant värde vore det mest eftersträfvansvärda, anser sålunda kommittén icke längre stå hindrande i vägen för skogstaxering efter avkastningsvärde.»

Den av kommittén omnämnda metoden för uppskattning av skogsmark och växande skog, vilken metod innefattar den väsentligaste ny-

heten i förslaget, upptages i den vid författningsförslaget fogade instruktionen och torde i sina huvuddrag kunna angivas sålunda:

Sedan arealen av till skogsbörd duglig mark uträknats, beräknas dess normala avkastningsförmåga efter den årliga avkastning, som anses kunna erhållas vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk och under antagande att marken vore beväxt med ett tillfredsställande samt å behöriga åldrar fördelat virkesförråd. Den normala årliga virkesavkastningen uppskattas i kubikmeter fast mått per hektar efter markens bonitet, varefter samma avkastning värdesättes efter virkets nettovärde per kubikmeter å rot enligt de pris, som för liknande sortiment under de senaste fem åren i genomsnitt varit gällande å orten. Från det sålunda funna värdet avdrages en fjärdedel, som anses motsvara kostnader för skogens vård och förvaltning m. m. Vad som därefter återstår lägges till grund för värdesättningen å skogsmarken sålunda, att markvärdet per hektar sättes till tre gånger den reducerade årsavkastningen. Förefinnes normal skogstillgång, sättes värdet å den växande skogen till 13.67 gånger nyssnämnda reducerade årsavkastning. Understiger eller överstiger den virkesavkastning, som rationellt bör uttagas ur det förhandenvarande virkesförrådet, den normala, jämkas det för normal skogstillgång angivna skogsvärdet i förra fallet nedåt till tiondelar av det normala skogsvärdet och i senare fallet uppåt till 1.1, 1.2, 1.3 o. s. v. av detsamma. — För samtliga kronans och andra allmänna skogar uppgör domänstyrelsen i enlighet med nyssnämnda föreskrifter förslag till värdesättning, och liknande förslag låter länsstyrelsen i den omfattning, som anses nödig, genom skogssakkunnig person uppgöra för sådana enskilda skogar inom länet, för vilka tillfredsställande hushållningsplaner finnas att tillgå. Nödiga speciella anvisningar om taxeringens verkställande lämnas vid sammanträde inför länsstyrelsen eller landskamreraren. Beskattningsnämnderna, till vilka nyssnämnda förslag överlämnas, hava därefter att granska och å sin sida föreslå, respektive fastställa taxeringsvärdena å berörda allmänna och enskilda skogar samt företaga uppskattning av övriga enskilda skogar, vilken uppskattning bör företagas under jämförelse med sådana i trakten belägna allmänna eller enskilda skogar, av vilka ledning vid uppskattningen kan hämtas. Vid taxeringen äger nämnden åtnjuta biträde av skogssakkunnig person, som länsstyrelsen ställer till nämndens förfogande. För underlättande av taxeringsarbetet hava uppgjorts särskilda tabeller.

Kommittén yttrar vidare:

»Med de grunder för värdesättning, som angivas i kommitténs förslag till instruktion för värdesättning å skogsmark och växande skog

och som innebära, att *markvärdet* skall beräknas efter den avkastning, som under antagande av normal skogstillgång kan erhållas vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk, och *skogsvärdet* efter den avkastning, som är att påräkna ur den växande skogen i det skick, vari den faktiskt befinner sig, under förutsättning av ett rationellt riktigt tillgodogörande, lärer värdet å den virkesproducerande marken komma att uppgå till ett belopp, som icke understiger det allmänna saluvärdet därå. Däremot torde det värde, som kommer att äsättas den växande skogen, i regel — där skogshushållningen är fri — understiga det allmänna saluvärdet, för såvitt därmed förstås det s. k. realisationsvärdet. Skulle önskemålet att växande skog, så länge den kvarstår å rot, helt fritages från kommunal fastighetsbeskattning kunna förverkligas, bleve det visserligen av mindre vikt, till vilket värde den växande skogen uppskattades. Men ett sådant fritagande torde tillsvidare, innan skogsbeskattningen i hela dess vidd blivit ordnad, icke kunna ifrågasättas; och i varje fall spelar uppskattningsvärdet roll vid förmögensbeskattningen.»

Rörande kommittéförslagets närmare innebörd tillåter jag mig hänvisa till detsamma och den av kommittén lämnade motiveringen.

*Avgivna
yttranden.*

I samtliga över förslaget avgivna yttranden, med undantag av länsstyrelsernas i Östergötlands och Värmlands län, lämnas förslaget i dess huvuddrag utan anmärkning. Tveksamhet uttalas emellertid i åtskilliga yttranden rörande förslagets praktiska utförbarhet, såvitt det avser värdesättning å skogsmark och växande skog.

Länsstyrelserna i Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs och Kopparbergs län hava icke något att erinra mot förslaget. De uttala ej heller några betänkligheter i avseende å den praktiska utförbarheten av förslagets bestämmelser.

Överståthållarämbetet, som granskat förslaget endast i vad detsamma berör taxering av »annan fastighet», har mot förslagets innehåll härutinnan icke något att i sak erinra.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser de principer, som lagts till grund för förslaget, riktiga samt förmenar, att de föreslagna bestämmelserna möjliggöra en noggrannare taxering av den fasta egendomens olika delar och jämväl få till följd, att alla de värden, som ingå i beteckningen fast egendom, bliva föremål för uppskattning. Länsstyrelsen ifrågasätter, huruvida icke taxering av skogsmark och växande skog alltid bör ske med biträde av sakkunnig person.

Länsstyrelsen i Uppsala län finner förslaget bestämmelser i allmänhet lämpliga och ändamålsenliga, men anser det kunna ifrågasättas, huruvida de i praktiken skola visa sig motsvara det med dem avsedda syftet.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har icke någon erinran mot de föreslagna allmänna grunderna. Åsättande av särskilt skogsvärde är enligt länsstyrelsens mening av stor betydelse även för fastighetskrediten. Det måste dock förefalla tvivelaktigt, om det nödvändiga förarbetet skall kunna medhinnas i rätt tid, och även vara ovisst, om verkligt sakkunniga biträden kunna erhållas i tillräckligt antal.

Länsstyrelsen i Östergötlands län kan icke biträda förslaget i vad detsamma avser att från principen om allmänna saluvärdet såsom uppskattningsgrund göra avvikelser beträffande skogsmark och växande skog, varigenom ojämnhet i taxeringen fortfarande skulle bli rådande. Länsstyrelsen framhåller vissa svårigheter vid uppskattningsenligt kommitténs förslag av skogsmark och växande skog samt anser för sin del, att vid taxeringsvärdets bestämmande hänsyn ej alls skall tagas till värdet av den växande skogen och att skogsmarken bör värdesättas efter enhetsvärden för olika godhetsklasser.

Efter det länsstyrelsen avgivit sitt yttrande har emellertid tjänstförrättande landskamreraren i länet under hand meddelat, att han efter närmare företagen undersökning om hur skattedebiteringen, därest växande skogs värde uteslötes vid taxeringen, ställde sig, funnit sig ej längre kunna vidhålla förslaget om den växande skogens undantagande från uppskattningsenligt kommittéförslaget, ehuru han fortfarande befarade svårigheter vid taxeringsarbetet.

Länsstyrelsen i Jönköpings län finner kommitténs förslag väl uppfylla fordringarna på en mera verksam taxering, men befarar, att tillräcklig sakkunskap vid värdesättning å skogsmark och växande skog icke alltid kommer att förefinnas.

Länsstyrelsen i Kronobergs län kan på grund av förslaget principiella förtjänster icke annat än förordas detsamma, men anser dess värde i tillämpningen icke böra överskattas, då erforderlig sakkunskap icke lätt torde kunna anskaffas samt underlag för taxeringen ofta nog torde utebli eller åtminstone bli av mindre tillfredsställande beskaffenhet.

Länsstyrelsen i Kalmar län biträder förslaget. Skogstaxeringen torde komma att bereda taxeringsmyndigheterna avsevärda svårigheter, men rättvis och jämlik taxering synes dock kunna förväntas.

Länsstyrelsen i Gottlands län finna förslaget bestämmelser rörande

uppskattning av skogsmark och växande skog i allmänhet väl lämpade att lända till enhetlighet i förfarandet vid skogstaxering.

Länsstyrelsen i Blekinge län ansluter sig i stort sett till förslaget. Ehuru största svårigheter befaras uppstå för taxeringsnämnderna vid bonitetens utrönande, anser sig dock länsstyrelsen böra tillstyrka instruktionen för skogstaxering med viss modifikation, vartill jag i det följande skall återkomma.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har icke funnit något mot förslaget att erinra i princip.

Länsstyrelsen i Värmlands län finner förslaget, såvitt det rör uppskattning av enskilda skogar, innefatta en omstörtande avvikelse från nuvarande grunder. Förslagets lämplighet i denna del synes med fog kunna ifrågasättas. I betraktande av det inom länet hävdvunna mera summariska förfarandet föranlåtes länsstyrelsen, om också teoretiskt sett intet vore att erinra, dock uttala tvivelsmål om det praktiskt möjliga att anlägga en på vetenskapliga grunder byggd taxering enligt förslaget. I detta hänseende erinras, hurusom inom länet funnes skogskommuner med ända till 800 à 900 taxeringsenheter av jordbruksfastighets natur, vilka knappast kunde göras till föremål för den ingående undersökning, som i förslaget förutsattes.

Länsstyrelsen i Örebro län yttrar, att länsstyrelsen icke har något att i sak erinra mot förslaget, ehuru tveksamhet kan råda, om det är tekniskt genomförbart att med de krafter, som stå till buds, tillfredsställande verkställa uppskattning av skogsmark och växande skog enligt förslagets bestämmelser. Länsstyrelsen anser sig dock kunna instämma i kommitténs förväntan, att skogsmarken efter ett par förnyade uppskattningar bör kunna bli mycket tillfredsställande uppskattad och att den växande skogen skall bli bättre värderad än hittills varit fallet.

Länsstyrelsen i Västmanlands län finner förslaget väl motiverat. Svårigheter vid uppskattning av skogsmark och växande skog enligt förslagets metod kunna förutses, men dessa svårigheter torde icke böra tillmätas någon mera avsevärd betydelse gent emot de möjligheter, som förslaget erbjuder till vinnande av enhetliga och rättvisa grunder för taxeringen.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, som icke har något att erinra mot förslaget, finner väl avpassade direktiv hava lämnats för värdering av skogsmark och växande skog.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har icke någon anmärkning emot förslaget. Visserligen torde instruktionens föreskrifter i många

fall bliva nästan omöjliga att följa, men god grund för en så jämlik taxering som möjligt kan dock vinnas.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har ej något att erinra mot grunddragen i förslaget, men befarar att dess tillämpning inom länet, där hushållningsplaner saknas för så gott som alla enskilda skogar, kommer att stöta på stora svårigheter. Fullt nöjaktiga resultat av skogstaxeringarna enligt förslagets bestämmelser lära icke kunna förväntas, men en avgjord förbättring i jämförelse med de nu rådande förhållandena bör dock kunna emotses, i synnerhet som taxeringsmyndigheten skall äga rätt att åtnjuta biträde av skogssakkunnig person.

Länsstyrelsen i Västerbottens län, som ej uttalar någon betänklighet i avseende å förslagets praktiska utförbarhet, vill livligt förorda, att förslaget kommer till tillämpning vid förestående fastighetstaxering.

Länsstyrelsen i Norrbottens län finner den föreslagna värdesättningen av skogsmark och växande skog ändamålsenlig och användbar. Rätt avsevärda svårigheter torde dock komma att möta beroende på omöjligheten att erhålla tillförlitliga uppgifter rörande skogens areal och beskaffenhet, särskilt beträffande enskilda skogar inom länets kustsocknar. Värdesättningen torde därför även med de nya bestämmelserna komma att ske mera på känn. Det kan dragas i tvivelsmål, huruvida det förberedande arbete, som skall åligga domänstyrelsen och länsstyrelserna, hinner utföras inom föreskriven tid; det torde ock möta svårigheter att anskaffa skogssakkunniga personer, som skola biträda länsstyrelsen och vederbörande beskattningsnämnder.

Domänstyrelsen yttrar, att styrelsen är beredd att för kronans och andra allmänna skogar låta uppgöra för taxeringens genomförande erforderliga längder, avfattade i enlighet med de i kommittéförslaget lämnade föreskrifter, samt att det är styrelsens förhoppning, att nämnda längder, ehuru arbetet med deras upprättande, särskilt beträffande södra Sverige, kommer att bliva synnerligen betungande, skola kunna överlämnas till länsstyrelserna före den 1 september 1921.

Sveriges skogsägareförbund yttrar:

«Det nya förslaget har vid skogsfastigheternas taxering dragit upp en skarp åtskillnad mellan markens värde och virkesförrådets värde. Förbundet anser det vara en synnerligen stor förtjänst hos förslaget, att en dylik uppdelning verkställes, då därigenom möjlighet skapats för att i en framtid inskränka fastighetsbeskattningen av skogsegendomar till markvärdet, medan den växande skogen kan beskattas efter andra grunder.

Vad beträffar själva beräkningen av markens och virkesförrådets värde går det nya förslaget fram på en väg, som måste anses vara lyckligt funnen, i det att detsamma i största möjliga grad baserar kalkylen på uppgifter och siffror, som

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 181 häft. (Nr 214.) 5

kunna objektivt beräknas och kontrolleras. Härigenom inskränkes det subjektiva omdömet hos taxeringsförrättarna samt approximering undvikas i största möjliga mån. Detta får anses vara en stor styrka hos förslaget.

Uppskattningen såväl av markens som av virkesförrådets värde sker genom att först beräkna årsavkastningens storlek per hektar under förutsättning av normal skogstillgång. För detta ändamål uppskattas markens genomsnittliga bonitet, varefter ur en förslaget åtföljande tabell virkesavkastningen i kubikmeter per har erhålles. Därefter beräknas denna virkesskördens genomsnittliga värde per kubikmeter, varvid jordägaren har tillfälle att i den blankett, som skall i och för taxeringen avgivas till beredningsnämnden (§ 2 i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering 1922), meddela sådana uppgifter om fastighetens belägenhet i förhållande till avsättningsorterna för virke, som kunna vara erforderliga för ett rätt bestämmande av rotvärdet. Sedan sålunda virkesavkastningen per har och virkesskördens nettovärde per kubikmeter erhållits, uträknas årsavkastningen i penningar i genomsnitt per har för hela fastigheten (fortfarande under förutsättning av normal virkestillgång på skogen). Från detta värde avdrages emellertid en fjärdedel, som anses utgöra kostnaderna för skogens vård och förvaltning, varefter sålunda nettoavkastningen i kronor per hektar framkommer. Genom en skogsmatematiskt oemotsägbar och fullt korrekt kalkyl har därefter erhållits, att skogsmarkens värde utgör tre gånger den sålunda funna medelnettoårsavkastningen per har.

I hela denna kalkyl finnas inga ovissa eller svävande moment. Bestämmandet av bonitet och avkastningsförmåga kan i medeltal för hela fastigheten ske tämligen exakt. Beräklandet av det genomsnittliga virkespriset torde ej heller erbjuda några större svårigheter för dem, som äro inne i virkesmarknadens läge i respektive orter. Något mer subjektivt är avdraget av en fjärdedel av avkastningen för förvaltningsutgifterna. Det synes förbundet, att detta avdrag är väl lågt och snarare borde utgöra en tredjedel, enär åtminstone vid uthålligt skogsbruk omkostnaderna gärna springa upp till 30 procent eller mer av den uthålliga virkesskördens rotvärde.

Även om delade meningar kunna råda på denna punkt, så torde man dock få säga, att ovan nämnda metod för *markvärdets* beräkande är så objektivt som överhuvudtaget är möjligt. Det bör jämväl bemärkas, att taxeringsmyndigheterna (§ 10 mom. 2 i förordningen om taxeringsmyndigheter) skola vara skyldiga att i taxeringshandlingarna anteckna, vilka boniteter, avkastningstal och virkespriser de räknat med för varje särskild fastighet, samt att det sålunda i varje särskilt fall ges möjlighet för jordägaren att kontrollera kalkylen över markvärdet och eventuellt få densamma ändrad.

Blir sålunda beräklandet av skogsmarkens värde så objektivt, som det överhuvudtaget går för sig att utan lokal uppmätning och värdering verkställa en dylik kalkyl, så inkommer däremot vid beräklandet av virkesförrådets värde enligt förslaget ett visst subjektivt osäkerhetsmoment. Jämväl vid ståndskogens värdering har man utgått från årsavkastningens värde, beräknat på sätt, som ovan angivits. Virkesförrådet har — enligt matematiskt fullt korrekta grunder — ansetts äga ett värde, som uppgår till 13.67 gånger årsavkastningens värde. Detta dock under förutsättning av att marken är normalt bevuxen, d. v. s. att å fastigheten finnes en jämn fördelning av alla åldersklasser och att beståndens slutenhet i de olika

åldrarna är normal. Avviker i realiteten virkesförrådet å den särskilda fastigheten från normalskogstillståndet, så skall det efter avkastningen på ovan anförda sätt beräknade skogsvärdet jämkas uppåt eller nedåt. Denna jämkning verkställas på sådant sätt, att den ifrågavarande skogens »relativa skogstillgång» uppskattas samt uttryckes i tiondelar av normal skogstillgång (exempelvis 0.5, 0.8, 1.2, 1.5 av normal skogstillgång). Det för normal skogstillgång funna värdet sänkes eller höjes sedan genom multiplikation med siffran för den relativa skogstillgången. Det är detta fastställande av talet för »relativ skogstillgång», som inför ett ganska svårkontrollerbart subjektivt moment i kalkylen.

Det är emellertid givet, att, så snart en uppskattning av ett skogsvärde skall ske utan lokal detaljtaxering, så inkomma alltid subjektiva moment i beräkningarna. Vid de fastighetstaxeringar, som tidigare verkställts, ha enbart subjektiva för att ej säga rent godtyckliga grunder följts. I det nu föreliggande förslaget har däremot subjektiviteten inskränkts att gälla endast fastställandet av differensen mellan normal beväxning och verklig skogstillgång å de särskilda fastigheterna. Närmare torde man ej kunna komma i objektiv värdering av skog utan att övergå till direkt uppmätning. Den av kommitterade föreslagna metoden är sålunda synnerligen överlägsen det taxeringsförfarande, som tidigare använts.

En stor förtjänst hos den nya metoden är — även beträffande uppskattningen av virkesförrådet — att vid värderingen alla siffror och faktorer, på vilka kalkylen baseras, antecknas i taxeringsmyndigheternas protokoll, vilket sålunda var för sig redovisar såväl de objektiva faktorer, som ingå i beräkningen, som ock det subjektiva momentet med »relativ skogstillgång». Jordägaren sättes härigenom i tillfälle att granska, huru taxeringsvärdet för hans skog tillkommit, och kan, därest fel befunnits ha blivit gjorda, pretera motbevisning just på den eller de punkter, där misstag föreligga.

Även om förbundet av dessa orsaker vill tillstyrka, att de nu föreslagna metoderna för upptaxering av skogsfastigheter användas vid den allmänna fastighetstaxering år 1922, som enligt riksdagens redan meddelade beslut skall omfatta även virkesförrådets värde, så kan förbundet dock ej underlåta att redan här framhålla, att detta inryckande av den växande skogens värde i fastigheternas taxeringsvärden är ägnat att i viss mån förrycka dessa. Såsom ovan framhållits måste den å varje särskild fastighet befintliga skogens avvikelser från normalskogen subjektivt uppskattas, och denna approximativa höjning eller sänkning från normalskogsvärdet införas vid beräkningen av taxeringsvärdet, varigenom givetvis en viss grad av godtycklighet alltfört kommer att förefinnas hos detta. Därtill kommer emellertid — fränsett det oegentliga i att i fastighetens taxeringsvärde intaga värdet av den å marken växande grödan, d. v. s. stånds skogen — att de taxeringsvärden på virkesförrådet, som på ovan anført sätt erhållas, ej alls äro jämförbara med de värden, som åsättas fastigheterna i övrigt. Dessa skola enligt förordningens bestämmelser i allmänhet upptagas till sitt allmänna handelsvärde efter ortens pris. För det växande virkesförrådet har man emellertid nödgats frångå detta handels- (eller realisations-) värde och har i stället infört skogens uthållighetsvärde vid rationell drift. Det är givetvis insikten om, dels att en upptaxering till och beskattning efter fulla saluvärdet skulle hos skogsägarna skapa en benägenhet för exploatering av skogen, och dels att en dylik upptaxering för att kunna bli korrekt och rättvis skulle kräva ett oerhört arbete, som kommit kommittén och i

öfrigt även riksdagen att beträffande skog släppa saluvärdet och i stället taga fasta på det uthålliga avkastningsvärdet. Här råder sålunda det egendomliga förhållandet, att medan man vid fastighetstaxeringen i allmänhet (ävensom i öfrigt vid all förmögenhetsbeskattning) strävar efter att få fastigheterna eller förmögenheterna uppskattade till sitt fulla handelsvärde, så har man beträffande ett enda objekt, nämligen stånds skogen, använt helt andra grunder för uppskattningen. Härigenom skapas sålunda för fastigheter, vilka bära skog, heterogena taxeringsvärden, vilka äro uppbyggda på inbördes ej jämförbara belopp. Dessa värden läggas sedan till grund såväl för fastighetsbevilling och kommunalskatt som för förmögenhetsbeskattningen till staten. Detta är givetvis en oformlighet, som i viss mån förtrycker både fastighetstaxeringen och förmögenhetsbeskattningen. Förbundet har velat framhålla detta, ej för att kritisera kommitténs förslag till grunder för fastighetstaxering av skog, vilka grunder väl torde vara de bästa, som överhuvudtaget kunna tänkas åstadkommas, utan för att påvisa, att läggande av fastighetsskatt på det växande skogskapitalet tvingar till rubbningar i de principer, som beträffande all beskattning i öfrigt befunnits lämpliga. Detta beror ej på att sagda principer ej skulle vara riktiga, utan på att växande skog ej bör beskattas genom fastighetsskatt.»

Styrelsen för Svenska landskommunernas förbund finner kommittén hava på ett ganska tillfredsställande sätt löst sin uppgift. Förslaget om beräkning av skogsvärdet förefaller principiellt riktigt. En mera lättfattad taxeringsform för uppskattning av skog hade varit önskvärd. Då styrelsen emellertid icke kan giva anvisning på någon bättre form, vill styrelsen icke avstyrka, att de av kommittén föreslagna grunderna för värdesättning av skogsmark och växande skog må komma till användning.

Svenska stadsförbundet uttalar, att kommitténs förslag i stort sett är ägnat att läggas till grund för taxeringsväsendets reformering.

Kammarrätten yttrar:

»Kammarrätten har i sitt utlåtande den 29 maj 1919 över 1917 års kommunalskatteförslag betonat, att på en beskattningslag av den art, vartill förslag nu föreligger, måste ställas höga anspråk i avseende å klarhet, reda och följdriktighet. Det vore således av vikt, att enkla och klara linjer uppställas, efter vilka frågor om exempelvis fastighets beskattningsnatur och taxeringsenhet skola bedömas, samt att de grunder, efter vilka en fastighets totala taxeringsvärde skall beräknas, givas i görligaste mån allmängiltiga former.

Kommitterade hava enligt vad de i motiven framhållit i det remitterade förslaget sökt giva bestämmelserna om uppskattning av fast egendoms värde och vad därmed sammanhänger sådan allmängiltighet, att de böra kunna inpassas i det skattesystem, som vid den kommunala skattefrågans definitiva lösning må komma att antagas.

Kammarrätten håller före, att ur nu antydda synpunkt förslaget i stort sett innebär ett steg i rätt riktning. Sålunda hava såvitt möjligt generella

regler utarbetats såväl beträffande fastighets beskattningsnatur (4 §) och taxeringsenhet (5 §), varvid till grund härför lagts fastighetens användning, som ock ifråga om uppskattningsgrunder för bestämmande av fastighetens värde och de specialvärden, som tillsammans skola motsvara fastighetens hela taxeringsvärde (6 och 8 §§). Dessa regler hava så bestämts, att från desamma icke behövt göras undantag annat än i enstaka fall.

Förslaget vinner i styrka genom de utförliga, till omförmälda paragrafer i förslaget hänförliga anvisningarna, som skola tjäna till ledning vid taxeringen, och varigenom önskemålet för vederbörande att kunna rätt tyda lagtextens innebörd blivit än mer tillgodosett.

Beträffande förslaget, såvitt det innefattar bestämmelser om taxering av skog och skogsmark, har därvid principen om allmänna saluvärdet såsom grund för fastighets taxeringsvärde frångåtts. Denna princip synes kammarrätten icke heller kunna vid dylik taxering uppehållas, enär den skulle leda till orimliga taxeringar och lätt kunna hava för skogsbruket ödesdigra följder. Kammarrätten anser sig emellertid sakna tillräckliga förutsättningar att kunna sakligt bedöma förslagets bestämmelser om grunderna för beräkning av skogs och skogsmarks värde. Förslaget härutinnan har dock uppgivits vila på vetenskapliga, forstmässiga grunder; och har Sveriges skogsägareförbund utalat sitt gillande av de föreslagna grunderna för uppskattning av skog och skogsmark och av principen om åsättande av särskilda värden å dessa beskattningsföremål. Åtskilliga länsstyrelser hava jämväl förordat förslaget i denna del såsom en framkomlig väg för ernående av ett tillfredsställande uppskattningsresultat; och får kammarrätten särskilt hänvisa till det yttrande, som avgivits av länsstyrelsen i Västerbottens län, som genom den inom en av sagda läns större socknar verkställda provtaxering kunnat bilda sig erfarenhet om huruvida förslaget låter sig praktiskt tillämpas och hur bestämmelserna komma att i praktiken verka.

På grund av vad sålunda anförts och då det är allmänt känt, att gällande bestämmelser om beskattning av skog äro högst otillfredsställande, får kammarrätten — som nu icke finner anledning ingå på det av kommitterade dryftade spörsmålet, huruvida, såsom från vissa håll gjorts gällande, skog bör redan vid den ifrågavarande fastighetstaxeringen år 1922 och i följd därav även från den provisoriska kommunalbeskattningen undantagas — för sin del tillstyrka, att förslaget, även om det måste anses innehålla väl invecklade bestämmelser angående uppskattning av skog och skogsmark, lägges till grund för lagstiftning i ämnet.

I övrigt har kammarrätten i avseende å förslaget velat erinra om det oegentliga i att däri inrymmts bestämmelser, avseende taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering av skog och skogsmark (punkterna 8, 9 och 10 i instruktionen för värdesättning å skogsmark och skog), bestämmelser, vilka rätteligen bort intagas i det jämväl till kammarrätten remitterade förslaget till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922. Då praktiska skäl synas tala för ett sammanförande av nyssberörda bestämmelser med reglerna för uppskattning av skog och skogsmark, har kammarrätten emellertid icke ansett sig böra göra någon hemställan om utslutande av dithörande bestämmelser ur förslaget.»

Departements-
chefen.

För egen del finner jag kommitténs förslag väl ägnat att läggas till grund för lagstiftning i ämnet. Jag anser mig sålunda, på de av kommittén anförda skälen, böra förorda, att allmänna saluvärdet i regel tages till uppskattningsnorm vid fastighetstaxering. Vad angår frågan om värdesättning å skogsmark synes visserligen anledning icke föreligga att frångå regeln om allmänna saluvärdet såsom grund för uppskattningen. Men köpeskillingar för fast egendom erbjuda i allmänhet icke någon ledning för utrönande av skogsmarks saluvärde, då kalmark mera sällan ingår i fastighetsköp. Den av kommittén föreslagna metoden för värdesättning å skogsmark, vilken metod måste antagas leda till att skogsmarken icke kommer att uppskattas till ett värde, som understiger dess allmänna saluvärde, synes mig erbjuda garanti för en riktig uppskattning av skogsmark. Att en sådan uppskattning verkligen kommer till stånd, framstår med hänsyn till kommunalskattefrågans nuvarande allmänna läge såsom en fråga av synnerlig vikt, då härigenom vinnes erforderligt material för bedömande, huruvida eller i vad mån värdet av växande skog kan fritagas från kommunal skattebelastning. Ej heller mot kommitténs förslag rörande värdesättning å växande skog synes mig någon principiell anmärkning kunna göras.

Det må icke förbises, att vissa svårigheter, som icke böra underskattas, skola uppstå vid omsättning i praktiken av kommitténs förslag i vad det avser värdesättning å skogsmark och växande skog, men dessa svårigheter, som givetvis mest framträda första gången uppskattningen sker efter den nya metoden, torde visa sig övervinneliga. Stöd för sådant antagande hämtar jag dels därav, att vid de av kommittén föranstaltade provtaxeringarna inom fyra i olika delar av landet belägna kommuner någon särskild svårighet att verkställa uppskattningen i enlighet med de av kommittén angivna föreskrifterna uppgives icke hava framträtt, dels ock därav att, enligt vad jag från kompetent håll erfarit, tillräckligt antal skogssakkunniga kan beräknas stå länsstyrelserna och beskattningsnämnderna till förfogande för att biträda vid skogstaxeringarna. Härtill kommer, att 1922 års allmänna fastighetstaxering är avsedd att verkställas av särskilda, uteslutande för detta ändamål tillsätta beskattningsnämnder i enlighet med ett av sakkunniga uppgjort förslag, vilket jag likaledes i dag har att inför Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Detaljfrågor.

Jag övergår nu att redogöra för vissa detaljmärkningar eller erinringar, som i de över kommittéförslaget avgivna yttrandena blivit framställda, därvid jag till en början paragrafvis följer förslaget.

1 §.

Under denna paragraf fäster kammarrätten uppmärksamheten därå att, såsom ock kommittén anmärkt, särskild föreskrift erfordras, att och i vad mån de föreslagna bestämmelserna skola gälla vid de om- och nytaxeringar, som kunna äga rum åren 1923 och 1924, under vilka år den provisoriska kommunalskattelagstiftningen är gällande, då eljest jämlikt 4 § 3 mom. bevillningsförordningen bestämmelserna däri skola tillämpas för fastighetstaxering sagda år och enligt desamma en allmän sådan taxering skall ånyo äga rum år 1923.

Förslag om sådan särskild föreskrift, vilken givetvis erfordras, anser jag kunna framläggas för 1922 års riksdag.

5 §.

Enligt 6 § i det av Kungl. Maj:t till 1920 års riksdag avgivna förslag till kommunalskattelag skulle gemensamt taxeras, bland annat, samme ägare tillhöriga fastigheter, vilkas ägor låge oskiftade tillsammans eller vilkas inbördes värden eljest icke kunde bedömas, ävensom samme ägare tillhöriga jordområden, som tjänade till byggnadsgrund för en byggnad eller för flera sammanhörande byggnader.

Kommittén har nu ansett, att exemplifieringen av de fall, då fastigheters inbördes värden icke kunna bedömas, bör utfyllas med det fall att fastigheter, tillhöriga samme ägare, ligga i sambruk med gemensamma åbyggnader, vilket tillägg skulle täcka jämväl det fall, att jordområden tjäna till byggnadsgrund för en byggnad eller för flera sammanhörande byggnader. I 5 § f) av kommittéförslaget stadgas alltså, att såsom en taxeringsenhet skall anses fastigheter, vilka tillhöra samme ägare och ligga i oskift samfällighet eller i sambruk med gemensamma åbyggnader eller av annan anledning icke kunna till sina inbördes värden tillförlitligen bedömas.

Länsstyrelsen i *Gottlands län* håller före, att ett sammanförande till en taxeringsenhet av flera fastigheter icke bör ske i strid mot ägarens uttalade mening; ägaren har i sin hand att lämna nödiga kompletterande upplysningar för bedömande av de särskilda parcellerna.

Länsstyrelsen i *Jämtlands län* anser, att sammanslagning av flera fastigheter under ett gemensamt taxeringsvärde bör ske med stor varsamhet, då eljest olägenheter i andra avseenden, till exempel vid exekutiv försäljning, kunna befaras. Varje fastighet, som är till gränser och areal tillförlitligen bestämd, bör därför enligt länsstyrelsens mening

betraktas såsom taxeringsenhet, även om densamma ligger i sambruk med annan fastighet.

Kammarrätten yttrar, att kammarrätten vid granskning av föreliggande punkt i förslaget fäst sig vid att begreppet taxeringsenhet utsträckts därhän att i alla de fall, då fastigheter, som tillhöra samma ägare, ligga i sambruk med gemensamma åbyggnader, skola de bilda taxeringsenhet och således åsättas gemensamt taxeringsvärde såsom en fastighet. Detta synes kammarrätten ägnat att väcka betänkligheter, särskilt med hänsyn till de med den allmänna fastighetskrediten och fastighetshandeln sammanhängande förhållanden, såsom belåning av inteckningar och dylikt. I sådant avseende komme givetvis svårigheter att uppstå vid värdeberäkning av den i egendomskomplexet ingående fastighet, vari den inteckning, som önskas belånad, meddelats, ifall endast ett taxeringsvärde åsatts fastigheterna, som var för sig utgöra kamerala enheter. På grund härav och då, att döma av anvisningarna till 5 §, knappast avsetts att giva begreppet taxeringsenhet en sådan utsträckning, hemställer kammarrätten, att stycket f) under 5 § ändras till överensstämmelse med vad som föreslagits i 2 mom. av 6 § i Kungl. Maj:ts förslag till kommunalskattelag.

En ledamot av kammarrätten har lämnat kommitténs förslag i förevarande punkt utan erinran.

För egen del biträder jag kommitténs förslag, som allenast synes innebära ett förtydligande av vad förslaget till kommunalskattelag härutinnan innehöll. Består en egendom av flera kamerala fastigheter med gemensamma åbyggnader, torde det med avseende å det gemensamma byggnadsbeståndet ligga i sakens natur, att värdet å varje särskild kameral fastighet, även om fastighetens gränser och areal äro kända, icke kan med tillförlitlighet uppskattas. Där en sådan säruppskattning fortfarande tillämpas, lärer ock i regel så tillgå, att egendomens värde uppdelas i särskilda värden efter varje fastighets skattetal, så att exempelvis ett halvt mantal får dubbla värdet mot ett fjärdedels mantal.

Det låter sig visserligen icke förnekas, att i vissa fall en, låt vara summarisk, uppdelning av taxeringsvärdet å de särskilda fastigheterna kan vara önskvärd, exempelvis för stämpelbeläggning vid lagfarter och belåning av inteckningar, som icke gravera hela egendomen. Då emellertid en dylik uppdelning lika väl kan i det särskilda fallet verkställas av stämpelbeläggaren eller annan — så lärer ock för närvarande praktiseras då allenast ett gemensamt taxeringsvärde förekommer — som av beskattningsnämnderna, samt för övrigt icke någon olägenhet försports å de håll, där det av kommittén föreslagna förfarandet redan tillämpas,

har jag ansett betänkligheterna mot förslaget i denna del icke böra tillmätas betydelse.

6 §.

Länsstyrelsen i Gottlands län hemställer, att i anvisningarna vid 6 § måtte såsom jämförelsegrund beträffande jordbruksfastighet tilläggas fastighetens storlek.

Visserligen kunna vid bestämmande av s. k. enhetsvärden för olika ägoslag egendomarna uppdelas på olika storleksgrupper, men då en dylik uppdelning eller överhuvudtaget användande av enhetsvärden icke lärer lämpa sig i alla delar av landet, har jag funnit länsstyrelsens hemställan befogad.

8 §.

Länsstyrelsen i Värmlands län ifrågasätter de sakliga fördelarna av särskilda specialvärden och antager, att åsättande av dylika värden blir i hög grad betungande för taxeringsnämnderna. *Länsstyrelsen i Gottlands län* ifrågasätter lämpligheten att under den s. k. provisorietiden anordna specialvärden, särskilt vad angår jordbruksfastighet, då olika repartitionstal för de särskilda värdena icke äro avsedda under denna tid. *Länsstyrelsen i Blekinge län* anser, att värdet å skogsmark icke bör inbegripas i jordbruksvärdet utan bilda särskilt specialvärde. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* yttrar, att det måste betraktas såsom en oegentlighet, att tomt- och industrivärde påföres bevilning efter samma grunder som jordbruksfastighet och icke såsom annan fastighet.

Svenska stadsförbundet anser, att åsättande av parkvärde stöter på stora praktiska svårigheter och att, då från samhällelig synpunkt strävandena böra inriktas på bibehållande och utvecklande av trädgårds- och dylika anläggningar, det icke är lämpligt att göra dem till föremål för särskild beskattning.

Kammarrätten har lämnat förslagens 8 § utan erinran, men en ledamot finner det icke lämpligt att, då frågan efter vilka grunder markvärdet skall bestämmas vid eventuellt blivande jordvärde- eller jordräntestegringsbeskattning ännu icke avgjorts, så anordna fastighetstaxeringen som om det vore en avgjord sak, att marken vid nämnda beskattning skulle komma att uppskattas till samma värde som vid allmän fastighetstaxering eller till sitt allmänna saluvärde. Enligt denne ledamots mening borde sista stycket av anvisningarna vid 6 § utgå och, om specialvärden ur kontrollsynpunkt ansåges erforderliga, en omredigering av 8 § och anvisningarna vid samma paragraf verkställas.

Ehuru specialvärden icke för närvarande äro ämnade att erhålla betydelse ur repartitionssynpunkt, äro de dock av vikt såsom bidragande till att fast egendoms värde blir, såsom ock kommittén framhållit, till alla delar beaktat vid taxeringen. Dessutom torde de erfordras för den tillämnade värdestegringsbeskattningen, därest densamma skall grunda sig å de allmänna fastighetstaxeringarna. Visserligen torde icke de värden, som komma att fastställas vid 1922 års allmänna fastighetstaxering, utan först de vid följande allmänna fastighetstaxeringar uppskattade värden kunna erhålla betydelse för värdestegringsbeskattningen, men det synes mig lämpligt att redan nu så anordna fastighetsuppskattningen, att kontinuiteten för framtiden bibehålles. Hur värdestegringsbeskattningen kommer att gestalta sig, är väl ännu en öppen fråga, men vid 1920 års särskilda markuppskattning i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt har marken enligt föreskrift i kungörelsen den 25 september 1920 uppskattats efter allmänna saluvärdet i obebyggt skick. Man torde därför böra räkna med, att denna värderingsgrund kommer att få sin betydelse även för framtiden.

Vad särskilt parkvärde beträffar, bör åsättande av sådant värde givetvis ske med varsamhet och, såsom även i förslagets anvisningar betonats, blott förekomma, då fastighetens saluvärde i väsentligare grad påverkas av trädgårds- och dylika anläggningar.

Skogsmarkens uppskattade värde skall visserligen enligt förslaget icke särskilt angivas, men detsamma kan dock med ledning av de anteckningar, som skola i taxeringslängden göras rörande rotvärde, bonitet och relativ skogstillgång, lätt inhämtas.

Beträffande slutligen frågan om repartitionstalet för tomt- och industrivärde torde därmed liksom ock med spörsmålen om repartitionstalen för andra specialvärden böra anstå till dess kommunalskattefrågan hinner närmare sin slutliga lösning.

Enligt anvisningarna vid 8 § skall, då å annan fastighet mark och byggnad äro i samme ägares hand, byggnadsvärdet utföras med det belopp, som utgör skillnaden mellan fastighetens allmänna saluvärde i dess helhet och markvärdet jämte eventuellt parkvärde. En ledamot i kammarrätten uttalar, att, då detta belopp icke utgör ett verkligt byggnadsvärde utan ett s. k. rivningsvärde, beteckningen byggnadsvärde är oegentlig och vilseledande; och vore det tillräckligt att bestämma dels värdet å hela fastigheten, dels markvärdet och dels i förekommande fall parkvärde.

Den av kommittén anvisade metoden för byggnadsvärdets bestäm-

mande, vilken metod återfinnes i 7 § av förslaget till kommunalskattelag och redan lärer hava kommit till användning i praktiken, finner jag för min del riktig. Att byggnadsvärdet blir ett s. k. rivningsvärde lärer inträffa endast i det fall att tomten är särskilt illa utnyttjad.

Vad härefter beträffar kommitténs förslag till *instruktion för värdesättning å skogsmark och växande skog* hemställer styrelsen för Svenska landskommunernas förbund, att i instruktionen eller anvisningarna måtte intagas vad kommittén i sin motivering anført i fråga om beteshagars uppskattning såsom skogsmark eller såsom annan mark. Denna hemställan har jag ansett mig böra tillmötesgå och därför i instruktionen under punkt 2 upptagit ett tillägg rörande uppskattning av sådan mark, som i styrelsens yttrande avses.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anser de i länets västra delar talrikt förekommande rymarkernas säregna beskaffenhet kräva särskilt beaktande och hänvisar till ett av länsjägmästaren Einar Rudbäck avgivet yttrande, däri han framhåller, att värde å dylika marker (kala ljungheadar) icke bör åsättas enligt instruktionens föreskrifter, då värdet i sådant fall bleve för högt beräknat.

I anledning av vad sålunda framhållits vill jag erinra, att i huvudsakligen de sydvästra delarna av landet finnas rätt avsevärda arealer ofta ljungbevuxen utmark, som, i regel på grund av skogsförödelse i samverkan med vissa klimatoriska faktorer, av ålder ligger skoglös. Ehuru dylik mark merendels väl lämpar sig för skogsproduktion, torde den dock endast i de fall böra uppskattas såsom skogsmark, då marken redan blivit föremål för skogsodling eller den är för skogsproduktivt ändamål avsedd. Under andra förhållanden synes sådan mark, varom nu är fråga, böra uppskattas till sitt allmänna saluvärde på samma sätt som t. ex. skoglös betesmark. Anvisning härom har jag inrymt under punkt 2 i instruktionen.

Enligt punkt 5 i kommitténs instruktionsförslag skall den årliga virkesavkastningen beräknas efter virkets nettovärde per kubikmeter å rot enligt de pris, som för liknande sortiment under de senaste fem åren i genomsnitt varit å orten gällande; och har kommittén enligt motiveringen såsom lämplig tidsperiod antagit fem år dels därför att i regel denna tid förflyter mellan de olika taxeringarna, dels ock därför att priset ej bör allt för mycket påverkas av eventuellt abnormt höga eller låga virkespris under enstaka år. *Länsstyrelsen i Gottlands län*

framhåller, att vid taxering år 1922 får en dylik beräkning anses leda till för hög uppskattning, i det att på grund av kända förhållanden virkesprisen särskilt under åren 1918 och 1919 samt vintern 1920 varit mycket uppdrivna, men nu äro och kunna förväntas förbliva fallande emot en mera normal prisnivå.

Ehuru jag anser medelpriset under de senaste fem åren under normala förhållanden kunna läggas till grund för värdeberäkningen, finner jag dock i anseende till de under de senaste åren abnormt uppdrivna virkesprisen lämpligheten tala för att vid 1922 års allmänna fastighetstaxering tidsperioden något utsträcker utöver fem år. Jag har därför i förslaget upptagit tidsperioden till åtta år.

Kommittén föreslår i punkt 6 av instruktionen, att från värdet av den enligt angivna grunder beräknade avkastningen skall avdragas en fjärdedel för kostnader för skogens vård, förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning, skatter m. m. *Sveriges skogsägareförbund* anser detta avdrag väl lågt och snarare böra utgöra en tredjedel, enär åtminstone vid uthålligt skogsbruk omkostnaderna gärna springa upp till 30 procent eller mer av den uthålliga virkesskördens rotvärde. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* föreslår, att avdraget bestämmes till åtminstone 33 procent av avkastningens värde. *Länsstyrelsen i Blekinge län* anser åter, att det av kommittén föreslagna avdraget bör sänkas, enär de kostnader, varom nu är fråga, i allmänhet för de enskilda skogsägarna icke uppgått till en fjärdedel av avkastningens värde utan varit högst obetydliga.

Med avseende å vad kommittén i förevarande fråga anfört anser jag, att avdraget i regel skäligen bör bestämmas till 25 procent av årsavkastningen. Emellertid kan å vissa, i allmänhet rätt obetydliga områden på grund av säregna naturförhållanden ett i vanlig mening ekonomiskt skogsbruk icke bedrivas, utan skötes skogen, vare sig frivilligt eller på grund av lagstiftningstvång, med huvudsakligt syfte att bereda skydd mot flygsandsfält, fjällgränsens nedgående och dylikt. Å sådana skogar kunna antingen mycket dyrbara kulturåtgärder behöva vidtagas för skogens förnygring och bibehållande, vilket särskilt är fallet med så kallade flygsandsplanteringar, eller ock kan ett nedbringande av skogsavkastningen föranledas genom nödvändigheten att kvarlämna vissa skyddsbälten och övermogna bestånd. Dylik skog har därför för sin ägare ett lägre värde än annan, eljest jämförbar skog. Den modifikation vid uppskattningen, som härav rimligen bör föranledas, synes bäst kunna åstadkommas därigenom att ett större avdrag för

omkostnader än det eljest stipulerade medgives. Det synes dock lämpligt att begränsa detta ökade avdrag till hälften av den beräknade bruttoavkastningen samt att, då ökat avdrag medgives, skälen därtill skola angivas. Jag har i punkt 6 upptagit ett tilläggsstadgande i nu berörda avseende.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser det nödvändigt att för vinnande, såvitt möjligt, av en åtminstone i rent tekniskt avseende riktig tillämpning av de till kommittéförslaget hörande tabellerna deras användande åskådliggöres genom ett eller flera exempel. Dylik anvisning synes mig lämplig, och har jag därför å hjälptabellen upptagit ett exempel å dess användning.

I de avgivna yttrandena hava ytterligare några ändringar i eller tillägg till kommittéförslaget påyrkats eller ifrågasatts. Dessa ändrings- eller tilläggsförslag har jag dock ansett mig icke kunna biträda och ej heller funnit vara av sådan vikt, att redogörelse för desamma påkallats. Några redaktionsändringar av oväsentlig art hava av mig vidtagits.

I anledning av föreskrifterna om debitering av byggnadsskatt torde, såvitt debiteringen avser den byggnadsskatt, som skall utgå under år 1922, en specialföreskrift vara erforderlig. Enligt det av innevarande års riksdag (skrivelse nr 84) antagna förslaget till förordning om ändrad lydelse av 2, 3 och 6 §§ i förordningen den 19 november 1920 om byggnadsskatt skall nämligen byggnadsskatten utgå efter det vid 1918 års taxering åsatta taxeringsvärdet, minskat med visst belopp, dock med iakttagande att, om taxeringsvärdet på grund av nedrivning av byggnader eller annan sådan anledning, som omförmäles i 1 § av de vid bevillningsförordningen fogade särskilda anvisningar, efter 1918 års allmänna fastighetstaxering blivit nedsatt, byggnadsskatten skall därefter jämkas. Har nu sådan omständighet, som enligt bevillningsförordningen bort föranleda taxeringsvärdets nedsättande, inträffat, är det dock ingalunda givet, att det värde, som efter de nya uppskattningsgrunderna fastställes vid 1922 års allmänna fastighetstaxering, sammanfaller med det värde, som — därest allmän fastighetstaxering det året icke skolat äga rum — kommit att efter de äldre bestämmelserna åsättas. Jämväl sistnämnda värde torde därför i fall, varom nu är fråga, böra år 1922 beräknas och angivas. Denna värdesättning, varom stadgande upptagits i 12 § av förslaget, torde böra anförtros åt de beskattningsnämnder, som skola handhava den allmänna fastighetstaxeringen.

Hos Kungl. Maj:t har Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund hemställt om sådana ändrade bestämmelser, att drivhus icke bleve taxerade såsom fast egendom utan i beskattningsavseende räknades till lös egendom. Denna framställning, som remitterats till kammarrätten, har kammarrätten funnit icke böra föranleda till någon åtgärd. För egen del anser jag mig med avseende å de kousekvenser, vartill den ifrågasatta avvikelsen från vad som i beskattningsavseende skall räknas såsom fast egendom skulle leda, icke kunna biträda framställningen.

Föredragande departementschefen uppläste härefter ett förslag till förordning om allmän fastighetstaxering år 1922 samt hemställde, att Kungl. Maj:t ville genom proposition föreslå riksdagen att antaga det samma.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall och förordnade, att proposition i ämnet skulle avlåtas till riksdagen av den lydelse, bil. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Martin Philipson.

Förslag

till

förordning om allmän fastighetstaxering år 1922.

1 §.

Allmän taxering av fast egendom skall verkställas under år 1922. Vid denna taxering skola bestämmelserna i 2—10 §§ här nedan med därtill hörande anvisningar lända till efterrättelse i stället för vad i 4 och 6 §§ av förordningen den 28 oktober 1910 angående beviljning av fast egendom samt av inkomst och i 1 § av de till samma förordning hörande särskilda anvisningar finnes stadgat.

Angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid 1922 års allmänna fastighetstaxering är särskilt stadgat.

2 §.

Med fast egendom förstås i denna förordning vad enligt allmän lag är att hänföra till sådan egendom, så ock byggnad, ändå att den enligt allmän lag ej är hänförlig till fast egendom.

3 §.

Taxering av sådan fast egendom, som omförmäles i 5 § j) beviljningsförordningen, äger icke rum.

4 §.

Fast egendom skall taxeras såsom *jordbruksfastighet*, då den användes för jordbruk eller skogsbruk, samt såsom *annan fastighet*, då den användes för annat ändamål.

Användes viss fastighet delvis för jordbruk eller skogsbruk och delvis för annat ändamål, skall den del, som användes för jordbruk eller

skogsbruk, med därtill hörande byggnader och inrättningar taxeras såsom jordbruksfastighet och den del, som användes för annat ändamål, med därtill hörande byggnader och inrättningar taxeras såsom annan fastighet.

Ligger fastighet oanvänd, skall fastigheten taxeras såsom jordbruksfastighet, så framt ej påtagligt är, att densamma är avsedd att användas för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk.

Under jordbruk inbegripes jämväl binäring till jordbruk.

Frälseränta och i jord- eller fastighetsregistret särskilt upptaget fiskeri taxeras såsom annan fastighet.

(Se vidare anvisningarna).

5 §.

Varje *taxeringsenhet* skall åsättas särskilt taxeringsvärde.

Taxeringsenhet är:

a) å landet varje hemman eller lägenhet eller i jordregistret särskild redovisad del därav samt i stad och annat samhälle, där fastighetsregister såsom för stad skall föras, varje tomt eller stadsäga;

b) del av fastighet, som under a) omförmäles, där fastighetsdelen antingen tillhör särskild ägare eller upplåtits till annan för självständigt, mera stadigvarande utnyttjande eller eljest stadigvarande brukas särskilt eller användes för annat ändamål än fastigheten i övrigt;

c) frälseränta ävensom i jord- eller fastighetsregistret särskilt upptaget fiskeri;

d) byggnad eller med varandra sammanhörande byggnader å annans mark;

e) skogsområde, vilket är att anse såsom förvaltningsenhet, eller vid skifte avsatt samfällighet, som står under särskild förvaltning, även om området eller samfälligheten består av flera fastigheter eller delar av fastigheter eller utgör allenast del av fastighet;

f) fastigheter, vilka tillhöra samme ägare och ligga i oskift samfällighet eller i sambruk med gemensamma åbyggnader eller av annan anledning icke kunna till sina inbördes värden tillförlitligen bedömas.

Tillhöra delar av taxeringsenhet olika administrativa områden, inom vilka menighet äger utöva beskattningsrätt, eller är del av taxeringsenhet belägen inom och annan del utom särskilt sådant område, skall angivas, huru stor del av taxeringsvärdet, som anses skäligen böra upptagas till beskattning inom varje sådant område.

(Se vidare anvisningarna).

6 §.

Taxeringsvärde skall, där ej annat följer av vad nedan stadgas, åsättas till det belopp, som provas utgöra fastighetens värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet, värdet i handel och vandel).

Skogsmark och växande skog skola upptagas till det värde, som de kunna anses äga vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk. Finnes å skogsmark därutöver betesvärde, som ägaren kan tillgodogöra sig, eller tomt- och industrivärde, varom i 8 § förmäles, varde sådant vid uppskattningen jämväl iakttaget.

Frälseränta uppskattas till tjugu gånger det belopp, varmed räntan beräknas utgå.

(Se vidare anvisningarna).

7 §.

Taxeringsvärde skall åsättas med hänsyn till förhållandena vid 1921 års utgång. Har efter nämnda tid fastighet undergått väsentlig ändring i värde såsom genom nybyggnad, eldsvåda, vattenflöde eller dylikt eller har fastighet delats och anses de nya taxeringsenheterna redan under år 1922 böra åsättas särskilda taxeringsvärden, må taxeringen därefter lämpas.

8 §.

Vid taxering av fast egendom skola, i den mån förhållandena därtill föranleda, följande särskilda värden, vilka tillsammans utgöra fastighetens taxeringsvärde, bestämmas, nämligen:

för jordbruksfastighet:

a) jordbruksvärde, varmed förstås fastighetens värde för jordbruk med binäringar ävensom värdet av skogsmark och övrig till fastigheten hörande mark;

b) skogsvärde, varmed förstås värdet av växande skog; samt

c) tomt- och industrivärde, varmed förstås det värde, som mark kan äga utöver jordbruksvärde på grund därav att den lämpligen kan tillgodogöras för annat ändamål än jordbruk med binäringar eller skogsbruk, såsom för bostadsbyggnader, industriella anläggningar och dylikt;

för annan fastighet:

a) markvärde eller värdet av marken med bortseende från därå befintliga träd och anläggningar;

b) byggnadsvärde eller värdet av byggnader å fastigheten; och

c) parkvärde eller det värde, som fastigheten kan utöver mark-

värdet och byggnadsvärdet äga på grund av därå befintliga träd, trädgårdsanläggningar och dylikt.

(Se vidare anvisningarna).

9 §.

Taxeringsvärde åsättes i fulla hundratal kronor. Likaledes skola uppskattade värden enligt 8 § utföras i fulla hundratal kronor.

Uppgår taxeringsenhets värde icke till 100 kronor, skall detsamma införas endast i vederbörande taxeringslängds anteckningskolumn. Likaså skall endast i nämnda kolumn införas värdet å sådan lägenhet eller byggnad, för vilken, jämlikt 5 § fjärde och femte styckena bevillningsförordningen, fastighetsbevilning icke erlägges.

10 §.

Med ägare likställes i denna förordning den, vilken innehar fast egendom med fideikommissrätt eller stadgad åborätt, samt innehavare av så kallad ofri tomt i stad.

11 §.

Om skattskyldighet till bevilning för fast egendom på grund av 1922 års allmänna fastighetstaxering samt om beskattningsort skall gälla vad som i 2, 3, 5 och 7 §§ bevillningsförordningen ävensom 2 § av de vid samma förordning fogade anvisningarna finnes stadgat.

Anvisningar.

Vid 4 §.

Fast egendoms kamerala beskaffenhet är icke avgörande för frågan, huruvida egendomen skall i beskattningshänseende anses såsom jordbruksfastighet eller såsom annan fastighet utan beror detta av användningen. Användes sålunda i mantal satt jord såsom underlag för industriell verksamhet, taxeras den såsom annan fastighet, varemot tomtområde, därå jordbruk bedrives, taxeras såsom jordbruksfastighet. Om å ägora till en jordbruksegendom anlägges en fabrik eller uppföres en till uthyrning avsedd byggnad, skola de områden, som för sådant ändamål tagas i anspråk, tillika med anläggningarna anses såsom annan fastighet, medan egendomen i övrigt hänföres till jordbruksfastighet.

Användes sådan byggnad delvis till uthyrning eller dylikt och delvis för ändamål, som bör föranleda byggnadens hänförande till jordbruksfastighet, får den huvudsakliga användningen vara avgörande. Likaledes skall, om visst område av en jordbruksegendom utnyttjas för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk, detta område anses såsom annan fastighet. En torvmosse, som tillgodogöres i ett torvindustriellt företag, skall således taxeras såsom annan fastighet, likaledes ett på arrende upplåtet sten- eller kalkbrott o. s. v.

För att fast egendom skall anses vara använd för skogsbruk fördras, att arealen av skogbärande mark icke är alltför ringa. Den omständigheten att någon ringa virkestillgång finnes å fast egendom, där bostaden är det väsentliga, frångår icke egendomen egenskapen att i sin helhet bära anses såsom annan fastighet. Detsamma gäller om exempelvis villabyggnad med park; mark, som användes till s. k. sommarnöje, och dylikt.

Drives å en skogsegendom förädlingsindustri, medför icke detta förhållande, att egendomen i sin helhet skall anses såsom annan fastighet. Äro å egendomen uppförda byggnader eller andra inrättningar för förädlingsindustrin såsom förvaltare- och arbetarbostäder, sågverk, träsliperi och dylikt, skola visserligen dessa byggnader med anläggningsområde taxeras såsom annan fastighet, men icke egendomen i övrigt.

Sådan förändring i fastighets användning, som är allenast tillfällig, bör icke medföra förändring av fastighetens taxering såsom jordbruksfastighet eller annan fastighet.

Till *jordbruk* hänföres åker- och ängsbruk, även då sådant drives för industriellt behov utan förening med annat jordbruk, så ock husdjursskötsel, varunder jämväl inbegripes betesfödning å såväl skogsmark som annan mark. Trädgårdsskötsel, därunder inbegripen växtodling under glas, räknas ock till jordbruk, så framt den drives tillsammans med annat jordbruk. Trädgårdsskötsel, som utan samband med jordbruk drives såsom självständig näring (handelsträdgårdsrörelse), skall däremot icke hänföras till jordbruk. Icke heller skall såsom jordbruk anses trädgårdsskötsel å tomter eller å s. k. sommarnöjen, villaegendomar eller andra lägenheter, som huvudsakligen avse bostadsändamål, egnahemslägenheter, vilka enligt gällande bestämmelser om villkoren för åtnjutande av egnahemslån skola betraktas såsom bostadslägenheter, och dylikt.

Till jordbrukets *binäringar* skola räknas mejerihantering, tillverkning

av potatismjöl och kvarndrift, som huvudsakligen avse förädling av det egna jordbrukets produkter, samt sådan av jordbrukaren å den egendom, varå jordbruket bedrives, eljest utövad verksamhet för förädling av produkter eller beståndsdelar från egendomen, som sker huvudsakligen för husbehovsändamål eller med huvudsaklig användning av jordbrukets inventarier, driftsbyggnader och ordinarie arbetsbesättning. I enlighet härmed skola såsom binärningar till jordbruket räknas exempelvis mejerihantering vid vanliga s. k. herrgårdsmejerier, utvinning av torv och kalk samt tillverkning av tegel huvudsakligen till husbehov o. s. v. Å andra sidan anses icke såsom binärningar förmalning av spannmål eller tillverkning av potatismjöl, där verksamheten huvudsakligen avser förädling av inköpta eller annan tillhöriga produkter. Brännerihantering, tillverkning av tegel eller utvinning av torv eller kalk huvudsakligen för försäljning samt annan förädlingsverksamhet, som bedrives såsom särskild näring, i regel med särskild personal, särskilda inventarier, maskiner och dylikt eller särskilda byggnader eller inrättningar, hänföras ej till jordbrukets binärningar. Å egendomen bedriven försäljning av jordens beståndsdelar i oförädlat skick är i regel att betrakta såsom binärning, men kan undantagsvis ske under sådana förhållanden, att särskild näring bör anses föreligga. Så är exempelvis fallet vid försäljning av grus i större omfattning.

Vid 5 §.

I fråga om vad som skall särskilt för sig taxeras (taxeringsenhet) uppställas till en början såsom regel, att varje kameral enhet är taxeringsenhet, således å landet hemman och i jordeboken särskilt upptagen lägenhet samt i stad eller samhälle, där fastighetsregister såsom för stad skall föras, tomt eller stadsäga. Är den kamerala enheten genom laga förrättning delad och i följd därav delarna äro särskilt redovisade i jordregister eller fastighetsregister, skall ock i allmänhet varje sådan del vara taxeringsenhet.

Emellertid måste i vissa fall en uppdelning i andra och flera taxeringsenheter, än som följer av den i jordregistret eller fastighetsregistret redovisade uppdelningen, äga rum.

I sådant hänseende är att märka, att, om fastighet, som eljest skulle vara taxeringsenhet, är delad mellan olika ägare, så att varje ägare har sin till området å marken bestämda del av fastigheten, varje sådant område utgör taxeringsenhet.

Detsamma gäller om del av fastighet upplåtits till annan för själv-

ständigt, mera stadigvarande utnyttjande. I enlighet härmed bör exempelvis torp, där jordbruket av torpinnehavaren självständigt bedrivs, anses såsom särskild taxeringsenhet, även om torplegan uteslutande eller huvudsakligen utgår i dagsverken. Om däremot självständigt jordbruk icke bedrivs av torpinnehavaren, såsom fallet i allmänhet är i fråga om s. k. statorp och därmed jämförliga jordupplåtelse, där torpet väsentligen är att anse såsom bostadslägenhet, bör torpet icke behandlas såsom särskild taxeringsenhet. Är upplåtelsen av tillfällig art, så att det upplåtne området kan förväntas inom kortare tid komma att i bruksningsavseende återförenas med den fastighet, varifrån upplåtelsen skett, föreligger ej anledning att åsätta området särskild taxeringsvärde. Ej heller medför upplåtelse av sådant mindre område som t. ex. lott i en s. k. koloniträdgård, att det upplåtne området skall anses såsom särskild taxeringsenhet.

Vidare skall såsom taxeringsenhet anses från en fastighet icke rättsligen avskilt område, vilket — utan att vara till annan upplåtet — stadigvarande brukas särskilt eller stadigvarande användes för annat ändamål än fastigheten i övrigt. Under denna bestämmelse faller exempelvis utgård med särskilda åbyggnader och särskild drift. I övrigt torde stadgandet hava sin största betydelse för det fall, att fastigheten visserligen huvudsakligen användes för jordbruk med binärningar, men till en del av sitt område utgör underlag för eller eljest nyttjas i samband med byggnader eller inrättningar, som ej höra till jordbruket med binärningar, såsom bostadshus, avsedda för uthyrning, s. k. sommarnöjen med trädgårds- eller planteringsland, park och dylikt samt anläggningar för sådan drift, som icke kan anses såsom binärning till jordbruk.

Under stadgandet i fråga inbegripes även det fall, att en tomt i stad användes för skilda ändamål, t. ex. till ena hälften är bebyggd med bostadshus till uthyrning och till andra hälften användes för någon industriell anläggning. Under liknande förhållanden kan även ett sammanhängande område av fastighet å landet, som användes för skilda ändamål, komma att uppdelas i olika taxeringsenheter. Huruvida så skall ske eller icke beror väsentligen däraf, om området i ägarens hand är att anse såsom en förvaltningsenhet eller ej. Om sålunda flera för uthyrning avsedda boningshus, exempelvis s. k. sommarvillor, äro uppförda i omedelbar närhet av varandra, kan den mark, som nyttjas till dem, betraktas såsom ett särskilt för sig nyttjat område utan hinder däraf att, praktiskt taget, olika delar av området kunna anses åtminstone företrädesvis anvisade för begagnande av de olika hyresgästerna och för sådant ändamål tilläventyrs inhägnats eller eljest särskilt utmärkts.

Likaså må allenast *ett*, särskilt för sig nyttjat område kunna anses föreligga i det fall, att flera skilda företag, exempelvis såg- och kvarnrörelse, av samme företagare drivas å ett sammanhängande område.

Byggnad eller med varandra sammanhörande byggnader å annans mark skola ock särskilt för sig taxeras. Användas byggnaderna för jordbruksändamål, exempelvis om arrendator äger de till den arrenderade fastighetens drift använda byggnaderna eller vissa av dem, skola de jämlikt 4 § upptagas såsom jordbruksfastighet. Särskild taxering av den mark, därå byggnaderna äro uppförda, kommer då ej i fråga, enär marken ingår i och taxeras tillsammans med jordbruksfastigheten i övrigt. Användas däremot byggnaderna för annat ändamål, så att de skola taxeras såsom annan fastighet, kommer den mark, därå byggnaderna äro uppförda eller som eljest för dem tagits i anspråk, att vara taxeringsenhet. I sådant fall bliva alltså byggnaderna, å ena sidan, och den mark, som till dem utnyttjas, å den andra, var för sig särskilt taxerade.

Understundom äro förhållandena sådana, att fastigheter, som äro rättsligen skilda, eller områden, som tillhöra sådana fastigheter, dock böra tillsammans bilda taxeringsenhet.

Detta är fallet med skogsområde, som är att anse såsom förvaltningsenhet, ävensom vid skifte av satt samfällighet, som står under särskild förvaltning. Hit höra kronopark, vid utarrendering av staten tillhörig jordbruksdomän undantagen skog, boställsskog under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, häradsallmanning och annan allmän skog, för vilken innehavaren enligt 3 § bevillningsförordningen är skyldig erlægga bevillning (gruvskogar, gruvallmanningar, kanalskogar, städernas skogar), ävensom under särskild förvaltning ställd samfälld skog, såsom de s. k. besparingsskogarna och vissa s. k. skogsundantag i Kopparbergs län. Såsom förvaltningsenhet må ock kunna behandlas enskild skog i den mån den bildar en naturlig enhet (skogsblock).

Därest vid skifte undantagen samfällighet ej står under särskild förvaltning, skall värdet av den andel i samfälligheten, som hör till varje särskild andelsberättigad egendom, komma i betraktande vid samma egendoms taxering såsom en densamma tillhörande särskild förmån.

Vidare böra såsom en enhet taxeras fastigheter, som tillhöra samme ägare och vilkas inbördes värden icke kunna vart för sig tillförlitligen bedömas. Detta inträffar då fastigheterna ligga i oskift samfällighet eller i sambruk med gemensamma åbyggnader. I dessa fall lära fastigheterna vara så intimt med varandra förenade i drift och ut-

nyttjande, att det knappast låter sig göra att med tillförlitlighet angiva, vad den ena eller den andra av dem kan vara särskilt värd. Understundom kunna liknande svårigheter att vid taxeringen följa de kamerala enheterna uppkomma även av annan anledning, och bör även då det gemensamma komplexet behandlas som en taxeringsenhet

Styckena under b) och f) böra tillämpas vid sidan av varandra på sådant sätt, att ett komplex av kamerala enheter, vilka enligt bestämmelserna under f) må taxeras gemensamt, betraktas såsom *en* fastighet, varå sedermera bestämmelserna under b) komma i tillämpning.

Det kan inträffa, att en taxeringsenhet är fördelad på olika administrativa områden, inom vilka menighet äger beskattningsrätt, eller att en del av taxeringsenheten faller inom och annan del utom särskilt sådant område, såsom i fråga om municipalsamhällen ofta är fallet. Administrativa områden, som här avses, äro stad, köping, municipalsamhälle, landskommun, kyrkoförsamling, skoldistrikt, tingslag och väghållningsdistrikt. Där taxeringsenhet på sådant sätt tillhör olika administrativa områden, måste taxeringsvärdet i enlighet härmed uppdelas. Vid en dylik uppdelning bör naturligtvis å varje del av taxeringsenheten läggas det värde, som med hänsyn till dess storlek och beskaffenhet i övrigt å den kan anses skäligen belöpa av värdet å det hela. Vad nu är sagt äger tillämpning ej blott då fastighet sträcker sig över gränsen till administrativt område utan jämväl då till en fastighet hörer utjord, urfjäll eller annan för sig liggande äga, som tillhör annat dylikt område än fastigheten i övrigt. Förutsättning för att en uppdelning av taxeringsvärdet skall vidtagas är emellertid, att fastighetens uppdelning på olika administrativa områden är grundad på jordeboken eller annat i laga ordning meddelat beslut, t. ex. förordnande om municipalsamhälle, skoldistrikt eller dylikt. Där sådan i laga ordning meddelad bestämmelse om fastighetens samhörighet med olika administrativa områden saknas och blott en geografisk oregelbundenhet föreligger, såsom om en i jordeboken såsom enhet upptagen fastighet har äga enklaverad inom annat administrativt område eller sträcker sig över gräns mellan sådana områden, där är fastigheten att anse såsom i sin helhet tillhörande det administrativa område, i vilket den enligt jordebok eller annat behörigt förordnande skall ingå, och någon uppdelning av värdet ifrågakommer då icke.

Vid 6 §.

Med fastighets värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet, värdet i handel ochandel) förstås det belopp, som en förständig köpare kan antagas kunna och vilja betala för fastigheten, om den tänkes såld inom den kundkrets, som för en dylik egendom kan antagas vara att påräkna, och köpt för ett med hänsyn till fastighetens beskaffenhet lämpligt utnyttjande.

Härav följer, att köpeskillning, som under senare tid faktiskt betalats för en viss fastighet, icke får utan vidare anses som ett exakt uttryck för det allmänna saluvärdet. Frånsett det att köpeskillningen kan hava påverkats av särskilda förhållanden såsom släktskap, affektionsvärde och dylikt, kan densamma vara ett topp-pris eller ett bottenpris, som ingalunda motsvarar det allmänna saluvärdet. Sådant kan föranledas av vid tiden för försäljningen rådande abnorma konjunktioner å fastighetsmarknaden, av särskilt tvingande skäl till försäljning eller köp vid en viss tidpunkt, av ett i bråd vändning obetänksamt ingånget avtal m. m. dylikt. Först om ett något så när tillräckligt antal olika försäljningar föreligga, om vilka anledning ej finnes antaga, att ovidkommande omständigheter inverkat å prisbildningen, kan ur dem dragas en tillförlitlig slutsats angående det allmänna saluvärdet. Detta värde är sålunda att förstå såsom ett normalt värde i handel ochandel, icke såsom en i visst fall för en viss fastighet faktiskt betald köpeskillning.

Härmed är emellertid faktiskt betald köpeskillings betydelse såsom uppskattningsgrund för det allmänna saluvärdet ingalunda förringad. Men sådan köpeskillning kan och bör underkastas undersökning, om den må anses avvika från det normala värdet i handel ochandel; och där så är fallet, bör taxeringsvärdet därefter lämpas. Därför måste taxeringsmyndigheten vid taxeringsvärdets åsättande taga hänsyn jämväl till andra förhållanden, som kunna tjäna till ledning vid värdesättningen. I detta hänseende hänvisas taxeringsmyndigheten till de *enhetsvärden*, som kunna hava föreslagits i den ordning, som i 4 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922 närmare omförmåles, samt till fastighetens avkastning och andra kända förhållanden, som kunna tjäna till ledning för bedömande av dess allmänna saluvärde. Taxeringsvärdet bör därefter framgå såsom resultat av ett övervägande av samtliga dessa förhållanden.

Vid värdesättningen skall taxeringsmyndigheten noga beakta, om och i vilken omfattning ökning eller minskning i värdet för viss fastighet

i förhållande till andra fastigheter i orten bör äga rum till följd av förhållanden, som äro för den fastigheten säregna, såsom

beträffande jordbruksfastighet:

fastighetens läge samt mer eller mindre goda eller dåliga avsättnings- och användningsförhållanden;

ägornas inbördes läge och därav föranledda mer än vanligt goda eller svåra brukningsförhållanden samt om fastigheten är i synnerligt god hävd eller är vanhävdad och förfallen;

åbyggnadernas beskaffenhet, om de skilja sig från i orten vanligt medelbestånd, d. v. s. om å fastigheten finnes förnämligare bostadsbyggnad eller eljest ovanligt goda åbyggnader eller om åbyggnaderna äro olämpliga, förfallna eller otillräckliga;

särskilda naturtillgångar eller förmåner, som kunna finnas å fastigheten, såsom vattenfall, torvmosse, ej inmutningsbara fyndigheter, jaktmarker, fiskevatten och dylikt, försåvitt samma naturtillgång eller förmån ej är av beskaffenhet att efter ty under 5 § sägs böra särskilt taxeras;

servitut eller annan rättighet av sakrättslig art till förmån eller last för fastigheten;

med mera sådant;

beträffande annan fastighet:

fastighetens läge med därav följande större eller mindre möjligheter i fråga om dess utnyttjande, exempelvis för tomt i stad: om inskränkningar gälla i rätten till dess bebyggande, om den ligger i stadens affärscentrum eller i yttre område, om den ligger vid huvudgata eller bigata, om den är hörntomt eller mellantomt o. s. v.; för industrifastighet, upplagsplats, stembrott, grustäkt och dylikt: om den äger bättre eller sämre tillgång till erforderliga kommunikationer o. s. v.;

markens naturliga beskaffenhet och därav följande större eller mindre lämplighet för ett förmånligt tillgodogörande, exempelvis om tomtmark företer synnerligen goda eller dåliga grundläggningsförhållanden, om stembrott, grustäkt och dylikt för sitt utnyttjande erbjuder större eller mindre av naturförhållandena förorsakade svårigheter o. s. v.;

servitut eller annan rättighet av sakrättslig art till förmån eller last för fastigheten;

med mera sådant.

Vad nu sagts om fastighets uppskattning efter allmänna saluvärdet gäller icke *skogsmark* och *därå växande skog*. Dessa skola upptagas till de värden, de kunna anses äga vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk, och skall denna uppskattning ske efter den särskilda instruk-

tion, som finnes dessa anvisningar bilagd. Till skogsmarkens sålunda uppskattade värde lägges i förekommande fall värdet av bete, som ägaren kan jämsides med rationellt skogsbruk tillgodogöra sig å skogsmarken.

Vid uppskattning av frälseränta bör densamma beräknas utgå med det belopp, vartill räntan uppgått enligt nästföregående års markegång; dock att, där räntan i enlighet med 14 § i Kungl. Maj:ts kungörelse den 11 maj 1855 utgår efter medelmarkegångspris, detta senare bör läggas till grund för beräkning av räntans belopp.

Har vid uppskattning av fast egendom hänsyn tagits till förekomsten av andra naturtillgångar än träd och inmutningsbara kol- eller mineralfyndigheter, skall dessas beräknade värde i taxeringslängden antecknas.

Vid 8 §.

I *jordbruksvärde* skola inräknas jordägaren tillhöriga mangårdsbyggnader och driftsbyggnader för jordbruk med binärningar eller skogsbruk. Tillhöra dylika byggnader annan än jordägaren, skall värdet å dem likaledes utföras såsom jordbruksvärde. Till mangårdsbyggnader hänföras bostadsbyggnad för ägare eller brukare med tillhörande s. k. ekonomibyggnader ävensom byggnader, uppförda för ägares eller brukares bekvämlighet och trevnad, såsom lusthus, bad- och båthus, stall för lyxhästar, jaktstuga och dylikt. Till driftsbyggnader räknas dels byggnader för personal, som är eller varit anställd i och för jordbruket med binärningar eller skogsbruket, såsom förvaltar- eller inspektorsbyggnad, drängstuga, statare- eller statorpsbyggnader, bostad för skogvaktare och annan skogspersonal, dels ock för själva driften avsedda byggnader, såsom stall, ladugård, ladu- och logbyggnader, smedja och dylikt, ävensom byggnader, avsedda för sådan verksamhet, som är att hänföra till jordbrukets binärningar.

På sätt instruktionen för uppskattning av skogsmark och växande skog utvisar, skall vid bestämmande av skogsmarkens värde hänsyn ej tagas till värdet å impediment eller annan till skogsbörd ej duglig mark. Eventuellt värde å dylik mark skall alltså beräknas vid värdesättningen av den till fastigheten hörande mark, som ej värdesättes såsom skogsmark.

Tomt- och industrivärde förefinnes i allmänhet blott å sådana jordbruksfastigheter, som äro belägna i närheten av större städer eller i tillväxt varande industri- och järnvägssambhällen. Men även närbelägenhet till gruv- och vattenkraftsanläggningar, badortsanläggningar och andra

sådana företag kan medföra ett mervärde av ifrågavarande art. I den mån utvecklingen å en dylik ort fortskrider, behöver närbelägen, därför lämpad mark tagas i anspråk för nya bostäder, industriella anläggningar med mera. Där en sådan utveckling framträtt, har den mark, som kan antagas komma att därvid bliva föremål för användning, utöver jordbruksvärdet ett värde, som bör särskilt för sig angivas. Understundom kan ock vattenfall eller brytningsvärdig fyndighet grundlägga ett liknande mervärde, som jämväl bör upptagas såsom tomt- och industrivärde, där ej naturtillgången i fråga är av beskaffenhet att böra taxeras såsom annan fastighet.

Tomt- och industrivärde utgör skillnaden mellan markens jordbruksvärde och vad den skulle kunna i allmänna marknaden betinga, om den såldes för byggnadsändamål eller för industriellt utnyttjande. Uppskattningen av detta värde får grundas å de i varje särskilt fall föreliggande faktiska förhållanden, som kunna tjäna till ledning för värdesättningen.

Därest tomt- och industrivärde belöper allenast å viss del eller vissa delar av en fastighet, bör sådan del eller sådana delar till läge och storlek angivas i vederbörande längd. Befinnes fastighet till särskilda områden hava olika tomt- och industrivärden, skall likaledes sådant i längden angivas.

Vid uppskattning av *markvärde* å *annan fastighet* har taxeringsmyndigheten att taga hänsyn utom till de ovan i anvisningarna vid 6 § angivna förhållanden jämväl till det värde, som kan hava åsatts marken vid den uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegringskatt, som ägt rum på grund av förordningen den 28 maj 1920.

År å annan fastighet mark och byggnad i samme ägares hand, skall *byggnadsvärdet* utföras med det belopp, som utgör skillnaden mellan fastighetens allmänna saluvärde i dess helhet och markvärdet jämte eventuellt parkvärde.

Parkvärde torde endast undantagsvis förekomma. I allmänhet lär å fastighet, som skall såsom annan fastighet taxeras, mera sällan förekomma växande träd eller anläggning, som ej är att hänföra till byggnad, av den betydelse, att fastighetens värde i allmänna marknaden därigenom i någon väsentligare grad påverkas. Då det ansetts önskvärt, att fastighetens markvärde uppskattas efter samma grunder, som blivit fastslagna i förordningen den 28 maj 1920 om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jord-

räntestegringskatt, har det blivit nödigt tillse, att endast det rena markvärdet ingår i uppskattningen av marken. Om därför å fastigheten finnes trädbestånd eller till byggnad ej hänförlig anläggning, exempelvis en mera avsevärd trädgård eller park, och denna förmån kan anses i avsevärd mån inverka på fastighetens allmänna saluvärde, bör särskilt värde — parkvärde — därå sättas. Emellertid bör alltid tillses, att summan av de särskilda värden, som vid taxeringen åsättas, kommer att motsvara allmänna saluvärdet för fastigheten i dess helhet.

Instruktion

för värdesättning å skogsmark och växande skog.

1. Särskilda värden skola beräknas för skogsmark och växande skog.

A) Skogsmark.

2. Skogsmark skall värdesättas efter arealen av till skogsbörd duglig mark och dennas normala avkastningsförmåga.

I arealen inräknas icke mossar, myrar, kärr, berg, fjällmark och annan till skogsbörd ej duglig mark, utan skall sådan marks eventuella värde medräknas vid värdesättning av fastigheten i övrigt.

Skogsmarkens normala avkastningsförmåga skall beräknas efter den årliga avkastning, som anses kunna erhållas vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk och under antagande att marken vore beväxt med ett tillfredställande samt å behöriga åldrar fördelat virkesförråd (normal skogstillgång). Vid uppskattningen av markens normala avkastningsförmåga tages alltså ej hänsyn till om normal skogstillgång därå faktiskt föreligger eller ej.

Till avkastningen skall räknas jämväl virke, som användes till husbehov. Finnes å den till skogsbörd dugliga marken bete, som jämsides med rationellt skogsbruk kan av ägaren tillgodogöras, bör värdet därå, särskilt angivet, tilläggas markens värde såsom skogsproducerande.

3. *Arealen* av till skogsbörd duglig mark beräknas: vad angår statens och andra allmänna skogar efter därom av domänstyrelsen meddelade eller eljest tillgängliga officiella uppgifter; vad angår enskilda skogar under ordnad hushållning med tillgängliga och tillförlitliga hushållningsplaner efter uppgifter i hushållningsplanerna; samt vad angår övriga skogar med ledning av uppgifter från jordregistret, ekonomiska kartverk eller andra offentliga handlingar, så ock efter ingivna deklaraationer och andra upplysningar, som kunna införskaffas.

4. *Den normala årliga virkesavkastningen* uppskattas i kubikmeter fast mått per hektar efter markens virkesproducerande förmåga (bonitet). Boniteten anges såsom en hela skogen i fråga omfattande medelbonitet, som kan infogas i någon av de å bifogade tabell I upptagna bonitetsklasser. Förefinnes för skogen tillförlitlig hushållningsplan, angivande

skogsmarkens olika boniteter eller innehållande andra uppgifter, varav markens normala produktionsförmåga kan bedömas, sker uppskattningen av medelboniteten med ledning därav. Saknas dylika uppgifter, uppskattas produktionsförmågan med ledning av vad som kan anses vara känt om skogsmarken i fråga, jämfört med medelboniteten å trakten i övrigt.

5. *Värdet i penningar* av den sålunda uppskattade årliga virkesavkastningen beräknas efter virkets nettovärde per kubikmeter å rot enligt de pris, som för liknande sortiment under de senaste fem åren i genomsnitt varit å orten gällande. Finnes för skogen i fråga ordnad bokföring tillgänglig, må densamma läggas till grund för prissättningen under förutsättning, att det uttagna virket och de bokförda prisen varit av ordinär beskaffenhet. Saknas ordnad bokföring för skogen eller hava för det genomsnittliga prisläget representativa virkesförsäljningar ej förekommit eller anses de bokförda prisen icke kunna läggas till grund för beräkningen, uppskattas rotvärdet med hänsyn till avverkningens sammansättning av olika sortiment, allmänt rådande virkespris, omkostnader för avverkning och transport m. m. Det sålunda funna värdet jämkas till den av prisklasserna å tabell I, som ligger närmast.

6. Från värdet av den enligt ovan angivna grunder beräknade avkastningen skall avdragas en fjärdedel för kostnader för skogens vård, förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning, skatter m. m. Vad därefter återstår lägges till grund för värdesättningen å skogsmarken sålunda, att *markvärdet per hektar sättes till tre gånger den reducerade årsavkastningen*. Till underlättande av värdeberäkningen hänvisas till tabell I, som angiver markvärdet per hektar vid de olika kombinationer mellan bonitetsklass och virkespris, som kunna antagas förekomma vid de i punkterna 4 och 5 angivna uppskattningar.

B) Växande skog.

7. Växande skog skall — oavsett om avverkningsrätt till densamma upplåtits eller ej — värdesättas med hänsyn till det skick, vari den faktiskt befinner sig, och den avkastning, som för framtiden därur kan uttagas under förutsättning av ett rationellt riktigt tillgodogörande. Därest skogen innehåller ett sådant på behöriga åldrar fördelat virkesförråd, att den beräknade normala avkastningen genast kan uthålligt uttagas och sålunda normal skogstillgång förefinnes, sättes värdet å den växande skogen till 13.67 gånger den enligt punkt 6 reducerade årsavkastningen. I fråga om denna värdeberäkning hänvisas till tabell I,

som jämväl angiver den växande skogens värde per hektar vid normal skogstillgång för samma kombinationer, som upptagits i fråga om markvärdet. Emellertid lärer endast sällan förekomma, att skogstillgången kan anses vara normal. Atingen kan den virkesavkastning, som rationellt bör uttagas ur det förhandenvarande virkesförrådet, understiga den normala, såsom förhållandet är vid utglesnade eller vanskötta skogar med allmän virkesbrist eller vid välskötta skogar med brist å moget virke. Där så är fallet, skall det för normal skogstillgång angivna skogsvärdet jämkas nedåt till 0.9, 0.8, 0.7 o. s. v. av det normala (relativ skogstillgång). Eller ock kan skogsbeståndet till följd av mer än vanligt god slutenhet eller av jämförelsevis stor tillgång på moget virke tidvis medgiva större avverkning eller uttagande av dyrbarare dimensioner än som för normal avkastning bör beräknas. I sådant fall jämkas skogsvärdet uppåt till 1.1, 1.2, 1.3 o. s. v. av det normala (relativ skogstillgång). För skogar med i god hushållningsplan fastställd avverkning må dylik jämkning av skogsvärdet ske med stöd av den i planen beräknade avkastningen. För skogar, där hushållningsplan saknas eller anses mindre tillfredsställande, sker jämkningen med stöd av vad om skogen är känt i fråga om virkesförrådets beskaffenhet och i vad mån det kan under- eller överstiga vad som ovan angivits såsom normal skogstillgång.

För att underlätta bedömandet av när å en skog förefinnes normal skogstillgång har upprättats bilagda tabell II, som med utgångspunkt från dels den omloppstid, som kan anses vara den för orten vanliga, dels ock markens åsatta bonitet angiver för erforderliga kombinationer den virkesmassa per hektar, som bör å skogen finnas för att skogstillgången är att räkna som normal.

C) Förberedande åtgärder.

8. *Domänstyrelsen* låter för samtliga kronans och andra allmänna skogar, särskilt för varje kommun, uppgöra i enlighet med ovan lämnade föreskrifter avfattade längder, som för varje skog upptaga areal produktiv skogsmark, rotvärdet per kubikmeter å den normala årsavkastningen, medelbonitet, relativ skogstillgång samt uträknat värde å skogsmarken och å den växande skogen såväl per hektar som å skogen i dess helhet. Dessa längder grundas å de handlingar, som beträffande skogen i fråga kunna finnas hos domänstyrelsen tillgängliga, och de ytterligare upplysningar, som domänstyrelsen för visst fall kan finna nödigt införskaffa. Där särskilda förhållanden anses föranleda, att hushållningsplaner eller räkenskaper över skogsavkastningen böra vid be-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 18! häft. (Nr 214. Bilaga.) 3

räkningen frångås, exempelvis om hushållningsplanen anses mindre tillfredsställande eller det försålda virkets sortimentssammansättning och beskaffenhet i övrigt eller det erhållna priset ej kan anses giva ett gott uttryck för den vid medellång omloppstid erhållna avkastningens värde å rot m. m. dylikt, bör sådant i längden angivas. Längderna skola vara till länsstyrelsen i vederbörande län insända senast den 1 september 1921.

9. *Länsstyrelsen* låter i den omfattning, som anses nödig, genom skogssakkunnig person kommunvis uppgöra dylika längder för sådana enskilda skogar inom länet, för vilka tillfredsställande hushållningsplaner finnas tillgängliga eller av ägaren i erforderliga delar tillhandahållas. Dessa längder böra vara färdiga senast den 1 september 1921.

10. Vid det sammanträde, som hålles inför länsstyrelsen eller landskamreraren enligt 4 § i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922, skall genom länsstyrelsens försorg dels lämnas en sammanfattande redogörelse för de genomsnittliga rotvärden per kubikmeter, de medelboniteter samt den relativa skogstillgång, som finnas upptagna i de genom domänstyrelsen och länsstyrelsen uppgjorda längderna över allmänna och enskilda skogar inom länet, dels framläggas förslag till så kallad hjälptabell, upptagande de delar av de för hela riket utarbetade tabellerna I och II, som anses böra komma till användning vid taxeringen inom länet, ävensom till de mera speciella anvisningar om taxeringens verkställande, som kunna finnas erforderliga för en riktig tillämpning av de föreskrivna taxeringsgrunderna, såsom om virkesprisens beräkning med hänsyn till olika utdrivningsförhållanden, olika flottnings- eller andra transportkostnader, olika grovlek och därav betingat olika värde å det virke, som kan regelmässigt utvinnas å en viss bonitet, m. m. dylikt. Avser sammanträdet överläggning angående taxeringen inom allenast viss del av länet, skall redogörelsen samt förslagen till hjälptabell och till speciella anvisningar därefter lämpas. Efter överläggning om de sålunda framlagda förslagen skall å mötet fastställas hjälptabell och lämnas nödiga speciella anvisningar om taxeringens verkställande.

D) Beskattningsnämnderna.

11. Länsstyrelsen ombesörjer att de i punkterna 8 och 9 avsedda längderna ävensom den hjälptabell och de speciella anvisningar, som blivit fastställda vid det i punkt 10 omnämnda sammanträde, tillhandahållas de beskattningsnämnder, som därav kunna vara i behov. På sätt i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän

fastighetstaxering år 1922 är stadgat, har därefter vederbörande nämnd att granska och föreslå, respektive fastställa taxeringsvärdena å de allmänna och enskilda skogar, som finnas upptagna i ovan omförmälda längder, därvid nämnden, om den finner anledning att avvika från de i längden upptagna värdena, skall särskilt angiva de skäl, som föranlett avvikelsen. Vid taxering av de skogar, som ej finnas upptagna i längd, har nämnden att tillämpa de i denna instruktion angivna grunder och sålunda för varje sådan skog beräkna areal produktiv skogsmark, den normala årsavkastningens värde per kubikmeter å rot, medelbonitet, relativ skogstillgång samt därå grundade värden å skogsmark och växande skog. Uppskattningen bör dels, där så ske kan, företagas under jämförelse med sådana i trakten belägna allmänna eller enskilda skogar, av vilka ledning vid uppskattningen kan hämtas, och dels grundas å inhämtade upplysningar eller vad eljest är känt angående ovan angivna förhållanden jämte skogens läge i förhållande till flottled och avsättningsort, förekomsten av virke i olika åldrar, skogens slutenhet m. m. dylikt. Vid taxeringen äger nämnden åtnjuta biträde av skogssakkunnig person, som länsstyrelsen ställer till nämndens förfogande.

Tabell I, utvisande markens samt den växande skogens värde per hektar vid olika avkastningsförmåga och virkespris.

Övre raden (med vanlig stil) angiver *markvärde*, nedre raden (med kursiv stil) angiver *virkesvärde*.

Virkesavkastningens genomsnittliga rotvärde per km. Kronor.	Markens normala avkastningsförmåga per hektar i kubikmeter fast mått (bonitet)															
	0.5	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	5.5	6.0	6.5	7.0	7.5	8.0
	Markvärde samt <i>virkesvärde</i> vid normal skogstillgång, kronor per hektar															
1	1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	15	16	17	18
	5	10	15	21	26	31	36	41	46	51	56	62	67	72	77	82
2	2	4	7	9	11	13	16	18	20	22	25	27	29	31	34	36
	10	21	31	41	51	62	72	82	92	103	113	123	133	144	154	164
3	3	7	10	13	17	20	24	27	30	34	37	40	44	47	51	54
	15	31	46	62	77	92	108	123	138	154	169	185	200	215	231	246
4	4	9	13	18	22	27	31	36	40	45	49	54	58	63	67	72
	21	41	62	82	103	123	144	164	185	205	226	246	267	287	308	328
5	6	11	17	22	28	34	39	45	51	56	62	67	73	79	84	90
	26	51	77	103	128	154	179	205	231	256	282	308	333	359	384	410
6	7	13	20	27	34	40	47	54	61	67	74	81	88	94	101	108
	31	62	92	123	154	185	215	246	277	308	338	369	400	431	461	492
7	8	16	24	31	39	47	55	63	71	79	87	94	102	110	118	126
	36	72	108	144	179	215	251	287	323	359	395	431	466	502	538	574
8	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90	99	108	117	126	135	144
	41	82	123	164	205	246	287	328	369	410	451	492	533	574	615	656
9	10	20	30	40	51	61	71	81	91	101	111	121	132	142	152	162
	46	92	138	185	231	277	323	369	415	461	508	554	600	646	692	738
10	11	22	34	45	56	67	79	90	101	112	124	135	146	157	169	180
	51	103	154	205	256	308	359	410	461	513	564	615	666	718	769	820
11	12	25	37	49	62	74	87	99	111	124	136	148	161	173	186	198
	56	113	169	226	282	338	395	451	507	564	620	677	733	789	846	902
12	13	27	40	54	67	81	94	108	121	135	148	162	175	189	202	216
	62	123	185	246	308	369	431	492	554	615	677	738	800	866	933	1 000
13	15	29	44	58	73	88	102	117	132	146	161	175	190	205	219	234
	67	133	200	267	333	400	466	533	600	666	733	800	866	933	1 000	1 066
14	16	31	47	63	79	94	110	126	142	157	173	189	205	220	236	252
	72	144	215	287	359	431	502	574	646	718	790	861	933	1 005	1 077	1 148
15	17	34	51	67	84	101	118	135	152	169	186	202	219	236	253	270
	77	154	231	308	384	461	538	615	692	769	846	923	1 000	1 077	1 153	1 230
16	18	36	54	72	90	108	126	144	162	180	198	216	234	252	270	288
	82	164	246	328	410	492	574	656	738	820	902	984	1 066	1 148	1 230	1 312
17	19	38	57	76	96	115	134	153	172	191	210	229	249	268	287	306
	87	174	261	349	436	523	610	697	784	871	959	1 046	1 133	1 220	1 307	1 394
18	20	40	61	81	101	121	142	162	182	202	223	243	263	283	304	324
	92	185	277	369	461	554	646	738	830	923	1 015	1 107	1 200	1 292	1 384	1 476
19	21	43	64	85	107	128	150	171	192	214	235	256	278	299	321	342
	97	195	292	390	487	584	682	779	877	974	1 071	1 169	1 266	1 364	1 461	1 558
20	22	45	67	90	112	135	157	180	202	225	247	270	292	315	337	360
	103	205	308	410	513	615	718	820	923	1 025	1 128	1 230	1 333	1 435	1 538	1 640
21	24	47	71	94	118	142	165	189	213	236	260	283	307	331	354	378
	108	215	323	431	538	646	754	861	969	1 077	1 184	1 292	1 399	1 507	1 615	1 722
22	25	49	74	99	124	148	173	198	223	247	272	297	322	346	371	396
	113	226	338	451	564	677	789	902	1 015	1 128	1 241	1 353	1 466	1 579	1 692	1 804
23	26	52	78	103	129	155	181	207	233	259	285	310	336	362	388	414
	118	236	354	472	590	707	825	943	1 061	1 179	1 297	1 415	1 533	1 651	1 769	1 886
24	27	54	81	108	135	162	189	216	243	270	297	324	351	378	405	432
	123	246	369	492	615	738	861	984	1 107	1 230	1 353	1 476	1 599	1 722	1 845	1 968
25	28	56	84	112	141	169	197	225	253	281	309	337	366	394	422	450
	128	256	384	513	641	769	897	1 025	1 153	1 282	1 410	1 538	1 666	1 794	1 922	2 050

Tabell II, för bedömande av normala skogstillgångens storlek å olika boniteter.

Om- lopps- tid År	Massa- till- växt %	Virkesavkastning per hektar i kubikmeter															
		0.5	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	5.5	6.0	6.5	7.0	7.5	8.0
		Härför behövt virkesförråd per hektar i kubikmeter															
60	5.0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150	160
80	3.7	14	27	41	54	68	81	95	108	122	135	149	162	176	189	203	216
100	3.0	17	33	50	67	83	100	117	133	150	167	183	200	217	233	250	267
120	2.4	21	42	63	83	104	125	146	167	188	208	229	250	271	292	—	—
140	2.0	25	50	75	100	125	150	175	200	225	250	275	300	—	—	—	—

Hjälpstabell vid fastighetstaxering av skogar i N. N. taxeringsdistrikt år 1922.

Extrakt ur tabell I och II.

Virkes- avkast- ningens genom- snittliga rotvärde per km. Kronor	Markens normala avkastningsförmåga per hektar i kubikmeter fast mått (bonitet)										Anvisningar	
	0.5	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0		
	Markvärde samt virkesvärde vid normal skogstillgång Kronor per hektar											
6	7 31	13 62	20 92	27 123	34 154	40 185	47 215	54 246	61 277	67 308	Markvärde Virkesvärde	Dyra drivnings- och flott- ningsförhållanden; hu- vudsakligen klena di- mensioner kunna pro- duceras.
7	8 36	16 72	24 108	31 144	39 179	47 215	55 251	63 287	71 323	79 359	Markvärde Virkesvärde	
8	9 41	18 82	27 123	36 164	45 205	54 246	63 287	72 328	81 369	90 410	Markvärde Virkesvärde	
9	10 46	20 92	30 138	40 185	51 231	61 277	71 323	81 369	91 415	101 461	Markvärde Virkesvärde	
10	11 51	22 103	34 154	45 205	56 256	67 308	79 359	90 410	101 461	112 513	Markvärde Virkesvärde	Medelgrovt virke och me- delgoda avsättningsför- hållanden.
11	12 56	25 113	37 169	49 226	62 282	74 338	87 395	99 451	111 507	124 564	Markvärde Virkesvärde	
12	13 62	27 123	40 185	54 246	67 308	81 369	94 431	108 492	121 554	135 615	Markvärde Virkesvärde	Goda eller utmärkta av- sättningsförhållanden; grovt, dyrbart virke kan produceras.
13	15 67	29 133	44 200	58 267	73 333	88 400	102 466	117 533	132 600	146 666	Markvärde Virkesvärde	
14	16 72	31 144	47 215	63 287	79 359	94 431	110 502	126 574	142 646	157 718	Markvärde Virkesvärde	
Kubikmeter per hektar												
17	33	50	67	83	100	117	133	150	167	Vid 100-årig omloppstid (3 % tillväxt) fördras vidstående ungefärliga virkes- förråd per hektar för att få full av- kastning (normal skogstillgång).		

Motiv.

Inledning.

Sedan de s. k. kommunalskattesakkunniga under år 1917 till Kungl. Maj:t avlämnat tvenne betänkanden med förslag rörande kommunalskattefrågans lösning, det ena avgivet av landskamreraren Gert Vollrath Eiserman och före detta kammarrättsrådet E. von Wolcker samt det andra av landskamreraren O. V. Landén, framlade Kungl. Maj:t för 1920 års riksdag ett i väsentliga delar på nämnda betänkanden grundat förslag till kommunalskattelag.

Andra särskilda utskottet nr 1, som haft att behandla det kungl. förslaget, kunde icke förorda dess antagande utan föreslog i stället vissa provisoriska ändringar i och tillägg till nu gällande skatteförfattningar, som fortfarande skulle tillämpas intill dess kommunalskattefrågan, efter ytterligare utredning, kunde definitivt lösas, vilket enligt utskottets antagande icke kunde ske tidigare än vid 1924 års riksdag.

Riksdagen antog utskottets förslag, varjämte riksdagen i skrivelse den 18 juni 1920, likaledes i enlighet med utskottets hemställan, anhöll, bland annat, att Kungl. Maj:t täcktes med beaktande av de synpunkter, som i utskottets utlåtande i särskilda avseenden framhållits, föranstalta om särskild och skyndsam, förnyad utredning av frågan om den kommunala beskattningen av skog ävensom om skyndsam utredning angående ändrade grunder för dels beskattningsnämndernas organisation och taxeringsförfarandet, dels uppskattning av fast egendoms värde, avsedda att lända till efter rättelse vid den allmänna fastighetstaxering, som enligt utskottets mening borde verkställas under år 1922, samt för 1921 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Kungl. Maj:t har därefter den 25 september 1920 utsett en kommitté med uppdrag att i anslutning till vad riksdagen därom anfört verkställa dels utredning av frågan om den kommunala beskattningen av skog och dels utredning angående ändrade grunder för uppskattning

av fast egendoms värde, avsedda att lända till efterrättelse vid allmän fastighetstaxering år 1922, ävensom att till Kungl. Maj:t avgiva det förslag, vartill utredningen kunde föranleda, och har Kungl. Maj:t samma dag förordnat till ordförande i denna kommitté presidenten i kammarrätten Gustaf Albert Petersson samt till ledamöter kammarrättsrådet John August Lybeck, landskamreraren Gert Vollrath Eiserman, professorn vid skogshögskolan Tor William Jonson, dåvarande ledamoten av riksdagens första kammare direktören Nils Johnsson Sigfrid samt ledamöterna av riksdagens andra kammare lantbrukaren Jonas Ludvig Brännström och filosofie kandidaten Per Edvin Sköld.

Kommittén har till en början till behandling upptagit den del av sitt uppdrag, som avser utredning och förslag angående ändrade grunder för uppskattning av fast egendoms värde att tillämpas vid allmän fastighetstaxering år 1922, och har härutinnan uppgjort förslag till förordning om allmän fastighetstaxering år 1922 med därtill hörande anvisningar och instruktion för värdesättning å skogsmark och växande skog.

Annat direktiv för sitt utredningsarbete i nu föreliggande del har kommittén icke haft än det, som kan anses ligga i riksdagens hänvisning till de synpunkter, som framhållits i utskottets betänkande, och den kritik, som däri av utskottet ägnats Kungl. Maj:ts förslag. Enligt Kungl. Maj:ts förslag, som upptog en fristående objektskatt å fast egendom — fastighetsskatt —, skulle till grund för taxering av fast egendom läggas egendomens värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet). Värdet av växande skog skulle ingå i taxeringsvärdet med sitt fulla belopp, men det vore skogens värde i handel ochandel under förutsättning av normal skötsel och fortsatt skogsbruk och icke dess värde vid fullständig realisation, som skulle uppskattas. Fast egendom skulle ej vidare för beskattningsändamål indelas i jordbruksfastighet och annan fastighet, utan egendomens taxeringsvärde omedelbart uppdelas i jordbruksvärde, skogsvärde och annat värde, därvid med skogsvärde skulle förstås värde av växande skog utöver husbehov. Husbehovskogs värde skulle däremot hänföras till jordbruksvärde. Jordbruksvärdet skulle påföras skatte Kronor efter sex procent, men skogsvärdet efter allenast tre procent av det uppskattade värdet. Till fast egendom skulle ej vidare räknas s. k. fasta maskiner och inventarier.

Utskottet yttrade, att vad fastighetsskatten anginge utskottet funnit de i propositionen föreslagna nya grunderna för taxering av fastighet — med särskiljande av jordbruksvärde, skogsvärde och annat värde — i flera avseenden icke tillfredsställande. Det finge enligt utskottets mening starkt ifrågasättas, huruvida det kunde anses riktigt att, på sätt som

skett i propositionen, till grund för taxering av fast egendom lägga enbart egendomens värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet); särskilt i fråga om fastighet med huvudsakligen jordbruks- och skogsvärde syntes denna regel icke kunna göras så absolut. Likaledes väckte det uppmärksamhet, att enligt det kungliga förslaget maskiner och övriga fasta inventarier skulle utskiljas från fastighets värde för att överföras till taxeringen av näringskattepliktig förmögenhet; denna omläggning av det hittillsvarande fastighetsbegreppet vore uppenbarligen föranledd av den föreslagna näringskatten, men det kunde väl dragas i tvivelsmål, huruvida dess konsekvenser vore tillräckligt genomtänkta. I all synnerhet hade utskottet funnit anledning till starka betänkligheter gent emot det sätt, varpå skogsbeskattningen ordnats i det kungliga förslaget. Att den växande skogen borde såsom beskattningsföremål på ett eller annat sätt avsondras från den nuvarande förbindelsen med jordbruksfastigheterna syntes utskottet uppenbart. Men när Kungl. Maj:t föreslog, att skogens värde skulle ingå i taxeringsvärdet med sitt fulla belopp och att det taxerade skogsvärdet skulle påföras skattekrönor efter tre procent av taxeringen, kunde utskottet ej undgå att befara, att sådan beskattning av den växande skogen skulle leda till förtidig avverkning och därmed få till följd en misshushållning med detta utomordentligt viktiga naturkapital. Denna farhåga kunde icke undanröjas av det tillägg, som funnes i anvisningarna rörande skogstaxeringen, nämligen att det vore skogens värde i handel ochandel under förutsättning av normal skötsel och fortsatt skogsbruk och icke dess värde vid fullständig realisation, som skulle uppskattas. I själva verket syntes en dylik regel för taxeringen knappast möjlig att tillämpa på ett tillfredsställande sätt. Emot en beskattning av skogsvärde i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag kunde även erinras, att själva taxeringen av detta värde, om den skulle utföras med vederbörlig noggrannhet, svårligen kunde verkställas utan betydande kostnad och tidsutdrägt. De myndigheter och övriga sakkunniga, som i samband med tidigare förslag haft tillfälle att yttra sig om denna fråga, hade också allmänt avstyrkt en skogsbeskattning efter sådana grunder, som upptagits i det kungl. förslaget, och förordat andra utvägar.

Utskottet framlade icke något förslag rörande grunderna för taxering av fast egendom. Däremot gjordes sådana förslag i några vid utskottets betänkande fogade reservationer.

Enligt en av herr Gustaf Nilsson med flere avgiven reservation skulle till grund för taxeringen i regel läggas allmänna saluvärdet. Vad beträffade växande skog utöver husbehovet skulle sådan taxeras

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 181 häft. (Nr 214. Bilaga.) 4

till det saluvärde, den kunde antagas äga under förutsättning av uthålligt skogsbruk, dock icke högre än till verkliga saluvärdet med avdrag för den kostnad, som, i händelse marken vore bar, skulle erfordras för dess försättande i produktivt skick. Från värdet av nyplanterad skog skulle i överensstämmelse härmed avdragas nedlagd kulturkostnad. Själva skogsmarken skulle däremot alltid upptagas till sitt fulla saluvärde såsom kalmark. Där så lämpligen kunde ske, borde uppskattningen av skogsmarken byggas på enhetsvärden, satta med hänsyn till förhållandena å varje särskild ort i avseende å växtlighet, läge och därav betingade avsättningsmöjligheter, betalade pris för kal skogsmark, tillgång på bete m. m.

Enligt en annan reservation, avgiven av herrar Johansson i Kälkebo och Svedberg, skulle till grund för taxering av fast egendom läggas den fasta egendomens avkastning och värde efter ortens pris. Den växande skogens värde skulle uppskattas att utgöra kapitalvärdet av rotvärdena för de virkesbelopp, som skogen med rationell skötsel och uthålligt skogsbruk beräknades kunna årligen avkasta. Rotvärdet skulle därvid bestämmas med hänsyn tagen till skogsavkastningens under den ingående taxeringsperioden påräkneliga beskaffenhet och fördelning på skilda slag av virkessortiment, såsom värdefullare gagnvirke, ved, kolved etc., samt till ortens priser för sådana skilda slag av virke. Till skogsvärde skulle taxeras växande skog utöver husbehov; husbehovskogens och den skogbärande markens värden skulle däremot hänföras till jordbruksvärde.

Slutligen skulle, enligt en av herr Swartz avgiven reservation, till grund för taxeringen i regel läggas den fasta egendomens verkliga värde. Växande skog skulle taxeras med hänsyn till den avkastning, skogen kunde lämna vid efter rationella grunder fortsatt skogsbruk. Därest den vid uthålligt skogsbruk beräkneliga årliga nettoavkastningen kunde utrönas, skulle såsom skogens värde upptagas ett belopp utgörande 16²/₃ gånger denna årsavkastning. Beträffande skogar, som icke omedelbart kunde lämna avkastning, skulle hänsyn tagas till den tid, som förflöte innan skogen en gång bleve avverkningsbar, samt till den blivande inkomstens storlek, varvid denna inkomst skulle omföras till ett nutidsvärde enligt sex procents räntefot. Skogar, vilkas avkastning vid taxeringen icke kunde utrönas, skulle taxeras med ledning av de värden per arealenhet, som för andra skogar av liknande beskaffenhet och med känd avkastning framkommit.

**Förordningen om allmän fastighetstaxering år 1922 och därtill
hörande anvisningar.**

Kommitténs uppdrag till den del det ej angår frågan om den kommunala beskattningen av skog synes närmast syfta å de grunder för bestämmande av fast egendoms taxeringsvärde, som böra följas vid allmän fastighetstaxering år 1922. För vinnande av en tillfredsställande uppskattning av fast egendoms värde är det emellertid av vikt, att vissa andra frågor — såsom om fast egendoms beskattningsnatur och taxeringsenheternas omfattning —, beträffande vilka bestämmelserna i bevillningsförordningen äro dels ofullständiga och dels i viss mån föråldrade, utredas och regleras. Kommittén har därför i sitt förslag upptagit samtliga för allmän fastighetstaxering erforderliga bestämmelser, dock med undantag för sådana, som avse skattskyldighet, däri inbegripet bevillningsfri fast egendom, samt beskattningsort. Dessa frågor, som icke ligga inom kommitténs utredningsuppdrag, påkalla ej heller för närvarande någon utredning, och har kommittén av sådan anledning i 11 § av sitt förslag allenast lämnat hänvisning till vad bevillningsförordningen härom innehåller.

Ej heller faller inom ramen för kommitténs uppdrag att föreslå bestämmelser rörande de om- eller nytaxeringar av fast egendom, som kunna äga rum under åren 1923 och 1924, d. v. s. under den s. k. provisorietiden. Givetvis böra vid dessa taxeringar följas samma grunder, som skola gälla vid 1922 års allmänna fastighetstaxering; och lärer särskild föreskrift därom i sinom tid böra meddelas.

I sitt förslag har kommittén i allmänhet sökt giva bestämmelserna om uppskattning av fast egendoms värde och vad därmed sammanhänger sådan allmängiltighet, att de i stort sett böra kunna inpassas i det skattesystem, som vid den kommunala skattefrågans definitiva lösning må komma att antagas.

Kommittén har slutligen beaktat bestämmelserna i nådiga förordningen den 28 maj 1920 om uppskattning av mark i och för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordrättestegringskatt ävensom i nådiga kungörelsen den 25 september 1920 med närmare föreskrifter till ledning vid 1920 års särskilda markuppskattning. Det har nämligen såsom önskvärt framhållits, att taxeringen till jordvärde- eller jordrättestegringskatt skall grunda sig å jämförelse mellan de ingångsvärden, som fastställts vid ifrågavarande markuppskattning, och de värden, som sedermera bestämmas vid allmänna fastighetstaxeringar. Vissa detaljföreskrifter hava av sådan anledning ansetts böra meddelas.

Det av kommittén föreslagna värdesättandet av skogsmark och växande skog påkallar särskild motivering, vartill kommittén i det följande återkommer. I den mån förslaget övriga bestämmelser icke kunna anses tillräckligt förklarade genom de utförliga, vid förslaget fogade anvisningarna, lämnas paragrafvis här nedan motivering.

2 §.

I fråga om vad som i beskattningsavseende skall förstås med fast egendom åsyftar förslaget icke någon ändring i nuvarande bestämmelser och lagtillämpning.

Kungl. Maj:ts förslag till kommunalskattelag upptog i 3 § den bestämmelsen, att till fabrik eller annan för industriell verksamhet inrättad byggnad skulle, ändock annat kunde föranledas av bestämmelserna i allmän lag, icke räknas motor, maskin, kärl eller därmed jämförligt redskap med tillhörande kraftledningar. S. k. fasta maskiner skulle alltså i beskattningshänseende räknas till lös egendom. Motsvarande bestämmelse återfinnes jämväl i Landéns förslag.

De båda ifrågavarande förslagen vilade emellertid på den förutsättningen, att s. k. fasta maskiner underkastades annan beskattning än fastighetsskatt, nämligen näringsskatt enligt Kungl. Maj:ts förslag och egendomsskatt å lös egendom enligt Landéns. Då sådan skatt nu icke är ifrågasatt, har kommittén för sin del icke funnit anledning att under provisorietiden föreslå någon ändring i vad som nu gäller om s. k. fasta maskiners beskattning.

3 §.

Stadgandet i denna paragraf återfinnes i 4 § 4 mom. bevillningsförordningen.

4 §.

I förevarande paragraf lämnas bestämmelser om fast egendoms beskattningsnatur: jordbruksfastighet eller annan fastighet. Förslaget till kommunalskattelag saknade motsvarande bestämmelser; enligt detta förslag skulle, såsom ovan nämnts, fast egendom icke särskiljas i jordbruksfastighet och annan fastighet, utan egendomens taxeringsvärde omedelbart uppdelas i jordbruksvärde, skogsvärde och annat värde. Kommittén saknar anledning att ingå i bedömning av lämpligheten att ur skattelagstiftningen borttaga begreppen jordbruksfastighet och annan fastighet, enär, så länge bevillningsförordningen gäller, ifrågavarande indelning av fastigheter i beskattningsavseende måste bibehållas.

Enligt 6 § bevillningsförordningen är det huvudsakligen fast egendoms kamerala beskaffenhet, som är avgörande för frågan om egendomens beskattningsnatur. Sålunda skall exempelvis såsom jordbruksfastighet taxeras all i mantal satt jord, som ej utgör tomt i stad, köping och därmed jämförlig ort. I praxis har emellertid egendomens användning i allmänhet blivit den avgörande indelningsgrunden. Användes i mantal satt jord för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk, taxeras den sålunda i regel såsom annan fastighet.

Kommittén har ock funnit användningssättet vara den naturliga och lämpliga indelningsgrunden samt därför avfattat föreliggande 4 § med därtill hörande anvisningar i huvudsaklig överensstämmelse med Eiserman —von Wolckers förslag, som låter fast egendoms användning bestämma dess beskattningsnatur.

Jämväl enligt Landéns förslag skulle frågan, huruvida fast egendom borde taxeras såsom jordbruksfastighet eller annan fastighet, bero av sättet för dess användning, dock med det undantag att tomt alltid skulle taxeras såsom annan fastighet.

I sitt över kommunalskattesakkunnigas båda förslag avgivna yttrande anslöt sig kammarrätten till Landéns förslag. Anledningen härtill var, bland annat, den begränsning kammarrätten velat giva värdestegringsbeskattningens omfattning. Denna borde nämligen drabba annan fastighet till hela dess stegrade värde, såvitt det representerade oförtjänt värdestegring, men träffa jordbruksfastighet allenast till den del av det stegrade värdet, som hänförde sig till fastighetens tomt- eller industrivärde. Att inom sådana i stad eller därmed jämförlig ort belägna områden, som redan vore bebyggda eller vilkas bebyggande inom närmaste tiden förestode, låta värdestegringskatten i lägre grad träffa tomt, därå exempelvis trädgårdsodling bedreves, än bredvidliggande tomt, som redan bebyggt eller i avvaktan på bebyggande låge oanvänd, skulle emellertid framstå såsom helt obefogat. Kammarrätten ville alltså förorda, att fastighet, belägen inom område, där tomtindelning enligt 1 kap. lagen om fastighetsbildning i stad gällde, skulle oavsett fastighetens användning taxeras såsom annan fastighet.

Kommittén håller före, att, huru värdestegringsbeskattningen än må komma att gestalta sig, hinder icke lär möta att låta denna beskattning, såvitt angår tomter, bliva oberoende av tomternas beskattningsnatur. Redan deklaraionsformulärets uppställning samt de olika reglerna för taxering av jordbruksfastighet och av annan fastighet kräva, att jord, varå jordbruk eller skogsbruk bedrives, blir — oberoende av såväl jordens läge som dess kamerala beskaffenhet — taxerad såsom jordbruksfastighet.

För övrigt må framhållas att, om enligt kommitténs förslag allenast sådan trädgårdsskötsel kommer att räknas till jordbruk, som å egendomen drives i förening med annat jordbruk, föreliggande spörsmål till stor del förlorar betydelse, då på tomter mera sällan förekommer trädgårdsskötsel i förening med annat jordbruk.

De av kammarrätten i övrigt framställda anmärkningarna hava av kommittén beaktats.

Kommittén anser sig böra särskilt påpeka den avvikelse från nu gällande och tillämpade bestämmelser, som förslaget innehåller i fråga om mark, som tages i anspråk för sådana å jordbruksegendom befintliga byggnader och inrättningar, vilka icke begagnas för jordbruk eller dess binärningar eller skogsbruk. Dylig mark skall enligt förslaget taxeras såsom annan fastighet, medan hittills allenast byggnaderna och inrättningarna men icke marken hänförts till annan fastighet. Genom denna ändrade anordning, som för övrigt upptages i såväl Eiserman—von Wolckers som Landéns förslag, måste markens värde, vilket hittills såsom ingående i jordbruksfastighetens värde vid taxeringen föga beaktats, antagas komma att behörigen uppskattas.

Anvisningsbestämmelserna om vad som är att hänföra till jordbruk och dess binärningar ansluta sig i huvudsak till motsvarande, av 1920 års riksdag antagna stadganden i 3 § av de till bevillningsförordningen hörande anvisningarna. Då kommitténs anvisningar emellertid skolat lämpas efter förslagets bestämmelser om fastighets beskattningsnatur, har en del av berörda, i anvisningarna till bevillningsförordningen givna stadganden ansetts ej böra här ingå. I övriga delar hava nyssnämnda stadganden upptagits med vissa ändringar av huvudsakligen formell art.

Några anvisningsbestämmelser om vad som är att hänföra till skogsbruk hava för bedömande av fast egendoms beskattningsnatur icke ansetts erforderliga.

5 §.

Innehållet i denna paragraf med därtill hörande anvisningar ansluter sig i huvudsak till motsvarande bestämmelser i 6 § med tillhörande anvisningar i Kungl. Maj:ts förslag till kommunalskattelag; och tillåter sig kommittén hänvisa till den av vederbörande departementschef lämnade motiveringen till sistnämnda paragraf.

Enligt såväl Eiserman—von Wolckers som Landéns förslag skulle ej längre fastigheternas kamerala indelning läggas till grund för taxeringsenheternas bildande, utan i stället varje brukningsdel, även om densamma bestode av flera fastigheter eller delar av fastigheter, utgöra taxerings-

enhet. I sitt över förslagen avgivna yttrande framhöll kammarrätten vissa betänkligheter mot den sålunda ifrågasatta omläggningen av taxeringsenheternas omfattning samt förordade, att den kamerala indelningen fortfarande lades till grund för fastighetstaxeringen, där ej särskilda förhållanden funnes böra föranleda en annan begränsning av taxeringsenheterna. Departementschefen anslöt sig till vad kammarrätten i förevarande avseende uttalat. Enligt förslaget till kommunalskattelag skulle alltså den kamerala indelningen fortfarande följas vid taxeringsenheternas bestämmande, dock att, där ägorna till samme ägare tillhöriga fastigheter låge oskiftade tillsammans eller fastigheternas inbördes värden eljest icke kunde bedömas, fastigheterna skulle tillsammans utgöra en taxeringsenhet. Likaledes skulle samme ägare tillhöriga jordområden, som tjänade till byggnadsgrund för en byggnad eller för flera sammanhörande byggnader, gemensamt taxeras.

Kommittén, som icke funnit någon anmärkning i sak emot Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende, har emellertid ansett exemplifieringen av de fall, då fastigheters inbördes värden icke kunna bedömas, böra utfyllas med det fall att fastigheter, tillhöriga samme ägare, ligga i sambruk med gemensamma åbyggnader. Sådana fastigheter torde få anses vara i drift och utnyttjande så intimt med varandra förenade, att värdet å varje särskild fastighet icke kan med tillförlitlighet uppskattas. På många håll har det därför ock blivit praxis att, då en egendom består av flera kamerala enheter, som brukas såsom ett sammanhängande helt, endast angiva det för hela komplexet gemensamma taxeringsvärdet utan någon uppdelning därav på de olika kamerala enheterna. Förslaget avser att lagfästa denna praxis. Då det sålunda gjorda tillägget, som hänför sig till både jordbruksfastighet och annan fastighet, torde täcka jämväl det fall, att jordområden tjäna till byggnadsgrund för en byggnad eller för flera sammanhängande byggnader, har hithörande punkt i Kungl. Maj:ts förslag ansetts kunna uteslutas.

Uppenbarligen kommer enligt såväl Kungl. Maj:ts som kommitténs förslag den kamerala indelningen att vid taxeringsenheternas fastställande frångås icke blott, såsom redan för närvarande gäller, då brukningsdelen utgör allenast del av kameral enhet, utan jämväl i flertalet fall, då en possession består av flera kamerala enheter. De av kammarrätten uttalade betänkligheterna mot frångående av den kamerala indelningsgrunden berodde huvudsakligen på farhågan att därigenom värdestegringsbeskattningens rationella ordnande kunde äventyras. Innan grunderna för värdestegringsbeskattningen blivit fastställda, syntes därför enligt kammarrättens mening taxeringsenheterna böra huvudsakligen

följa den kamerala indelningen. Sedan numera genom ovan omnämnda båda författningar angående markuppskattning för framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegringskatt konturerna för denna beskattning uppdragits, torde jämväl med hänsyn till det sätt, varå frågan om taxeringsenheterna enligt dessa författningar ordnats, nyssnämnda betänkligheter kunna förfalla.

Slutligen må framhållas, att såsom förvaltningsenhet ansetts böra i anvisningarna angivas jämväl enskild skog, i den mån den bildar en naturlig enhet (skogsblock).

Att den tidpunkt, till vilken hänsyn i regel skall tagas vid taxeringsenheternas fastställande, är 1921 års utgång, framgår av innehållet i 7 § av förslaget.

6 §.

Vid övervägande av frågan, huruvida till grund för uppskattning av värdet å fast egendom — bortsett nu från skogsmark och växande skog — bör läggas allmänna saluvärdet eller avkastningsvärdet, har kommittén kommit till den uppfattningen, att åt allmänna saluvärdet bör givas företräde såsom uppskattningsgrund. Med avkastningsvärde har kommittén därvid icke förstått fastighetens värde efter dess faktiska avkastning — uppskattning efter sådant värde bör givetvis icke kunna ifrågasättas — utan fastighetens värde efter dess förhandenvarande och för framtiden beräknliga avkastningsförmåga.

Redan enligt nuvarande lagtillämpning lägges det allmänna saluvärdet, sådant detta framgår av erlagda köpeskillingar, till grund för taxeringen, och jämväl samtliga föregående förslag bygga fastighetsuppskattningen på allmänna saluvärdet.

Ur teknisk synpunkt är uppskattning efter allmänna saluvärdet givetvis att föredraga. För taxeringsmyndigheterna skulle uppskattning efter den beräknliga avkastningen ofta nog erbjuda stora svårigheter och kräva tidsödande undersökningar. Helt säkert skulle icke på denna väg uppnås den eftersträfvade enhetligheten i fastighetsuppskattningen utan den överklagade ojämnheten kvarstå, om icke förvärras. Därtill kommer, att den senare uppskattningsmetoden icke är tillämplig i de fall, då värdet å fast egendom betingas mindre av dess avkastningsförmåga än av andra omständigheter, såsom naturskön belägenhet, lyxbyggnader o. s. v. Ej heller är värdet å s. k. spekulationsegendomar alltid beroende av deras beräknliga avkastningsförmåga.

I allmänhet och särskilt beträffande jord å landet torde emellertid avkastningsvärdet och allmänna saluvärdet sammanfalla. Vid köp av

fast egendom lärer köparen göra sina beräkningar angående den avkastning, som egendomen kan lämna, och på grund av dessa beräkningar blir, där ej särskilda omständigheter inverka, köpeskillingen bestämd. Föreligger ingen anledning till antagande, att denna köpeskillning avviker från normalt värde, utan köpeskillingen kan läggas till grund för taxeringen, har därmed den beräkning av avkastningsförmågan, som eljest skolat göras av taxeringsmännen, redan fullgjorts av köparen, som mera ingående än taxeringsmännen kunnat bedöma densamma.

Anledningen till betänkligheterna mot uppskattning av fast egendom efter allmänna saluvärdet torde sökas i de under krigsåren av olika anledningar ofta högt uppdrivna prisen å fastigheter. Skulle dessa köpeskillningar följas vid taxeringsvärdenas åsättande, bleve fastigheterna, anser man, taxerade över sina verkliga värden.

Faktiskt betald köpeskillning får emellertid icke tillmätas alltför dominerande betydelse. Endast för såvitt den kan anses såsom ett exakt uttryck för det allmänna saluvärdet, får den vid taxeringen följas. Kommittén har sökt att i anvisningarna till 6 § giva dels en förklaring över vad som bör förstås med allmänna saluvärdet och dels angiva de förhållanden, som föranleda till att erlagd köpeskillning icke kan anses motsvara sådant värde; och föreställer sig kommittén, att med den betydelse, som kommittén sålunda velat tillerkänna betald köpeskillning såsom värde-mätare, ovan angivna betänkligheter skola falla.

Kommittén har för övrigt velat betona, att taxeringen skall verkställas med ledning även av andra kända förhållanden, som kunna tjäna till grund för värdesättningen, särskilt de enhetsvärden, som — enligt vad redan nu praktiseras — böra föreslås vid förberedande sammanträden inför länsstyrelsen eller landskamreraren.

Samma orsaker, som föranleda, att saluvärde och avkastningsvärde å jordbruksegendom under normala förhållanden kunna beräknas sammanfalla, kunna även för skogsegendomar sägas vara giltiga så tillvida, att saluvärdet av en skog, som köpes, måste anses helt bero på den avkastning, som från densamma kan erhållas. Bredvid detta uthålliga avkastningsvärde, som mera sällan framträder i betalda köpeskillningar, existerar emellertid för skogar, där hushållningen är fri, ett s. k. realisationsvärde, vilket förutsätter totalavverkning av samtliga skogstillgångar och därmed ett långvarigt avbrott i produktionen å marken ifråga. Enligt vad erfarenheten visat, kan speciellt under högkonjunkturer ett betydande värdeuttag på detta sätt ske; och uppdrivas därför genom spekulation prisen på skogsegendomar till en sådan höjd, att det rationellt bedrivna skogsbruket icke kan förränta dessa höga realisations-

värden. Då dessa senare värden sålunda skapats under förutsättningar, som från skogsvårdssynpunkt måste betraktas som beklagliga och vilka man medelst upprepade lagstiftningsåtgärder sökt motarbeta, har kommittén ansett det uteslutet att lägga de ofta av osund spekulation alltför starkt påverkade köpeskillingarna för skog till grund för fastighetstaxeringen och i stället förordat en beräkning av skogens avkastningsvärde vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk. Som stöd för detta avsteg från den i övrigt hävdade principen, att allmänna saluvärdet bör läggas till grund för fastighetstaxeringen, kan åberopas dels en mängd samstämmiga yrkanden från skogsvårdsmyndigheter samt tidigare förslag i sådan riktning av beskattningssakkunnige, dels ock den omständigheten, att kommittén nu utarbetat en metod, som torde kunna lösa de rent tekniska svårigheterna vid taxeringen efter avkastningsvärde, åtminstone så långt detta är möjligt utan mera ingående undersökningar av skogstillståndet ute på marken. De skäl av taxeringsteknisk art, som ofta anföras såsom omöjliggörande en uppskattning efter avkastningsvärde även i de fall, då ett sådant värde vore det mest eftersträvansvärda, anser sålunda kommittén icke längre stå hindrande i vägen för skogstaxering efter avkastningsvärde.

Med de grunder för värdesättning, som angivas i kommitténs förslag till instruktion för värdesättning å skogsmark och växande skog och som innebära, att *markvärdet* skall beräknas efter den avkastning, som under antagande av normal skogstillgång kan erhållas vid ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk, och *skogsvärdet* efter den avkastning, som är att påräkna ur den växande skogen i det skick, vari den faktiskt befinner sig, under förutsättning av ett rationellt riktigt tillgodogörande, läser värdet å den virkesproducerande marken komma att uppgå till ett belopp, som icke understiger det allmänna saluvärdet därå. Däremot torde det värde, som kommer att åsättas den växande skogen, i regel — där skogshushållningen är fri — understiga det allmänna saluvärdet, för såvitt därmed förstås det s. k. realisationsvärdet. Skulle önskemålet att växande skog, så länge den kvarstår å rot, helt fritages från kommunal fastighetsbeskattning kunna förverkligas, bleve det visserligen av mindre vikt, till vilket värde den växande skogen uppskattades. Men ett sådant fritagande torde tillsvidare, innan skogsbeskattningen i hela dess vidd blivit ordnad, icke kunna ifrågasättas; och i varje fall spelar uppskattningsvärdet roll vid förmögenhetsbeskattningen.

Förslaget skiljer ej mellan skog till husbehov och annan skog.

Vid sådant förhållande har anledning ej förekommit att ifrågasätta särskild värdering av husbehovsskog.

Beträffande uppskattning av byggnad å annans mark finnes för närvarande särskild anvisningsbestämmelse ej meddelad. Sådan byggnad lärer alltså böra värdesättas liksom annan fast egendom efter dess allmänna saluvärde. Anledning att häri föreslå någon ändring synes kommittén ej föreligga, så länge bevillningsförordningen fortfarande utgör grund för den kommunala beskattningen. Huruvida vid eventuellt anordnande av en ren objektsbeskattning å fast egendom värdesättningen av byggnad å annans mark bör ske efter de nya grunder, som angivas i 7 § av Kungl. Maj:ts förslag till kommunalskattelag, lärer böra i sammanhang med en dylik beskattningsreform bliva föremål för överbäggande.

I fråga om uppskattning av frälseränta har kommittén bibehållit bevillningsförordningens bestämmelser; och skall frälseränta sålunda uppskattas till tjugu gånger det belopp, varmed räntan beräknas utgå. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle åter frälseräntan uppskattas till allenast femton gånger nyssnämnda belopp. Anledningen till den sålunda föreslagna nedsättningen, som hade sin grund i den uti Kungl. Maj:ts förslag upptagna näringskatten, har emellertid numera förfallit.

Med den avfattning, som kommittén givit anvisningarna till föreliggande paragraf, hava i föregående förslag upptagna detaljföreskrifter om taxering av lyxfastigheter, industrifastigheter m. m. ävensom en del i och för sig självklara anvisningar i fråga om köpeskillings användbarhet vid värdesättningen ansetts kunna uteslutas.

Föreskriften i sista stycket av anvisningarna till 6 § motsvaras av bestämmelse i förutnämnda kungörelse av den 25 september 1920.

7 §.

Det i andra punkten av denna paragraf gjorda undantaget från regeln om taxeringens bestämmande efter förhållandena vid nästföregående års utgång innebär visserligen en nyhet i skattelagstiftningen men torde redan hava i praktiken tillämpats. Såsom både obilligt och oegentligt måste anses, att om exempelvis en byggnad, som skolat särskilt taxeras, nedbrunnit och vid taxeringstillfället ej längre existerar, densamma dock skall för löpande året taxeras till dess en gång havda värde. Om vidare en egendom under taxeringsåret uppdelats i flera lotter, har det understundom visat sig vara av vikt för respektive ägare att redan samma år få en var av lotterna särskilt taxerad. Givetvis bör rätten att lämpa taxeringen efter de inträffade förändringarna tillkomma såväl taxeringsnämnd som prövningsnämnd.

8 §.

De föreskrivna specialvärdena betingas dels av ifrågasatt lindring i eller befrielse från skattskyldighet för skogsvärde och dels av den tillämnade värdestegringsbeskattningen. Uppskattning av specialvärden bidrager ock till att fast egendoms värde blir till alla delar beaktat vid taxeringen. Om innebörden av specialvärdena lämnas i anvisningarna erforderliga upplysningar.

Instruktionen för värdesättning å skogsmark och växande skog.

1. Vid en rationell värdesättning av skog för beskattningsändamål anser kommittén det vara nödigt att skilja mellan den virkesproducerande skogsmarken och den därå växande skogen och å vardera sätta särskilt värde. Själva marken har i regel ett mera bestående värde utan andra fluktuationer än som betingas av prisläget å jord i allmänhet. Den växande skogen kan däremot på olika sätt såsom genom avverkning, skogseld m. m. hastigt och betydligt minskas i värde, liksom den stiger i värde i mån av tillväxt. Dylika ändringar i skogsbeståndets värde kunna lättare och säkrare följas vid taxeringarna, om detta värde åsättes särskilt, än om värdet å skogsmarken skall därvid medtagas. Ur beskattningssynpunkt är ett särskiljande av värdena nödvändigt, om det skall kunna ifrågasättas att, såsom på senare tid påyrkats, undantaga den växande skogen från den årliga beskattningen för att i stället uttaga dess skattebidrag vid avverkningen. För ett sakligt bedömande av detta spörsmål är det av särskild vikt, att en verkställd skild värdesättning av de olika beskattningsföremålen föreligger, och kommittén har därför även av denna grund i sitt framlagda förslag utgått från att dylig värdesättning bör nu äga rum, även om den ej skulle komma till omedelbar användning vid kommunalbeskattningen under gällande provisorium.

2. Den uppskattning av skogsmark, som enligt kommitténs förslag skall äga rum, avser allenast den till skogsbörd dugliga marken. Mossar, myrar, kärr, berg, fjällmark och annan till skogsbörd ej duglig mark, som kan finnas insprängd i den skogbärande arealen, bör därför först frånskiljas och frånräknas den totala arealen. Dylig ej skogbärande mark bör i stället redovisas tillsammans med övrig fastigheten tillhörig mark och värdesättas i sammanhang med denna.

Vad angår den avkastning, som skall ligga till grund för beräkningen av skogsmarkens värde, har kommittén ansett densamma böra bestämmas såsom den årliga avkastning, som anses kunna erhållas vid

ett efter rationella grunder bedrivet skogsbruk och under antagande att marken vore beväxt med ett tillfredsställande samt å behöriga åldrar fördelat virkesförråd. Beräkningen får alltså icke grundas å den större eller mindre avkastning, som för tillfället kan uttagas ur det befintliga skogsförrådet. Är skogsbeståndet mer än vanligt väl slutet eller innehåller det relativt stor tillgång på moget virke, kommer den avkastning, som under närmaste tiden faktiskt kan uttagas, att överstiga det genomsnittliga och i längden uttagbara beloppet. Är åter skogen utglesnad eller vanskött, kommer den avkastning, som under lång tid framåt kan uttagas, att understiga den normala, som bör kunna påräknas i framtiden, då skogen kommit i ett ur forstmässig synpunkt tillfredsställande skick. Vid beräkningen av den normala avkastningen är vidare att märka, att den skall vara genomsnittlig och således icke får grundas allenast å vissa mindre arealer av skogsmarken, därå tilläventyrs särskilt god växtlighet förefinnes, utan skall gälla skogskomplexet i dess helhet. I enlighet med vad nu sagts är såsom normal avkastning att anse exempelvis den, som i medeltal uppnås på sådana större skogsbruk, där det väl sörjes för såväl återväxt som beståndsvård, och där det finnes ett väl slutet och på behöriga åldrar väl fördelat virkesförråd.

Enligt kommitténs mening bör s. k. husbehovsvirke, d. v. s. virke, som åtgår till hus- och vägbyggnad, vedbrand, stängsel med mera dylikt, medtagas vid avkastningens beräkning lika väl som det till avsalu avsedda virket. Skulle däremot någon del av den normala virkesavkastningen ej kunna komma till användning på grund av bristande avsättningsmöjligheter t. ex. för klen gallringsvirke, toppar, avfall eller dylikt, bör givetvis hänsyn härtill tagas vid avkastningsberäkningen.

Under vissa förhållanden kan den produktiva skogsmarken, utan intrång å ett där rationellt bedrivet skogsbruk, lämna tillgång till bete. I sådant fall bör värdet å betet tilläggas skogsmarksvärdet. Ej sällan torde det förekomma, att mark, som skulle kunna användas till skogsbörd, i stället utnyttjas såsom beteshagar, och att därvid betestillgången är det väsentliga och skogsproduktionen av underordnad betydelse. Finnes å dylik mark ej växande träd, som anses böra värdesättas, torde marken lämpligen icke böra upptagas såsom skogsmark utan räknas såsom betesmark. Om åter å hagmarken finnes skog, som kan inverka å värdesättningen av den växande skogen, kräver den av kommittén använda metoden, att marken upptages såsom skogsmark och ingår i värdesättningen av denna, varefter betesvärdet tillägges.

3. Den arealberäkning, som måste göras vid en skogstaxering enligt kommitténs förslag, bör i första hand grundas å officiella upp-

gifter. I fråga om statens och andra allmänna skogar lära sådana i regel finnas tillgängliga, särskilt hos domänstyrelsen och i uppgjorda hushållningsplaner. För enskilda skogar är att räkna med tilläventyrs förefintliga hushållningsplaner och även lantmåterihandlingar, ehuru väl de senare oftast sakna uppgifter, på grund av vilka den till skogsbörd ej dugliga marken kan utskiljas från den skogsproducerande. I dylikt fall ävensom i övrigt då uppgifter saknas eller befinnas ofullständiga, måste upplysningar inhämtas genom deklaration eller infordrade uppgifter från vederbörande skogsägare.

4. Med den av kommittén förordade uppskattningsmetoden kommer skogstaxeringen att i väsentlig grad grunda sig å de uppgifter, som kunna hämtas från statens skogsbokföring. Det har därtör ansetts lämpligt att därvid använda samma måttenheter och mätningmetoder som för statsskogarna. Virkesavkastningen bör alltså angivas i kubikmeter med virkets mätning i rått tillstånd på bark samt i verkligt och s. k. fast mått, d. v. s. den virkeskvantitet som framkommer, då virket mätes på rot efter noggranna s. k. massatabeller. I ett avseende anses dock en viss avvikelse i tydlighetens intresse böra göras från vad som praktiseras ifråga om statsskogarna. För dessa angives boniteten i klasser I—VIII efter den relativa avkastningsförmågan. Kommittén anser, att boniteten istället bör angivas i absoluta klasser, som direkt upptaga produktiviteten per hektar i hela och halva kubikmeter. Där hushållningsplanerna endast angiva relativa bonitetsklasser I—VIII eller upptaga boniteten efter i äldre hushållningsplaner förekommande beteckning med växtlighetsgrader 1, 0.9--0.3, bör sålunda en omräkning ske för erhållande av ett uttryck för vad i dessa klasser eller växlighetsgrader kan produceras i kubikmeter vid god skogsskötsel. Ur de sålunda erhållna talen beräknas därefter den genomsnittliga produktions-siffran för skogen ifråga.

Understundom innehålla hushållningsplanerna uppgift om skogens undersökta årliga tillväxt. Där så är fallet, kan dylik uppgift tjäna till ledning för produktionsförmågan, då virkestillgången är normal. Även förekommer att tillväxten finnes uträknad för varje åldersklass. Medeltillväxten för samtliga åldrar (= den genomsnittliga produktionsförmågan) kan då därur erhållas, så snart åldersklasserna var för sig hava tillfredsställande slutenhet.

Kommittén håller före, att genom en behandling på nu angivet sätt av de skogar, för vilka erforderliga faktiska upplysningar föreligga, så goda uppgifter om produktionsförmågan i allmänhet å trakten skola kunna erhållas, att samma uppgifter kunna läggas till grund för produk-

tionsberäkningen å övriga skogar i orten. Dessas uppskattning skall alltså verkställas efter jämförelse med de mera direkt uträknade bonitetsvärden å närliggande eller eljest jämförliga skogar.

5. Prissättningen av normalavkastningens värde å rot bör enligt kommitténs förslag i första hand utgå från de nettovärden, som under en lämpligen utmätt tidsperiod i medeltal erhållits enligt ordnad bokföring för skogen. Såsom lämplig tidsperiod har kommittén antagit fem år, dels därför att i regel denna tid förflyter mellan de olika taxeringarna, dels ock därför att priset ej bör allt för mycket påverkas av eventuellt abnormt höga eller låga virkespris under enstaka år.

I allmänhet bör för större och ordnade skogsbruk kunna på denna väg erhållas tillförlitliga medeltal, som direkt kunna läggas till grund för prissättningen. Dock bör detta icke ske utan en viss kontrollerande undersökning för varje särskilt fall. Då virket gått till egen förbrukning eller till förädling vid egna verk eller inrättningar, kan detsamma i bokföringen vara upptaget till godtyckliga priser, som icke instämma med prisläget å den allmänna marknaden. Likaså kan exempelvis vid en lantegendom försäljning hava skett allenast av det grövsta och dyrbaraste virket, medan det mindervärdiga gått till husbehov. Under stundom kan försäljning av virke hava skett från vissa för utdrivning särskilt gynnsamt eller ogynnsamt belägna delar av skogen eller under exceptionellt gynnsamma eller ogynnsamma konjunkturer o. s. v. I dessa och dylika fall kunna bokförda pris ej utan vidare vara grundläggande för avkastningens prissättning, utan böra de justeras till verkliga medeltal för i avkastningen ingående olika sortiment och för medelkonjunktur.

De medelpris, efter vilka normalavkastningen sålunda bör värdesättas, böra förslagsvis angivas för de allmänna skogarna av domänstyrelsen och för enskilda skogar, om vilka erforderliga upplysningar ingått till länsstyrelsen, av dennas sakkunniga biträde. För övriga enskilda skogar sker prissättningen direkt av beskattningsmyndigheterna utan föregående förslag men med ledning av de priser, som kunna vara fastställda för skogar med ordnad hushållning. Vid prissättningen bör givetvis tillbörlig hänsyn tagas till att sämre mark producerar ej blott kvantitativt mindre virke utan även kvalitativt sämre och mindre värdefulla sortiment ävensom till utdrivningens större eller mindre svårigheter ifråga om körvägar, flottningsförhållanden m. m. dylikt, som inverkar å virkets rotvärde. Vid en uppskattning efter nu angivna grunder gives alltså möjlighet att taga hänsyn till varje särskild skogs läge i förhållande till avsättningsort och annat, som inverkar å virkesvärdet.

6. Från det enligt föregående punkter beräknade värdet å den årliga normala avkastningen bör, innan samma värde lägges till grund för värdesättningen å skogsmarken, göras avdrag för kostnader för skogens vård och underhåll, såsom för förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning, skatter m. m. Då en speciell undersökning av hithörande kostnader för varje särskilt skogsområde helt visst skulle vålla i praktiken hart när oöverkomliga svårigheter, har kommittén stannat vid att föreslå avdragets bestämmande till viss fix procent, 25 % av årsavkastningen. Ifrågavarande kostnader torde visserligen för olika skogar ställa sig ganska olika beroende på den olika intensitet, varmed skogsbruket bedrives. De föreslagna 25 % kunna emellertid anses ganska normala för ordnade skogsbruk med fast avlönad personal för förvaltning och bevakning m. m. Möjligen kan i vissa fall avdraget för dylika skogsbruk befinnas väl lågt. För smärre skogsbruk, som skötes av ägaren själv eventuellt med biträde från skogsvårdsstyrelse eller särskilt tillkallad fackman, kan åter avdraget förefalla väl högt. Kostnaderna ställa sig nämligen då i allmänhet avsevärt lägre. Å andra sidan torde emellertid den bruttoinkomst, som kan uttagas vid dylikt mindre skogsbruk, i regel understiga vad som kan påräknas vid det fackmässigt ordnade skogsbruket, vadan ett relativt högt avdrag vid de mindre skogsbruket kommer att verka utjämnande på nettoavkastningen, då olika skogsbruk jämföras med varandra.

Kommittén föreslår nu, att den enligt föregående regler funna nettoavkastningen skall läggas till grund för beräkningen av skogsmarkens värde sålunda, att markvärdet per hektar sättes till tre gånger den reducerade årsavkastningen, och i en senare punkt föreslår kommittén att värdet å den växande skogen skall vid full och normal skogstillgång beräknas till 13.67 gånger samma årsavkastning, vadan således värdet å skogsmark och växande skog kommer att tillsammans utgöra 16.67 gånger årsavkastningens värde. Detta innebär, att avkastningen skall kapitaliseras efter en räntefot av sex procent.

Att kommittén stannat vid att föreslå denna kapitaliseringsprocent har föranletts av flera olika grunder. Visserligen torde kunna sägas, att skogarna hittilldags i regel betingat högre pris i handel ochandel, än som kunnat grundas å en beräknad ränteinkomst av 6 %. Ofta lär man vid dylika transaktioner hava räknat med successivt stigande virkespris och med väsentligt lägre räntefot vid kapitalplaceringar i allmänhet än 6 %. Dessa förhållanden äro i närvarande stund helt annorlunda. Priserna synas med all sannolikhet vara i nedgående. Rântan å statslån, förut 3½ å 4 %, kan nu ej sättas lägre än 5 å 6 %,

och räntesatsen i allmänna marknaden är väsentligt högre. Detta måste frampressa en nedgång i fastighetsvärdena. — Ytterligare bör bemärkas, att den till grund för värdesättningen liggande årsavkastningen skall beräknas efter medelprisen under de senast gångna fem åren. Men dessa ha utmärkts av en högkonjunktur, med vilken man ingalunda lär kunna räkna i fortsättningen. Årsavkastningens penningvärde kommer alltså nu att ställa sig relativt högt. — Slutligen får ej förbises, att skogsmarken skall värdesättas icke efter den verkliga avkastningen utan efter en beräknad normal avkastning, som ganska ofta torde vara större än den som faktiskt kan under den närmaste framtiden uttagas. Detta kommer att medföra ett relativt högt värde å själva skogsmarken, något som förövrigt är av kommittén åsyftat såsom ur beskattningssynpunkt lämpligt, om ett särskiljande av beskattningen å själva marken och å den växande skogen en gång skall ske. — Under dessa förhållanden har kommittén ansett, att vid 1922 års taxering en värdesättning efter en kapitaliseringsprocent av 6 antagligen kommer att leda till värden, som kunna väntas ganska nära instämma med vad en förständig köpare kan antagas kunna och vilja betala med tanke på ett fortsatt skogsbruk.

Den föreslagna kapitaliseringsprocenten är såsom ovan nämnts betingad av förhållandena sådana de nu föreligga. Detta innebär givetvis, att vid förändrade förhållanden kräves omprövning, huruvida denna procent bör undergå ändring. Förslaget är alltså i ingen mån prejudicerande för vad vid en framtida ny taxering kan anses böra föreskrivas.

Kommitténs förslag att markvärdet skall utföras med tre gånger skogsavkastningens värde, d. v. s. 18 % av markens och skogens gemensamma värde vid normal skogstillgång, grundas därå, att enligt en utredning angående statens samtliga skogsinköp markens värde i värderingshandlingarna upptagits till ungefärligen nämnda procent av det totala skogsvärdet och att en liknande norm föreslagits vid vattenfallsstyrelsens uppskattning av skada vid uppröjning av gator för kraftledningars framdragande.

7. Även värdet av den växande skogen kan och bör enligt kommitténs uppfattning beräknas efter avkastningen, d. v. s. den avkastning, som den faktiskt förefintliga skogstillgången kan lämna. Denna avkastning kan emellertid uttagas på flerehanda olika sätt, växlande mellan total besparing, då hela tillväxten lämnas att tillsvidare hopa sig i skogen, och total avverkning, då det förefintliga virkesförrådet på en gång tillgodogöres. Det är därför nödigt att bestämma, huru den avkastning skall vara beskaffad, vars värde skall grundlägga värdesätt-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 181 häft. (Nr 214 .Bilaga.) 6

ningen av den växande skogen; och har kommittén härutinnan ansett böra hänvisas till den avkastning, som kan för framtiden uttagas ur skogen under förutsättning av ett rationellt riktigt tillgodogörande. För skogar, som med avseende å åldrar, slutenhet m. m. äro så beskaffade, att en för god skötsel typisk avkastning kan jämnt och uthålligt därur uttagas, sammanfaller den avkastning, efter vilken skogsvärdet skall beräknas, med normalavkastningen, efter vilken markvärdet skall beräknas. Skogsvärdet skall i sådant fall upptagas till 13.67 gånger avkastningens värde, så reducerat som förut under punkt 6 är sagt. I tabell I har kommittén för ifrågavarande normalfall infört jämväl värdena å växande skog, angivna per hektar vid olika förekommande boniteter och virkespris.

Emellertid är det helt visst allenast ett fåtal skogar, för vilka dessa normalförhållanden kunna anses föreligga. Vanligen lærer en eller annan av de faktorer, som måste beaktas vid normalavkastningens beräkning (behöriga åldersklasser, slutenhet m. m.), förete sådan avvikelse från vad som är att anse som normalt, att en uppskattning direkt efter tabellsiffrorna skulle bliva missvisande. För dessa fall blir det nödvändigt att bedöma, huruvida det faktiskt förekommande skogsbeståndet för någon tid framåt medger ett rationellt uttagande av en avkastning, som under- eller överstiger den normala, samt därefter värdesätta ståndskogen efter denna relation. Allt eftersom därvid avkastningen finnes vara lägre eller högre än normalavkastningen, blir skogsvärdet 0.9, 0.8 o. s. v. eller 1.1, 1.2 o. s. v. av de i tabellen angivna värdena. Den faktiska avkastningens beräkning bör verkställas på grund av förefintliga hushållningsplaner eller under jämförelse med sådana eller eljest efter bästa tillgängliga upplysningar, dock med behörigt beaktande av sådana förhållanden, som i särskilda fall böra föranleda till jämkningar, såsom exempelvis om endast ett fåtal år återstår av den tid, för vilken en hushållningsplan är uppgjord, eller om förhållanden föreligga, till vilka hänsyn icke tagits eller kunnat tagas vid hushållningsplanens uppgörande, med mera dylikt. Det kan inträffa, att från skogsmark, som skall såsom taxeringsenhet anses, någon avkastning icke kan omedelbart uttagas, men att där finnes växande ungskog, som bör åsättas skogsvärde. Värdesättning skulle då kunna ske med hänsyn till den framtida avkastningens beräknade storlek samt den tid, som förflyter innan inkomsterna uppstå och under vilken diskontering av inkomsten bör ske. Någon viss metod för beräkning av värdet å dylik skog har kommittén emellertid ej ansett sig böra uppgöra, då det i alltför få fall torde finnas tillgång till de uppgifter, som

för värdeberäkningen behövas. Man torde därför få förutsätta, att uppskattningen i dylika fall i stor utsträckning måste ske efter skön.

Kommittén har dock ansett det vara till stöd för omdömet vid uppskattningar av nu ifrågakvarande art att känna den virkesmassa, som under normala förhållanden i genomsnitt behöver finnas per hektar för att en viss skogsavkastning skall kunna uthålligt därur uttagas. Kommittén har häröver uppgjort tabell II, som visar det behövliga virkesförrådets normala storlek vid olika boniteter och olika medelålder (omloppstid). Tabellen vilar på följande grunder. Det behövliga virkesförrådets storlek beror på tillväxtenergien, vilken i sin tur nära sammanhänger med skogens ålder. Om i en viss landsända skogen mera allmänt anses avverkningsmogen vid t. ex. 100 år, bör en skog, där uthålligt skogsbruk skall bedrivas, innehålla virke av alla åldrar från 1 till 100 år i någorlunda jämn blandning. En dylik skog visar en tillväxt i massa av omkring 3 procent av virkesförrådets massa. För att kunna ur skogen uttaga en årlig avkastning av t. ex. 2.5 kubikmeter per hektar, fordras sålunda ett stående virkesförråd på 83 kubikmeter per hektar, emedan 3 procent på 83 kubikmeter ger 2.5 kubikmeter i skörd. Om nu en skog å dylik mark på grund av allmän gleshet innehåller allenast 50 kubikmeter i genomsnitt per hektar, är dess relativa skogstillgång $\frac{50}{83}$ eller 0.6 av det normala. Därvid förutsättes dock, att de olika åldrarna förefinnas i riktig proportion. Om denna är rubbad, så att t. ex. de 50 kubikmeterna per hektar utgöras av gammal mogen skog, kan denna tillgång för rätt lång tid framåt medgiva en så stor avverkning, att värdet kan jämföras med full skogstillgång, trots det att virkesmassan ej är den rätta. Utgöras åter de nämnda 50 kubikmeterna uteslutande av ungskog, måste det relativa värdet av skogsbeståndet sättas lägre än 0.6 av det normala. Till dylika särskilda omständigheter bör givetvis hänsyn tagas vid skeende uppskattningar.

8. Den av kommittén föreslagna taxeringsmetoden kräver för en riktig tillämpning en viss sakkunskap på skogsbruksområdet och en viss kännedom om skogarnas tillstånd och avkastningsförmåga. Det har därför ansetts nödigt att i så stor utsträckning som möjligt vid taxeringen tillgodogöra sig den statistik och de övriga uppgifter, över vilka det mera ordnade skogsbruket förfogar. Genom jämförelse med detta mera kända material böra sedermera övriga skogar kunna taxeras på ett relativt tillfredsställande sätt.

Den på samma gång största och bäst kända gruppen av skogar under ordnad hushållning utgöres av de allmänna skogarna, vilka omfatta omkring en femtedel av landets hela skogsmarksareal. För dessa skogar,

som stå under domänstyrelsens förvaltning eller kontroll, finnas dels tillfredsställande arealuppgifter, dels ock för större delen hushållningsplaner med uppgifter om virkestillgång, beräknad avkastning och i nyare planer jämväl bonitetsuppgifter, varjämte ordnad bokföring finnes över försäljningspris m. m. I sådana fall, då närmare uppgifter om marken och skogstillståndet saknas, besitter i regel den förvaltande personalen en så god personlig kännedom om skogarna, att för taxeringen behövlige uppgifter om bonitet, virkespris och skogstillgång ändock böra kunna lämnas.

För att få dessa för hela landets skogstaxering grundläggande siffror så enhetliga och tillförlitliga som möjligt har det ansetts önskvärt, att domänstyrelsen införskaffar, ordnar och bearbetar alla för de allmänna skogarnas taxering behövlige uppgifter samt med stöd av dessa och med tillämpning av tabellerna I och II upprättar förslag till taxeringen av de allmänna skogarna. Man torde därvid kunna räkna med, att domänstyrelsen, i den mån så finnes erforderligt, utfärdar sådana kompletterande föreskrifter angående utnyttjandet av förefintliga hushållningsplaner m. m., att ett för hela landet enhetligt och för jämförelse vid övrig taxering användbart förslag till värdesättning av de allmänna skogarna kommer att föreligga.

För att i någon mån klargöra, vilken ledning som på detta sätt kan erhållas för övriga skogars taxering, intages här en tablå, utvisande antalet och arealen av allmänna skogar inom olika delar av landet, grundad på domänstyrelsens berättelse för år 1915. I arealuppgifterna ingå kronoparker, kronoöverloppsmarker, domänskogar, civila och ecklesiastiska boställsskogar, flygsandsplanteringar, renbetesfjäll, bergverkskogor, socken- och häradsallmänningar samt städernas och allmänna inrättnings skogar.

Tablå öfver antalet och arealen av vissa allmänna skogar, upprättad på grundval av domänstyrelsens berättelse för år 1915.

O m r å d e	Antal skogar	Areal i hektar		Procent av hela områdets produktiva skogsmarks- areal
		Produktiv skogsmark	Total areal	
Norrbottns län lappmark	134	1,351,989	2,782,214	65
» » kustland.....	177	738,967	1,045,077	55
Västerbottns » lappmark	151	682,901	953,070	36
» » kustland.....	370	197,013	270,057	18.1
Västernorrlands län.....	162	159,878	196,799	8.0
Jämtlands »	242	308,890	1,184,161	10.6
Gävleborgs »	106	131,813	168,835	8.9
Summa för Norrland	1,342	3,571,451	6,600,213	28.0
Kopparbergs län	152	464,175	715,599	22.4
Värmlands »	176	58,679	70,928	4.8
Örebro »	177	59,402	76,079	11.1
Västmanlands »	289	47,957	61,105	13.3
Uppsala »	374	34,851	44,624	12.5
Stockholms »	255	24,343	31,517	5.5
Södermanlands »	292	41,671	56,739	10.4
Summa för Svealand	1,715	731,078	1,056,591	13.4
Östergötlands län	459	64,094	85,490	10.3
Gottlands »	74	15,536	18,117	10.2
Kalmar »	261	62,030	81,073	9.3
Kronobergs »	231	39,740	56,877	10.7
Jönköpings »	384	43,976	62,114	7.2
Skaraborgs »	471	51,489	63,694	16.8
Alvsborgs »	347	42,967	58,620	5.8
Göteborgs och Bohus »	262	14,547	28,453	10.0
Hallands »	212	14,938	20,923	11.6
Blekinge »	55	4,599	5,801	3.4
Kristianstads »	286	20,990	28,496	8.1
Malmöhus »	70	5,610	6,745	10.6
Summa för Götaland	3,112	380,516	516,403	9.2
Summa för hela landet	6,169	4,683,045	8,173,207	20.0

9. Frånsett de allmänna skogarna finnas flerstädes inom landet avsevärda arealer enskilda skogar, som gjorts till föremål för skogsindelning i en eller annan form.

För skogar under s. k. inskränkt dispositionsrätt i lappmarken samt Särna och Idre uppgöras numera enklare hushållningsplaner, som förvaras å revirexpeditionerna; och bör länsstyrelsen äga att i den omfattning, som anses nödig, från vederbörande jägmästare inforda uppgifter rörande dylika skogar, som hava nyare hushållningsplaner. Hans personliga kännedom om skogarna bör därvid kunna på ett lyckligt sätt komplettera uppgifterna i planen.

Vad angår övriga på rent personligt initiativ indelade skogar finnas hushållningsplanerna tillgängliga endast hos vederbörande skogsägare. Kommittén har icke velat ifrågasätta några åtgärder för dessa planers infordrande för gemensam bearbetning dels därför, att det arbete, som en dylik bearbetning skulle kräva, knappast skulle lämna ett kostnaderna motsvarande resultat, dels därför att åtskilliga skogsägare antagligen skulle anse det ur affärssynpunkt olämpligt och därför befinnas ovilliga att låta ovidkommande personer få del av dessa handlingar, som understundom kunde ganska intimt beröra deras affärsställning. Däremot håller kommittén för sannolikt, att många skogsägare skola finna det ligga i deras eget välförstådda intresse att tillhandahålla vissa primäruppgifter, som äro av betydelse för en riktig taxering av deras skogar. Sålunda kan antagas, att i denna ordning skall kunna erhållas uppgifter — utom ifråga om skogens areal, som tillhör deklarationen — beträffande drivningsvägens längd, flottningskostnader, markens fördelning på olika boniteter, virkets fördelning på mogenhets- eller åldersklasser, årliga tillväxtens storlek per hektar, beräknad eller erhållen avverkning per hektar, erhållna pris per kubikmeter å rot samt eventuellt virkestillgång i genomsnitt per hektar.

Det är naturligtvis icke avsett, att samtliga enskilda skogar under ordnad hushållning inom länet skola göras till föremål för förberedande undersökning genom länsstyrelsens försorg. Kommittén har tänkt sig att så skulle ske väsentligen med enskilda skogar av lämplig typ inom sådan del av länet, där allmänna skogar, tjänliga till jämförelse vid skogstaxeringen i övrigt, saknas eller förefinnas i otillräcklig omfattning. Detta är i instruktionen angivet genom bestämmelsen, att förslag till värdesättning av enskilda skogar skall uppgöras i den omfattning, som finnes nödig.

Materialet till det förslag till värdesättning av de enskilda skogar, i fråga om vilka sådan åtgärd anses böra vidtagas, bör insamlas och

bearbetas av därtill särskilt förordnad skogssakkunnig person. Denne bör på samma sätt, som för domänstyrelsen är föreslaget, uppgöra förslag till taxering av de enskilda skogar, för vilka erforderliga primäruppgifter finnas tillgängliga. I vissa fall torde någon form av samarbete med länets skogsvårdsstyrelse vara att förorda, då denna styrelse underlydande personal torde besitta en ganska ingående personlig kännedom om de enskilda skogarna inom länet.

10. Av det förslag till taxering av de allmänna skogarna inom länet, som inkommit från domänstyrelsen, och av de resultat, som bearbetningen av uppgifterna angående de enskilda skogarna inom länet lämnat, bör en god överblick kunna erhållas över de inom länet i allmänhet rådande bonitetsförhållandena och virkesprisen. Denna kunskap bör otvivelaktigt tillvaratagas och meddelas beskattningsnämnderna i och för erhållande av en så god och jämn taxering som möjligt. För detta ändamål synes det lämpligt, att vissa speciella anvisningar för länet lämnas såsom t. ex. om förekommande boniteter och eventuellt områdets ungefärliga medelbonitet, virkesavkastningens medelvärde under olika förhållanden, speciellt drivnings- och flottningskostnadernas inverkan på priset, den omloppstid, som kan anses vara den i orten vanligen använda, samt de kubikmassor, som på grund härav enligt tabell II kunna anses utmärka normal skogstillgång, o. s. v. I sammanhang härmed och för att förekomma missuppfattning vid användning av tabellerna I och II synes det lämpligt, att ur dessa tabeller göres ett extrakt, av kommittén kallat hjälptabell, som upptager allenast de värden, som på orten i fråga böra komma till användning, och att detta extrakt sedermera tillhandahålles beskattningsnämnderna.

Den lämpligaste utvägen för åstadkommande av nu omförmälta speciella anvisningar och hjälptabell har kommittén ansett vara, att länsstyrelsen låter uppgöra förslag därtill genom det sakkunniga biträde, som förberett taxeringen av enskilda skogar inom länet, samt att ämnet sedan upptages till behandling vid det sammanträde, som skall hållas inför länsstyrelsen eller landskamreraren enligt 4 § i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922. Sedan förslaget därvid varit föremål för granskning och eventuell ändring, böra de vid sammanträdet godkända anvisningar och den därstädes fastställda hjälptabellen genom länsstyrelsens försorg skyndsamt meddelas beskattningsnämnderna.

Givetvis kunna förhållandena vara sådana, att olika anvisningar och hjälptabeller böra upprättas för olika delar av länet.

11. Att slutligen föreslå, respektive fastställa taxeringsvärdena å

såväl skogsmark som växande skog tillkommer de berednings-, taxerings- och prövningsnämnder, som omförmälas i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922. Med det material, som ställes till dessa nämnders förfogande, bör enligt kommitténs förmenande en jämn och likformig taxering kunna åstadkommas. Kommittén utgår från att nämndens arbete lämpligen bör begynnas med taxeringen av sådana skogar inom distriktet, för vilka av domänstyrelsen eller länsstyrelsens sakkunniga biträde uppgjorda taxeringsförslag föreligga. Då dessa förslag uppgjorts av sakkunniga personer och under tjänstemannaansvar, synes det med fog kunna krävas, att nämnden, om den finner anledning frångå förslaget, jämväl angiver skälet därtill. Å dessa skogar beslutade taxeringar böra därefter bliva normgivande vid övriga taxeringar. Förefinnas ej inom distriktet skogar, som sålunda kunna tjäna till ledning vid taxeringen, må sådan ledning hämtas från andra närliggande skogar, som lämpligen kunna tjäna till jämförelse; och lärer nämnden, där behov av sådant jämförelsematerial föreligger, böra därom göra anmälan hos länsstyrelsen, som då anvisar sådant från annat taxeringsdistrikt. För att sätta sakägare och överordnade beskattningsmyndigheter i tillfälle att kunna bedöma taxeringen har i förslaget till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922 föreskrivits, att i taxeringslängden skola införas uppgifter om den normala årsavkastningens värde per kubikmeter å rot, den medelbonitet samt den relativa skogstillgång, varå värdesättningen grundats.

Provtaxeringarna.

För att få en möjlighet att bedöma, huru den för skogens värdesättning uppställda, hittills nya och oförsökta metoden skulle verka i sin praktiska tillämpning, har kommittén genom fyra av sina medlemmar, biträdda av praktiskt förfarna män, låtit verkställa provtaxering av skog inom 4 socknar i olika delar av landet. På grund av den knappt tillmätta tid, som stått till förfogande för detta arbete, hava dessa taxeringar ej kunnat givas en sådan omfattning, som eljest varit önskvärd för att få uttömmande svar på vissa spørsmål, som kunde vara av intresse, t. ex. angående förhållandet mellan de värden, som tidigare åsatts, och de värden, som medelst den nya metoden framkomma, m. m. Ej heller hava samtliga taxeringar blivit fullt jämförbara, bland annat därför att det i olika socknar tillgängliga underlaget, som hämtats från 1918 års fastighetstaxering, ej tillåtit en fullt likartad bearbetning. Ehuru sålunda

några mera allmänna slutsatser knappast kunna dragas ur resultaten, utöver vad kommittén själv funnit angående metodens framkomlighet, må dock följande korta meddelande här göras beträffande arbetets omfattning och därur vunna siffror.

Arbetet försiggick i följande socknar:

	Antal taxerings- enheter.	Areal produktiv skogsmark hektar
Burträsk (Västerbottens län)	488	59,591
Kila (Södermanlands län)	135	11,007
Förlösa (Kalmar län)	98	—
Billinge (Malmöhus län)	8	454.

Sedan vederbörliga korrekationer gjorts i slutsummorna på den grund, att vid provtaxeringarna avdraget för skogsbrukets omkostnader skedde med $\frac{1}{3}$ mot i det slutgiltiga förslaget stipulerade $\frac{1}{4}$ av bruttoinkomsten, vilket höjde alla skogs- och markvärden med 12.5 %, te sig resultaten i sammandrag sålunda:

Burträsk socken:

	Kronor	Procent
Skogsmarkens värde	1,066,148	19
Växande skogens värde	4,255,215	75.7
Annan utmarks »	300,979	5.3
Summa kronor	5,622,342	100.

För att få jämförelse med 1918 års taxering fråndrogs värdet på åker och äng från då åsatt totalsumma, varvid befanns, att dåvarande värde å skogarna satts till 4,400,663 kronor; och skulle sålunda 1920 års försökstaxering givit ett med 27.8 % förhöjt värde å skogarna. Det har uppgivits, att vid 1918 års taxering all klenare skog medtagits till fulla värdet men för grövre dimensioner än 15 centimeter endast 40 procent av värdet. En ytterligare orsak till höjningen ligger däri, att vissa skogar under utsyningsstväng fått avverkningen avsevärt höjd, vilket förorsakat höjda skogsvärden.

Kila socken:

	Kronor	Procent
Skogsmarkens värde	826,061	25.3
Växande skogens värde	2,442,371	74.7
Summa kronor	3,268,432	100.

Ytterligare har här upptagits ett betesvärde å skogsmarken med 200,400 kronor, vadan totala värdet kan sättas till 3,468,832 kronor.
Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 181 häft. (Nr 214. Bilaga.) 7

Vid 1918 års taxering, då endast den klenare skogen skulle ingå i värdet, hade samma värde upptagits till 2,082,363 kronor, vadan en förhöjning vid provtaxeringen uppstått med 66 procent å skogarnas värde inom denna socken.

Förlösa socken:

	Kronor	Procent
Skogsmarkens värde	240,941	31.6
Växande skogens värde	521,618	68.4
Summa kronor	762,559	100.

Någon jämförelse med 1918 års värde å skogarna kan här ej erhållas, emedan skillnad på skogsvärde och andra värden ej överallt gjorts. Efter nytaxering jämväl av inägojorden gav emellertid provtaxeringen en total höjning av värdet å all jordbruksfastighet från 2,047,400 kronor till 2,489,459 kronor, motsvarande cirka 22 procent.

Billinge socken:

	Kronor	Procent
Skogsmarkens värde	54,214	26.4
Växande skogens värde	151,088	73.6
Summa kronor	205,302	100.

I denna socken, varav endast en del vid provtaxeringen medtagits, har taxeringen skett genom okulärt bedömande under förrättningsmännens besök ute å marken. År 1918 sattes markvärdet till 46,925 kronor och virkesvärdet till 119,400 kronor, sammanlagt 166,325 kronor. Vid 1920 års provtaxering höjdes sålunda värdet å skogarne med i genomsnitt 23.4 procent.

För att visa de enhetsvärden, vartill provtaxeringarna i medeltal uppgått, må följande siffror angivas:

	Värde per hektar	
	Skogsmark kronor	Växande skog kronor
Burträsk socken:	18	71
Kila »	75	222
Förlösa »	—	—
Billinge »	119	333

Av de gjorda försöken har kommittén kommit till den uppfattningen, att metoden dels kan anses tekniskt användbar dels bör möjlig-

göra en taxering, som på ett riktigare och jämnare sätt än hittills varit fallet giver uttryck åt skogarnas värden. Detta omdöme måste i första hand anses gälla skogsmarken, som efter förloppet av ett par förnyade uppskattningar bör kunna bli mycket tillfredsställande värderad. Vad den växande skogen beträffar, ligger det däremot i sakens natur, att man på grund av bristande kännedom om densamma icke med någon metod, som ej bygger på direkta undersökningar, kan komma till annat än jämförelsevis grova närmevärden.

Om man sålunda beträffande ståndskogen icke vågar uttala den förhoppningen, att verkligt pålitliga värden skola kunna åsättas varje skog, så är dock kommittén förvissad om, att en avsevärd förbättring i taxeringsförfarandet på den förordade vägen skall kunna uppnås jämväl för växande skog.

Skogstaxeringens förhållande till beskattningen.

Enligt 8 § i kommitténs författningsförslag skall taxeringsvärdet å jordbruksfastighet utgöra sammanlagda beloppet av det jordbruksvärde, skogsvärde samt tomt- och industrivärde, som kan hava blivit en fastighet åsatt; och enligt 2 §. bevillningsförordningen skall bevillning för jordbruksfastighet utgöras med 0.6 öre för varje fullt hundratal av taxeringsvärdet. Som förut nämnts har det ifrågasatts, att den växande skogen borde undantagas från årlig beskattning för att i stället skattebelastas vid avverkningen, och lärer kommittén i fortsättningen av sitt arbete komma att upptaga denna fråga till undersökning såvitt det gäller kommunalbeskattningens definitiva ordnande. Under det nu gällande provisoriet i kommunalbeskattningen kan fråga endast vara, om den av kommittén föreslagna nya taxeringsmetoden för skog skulle kunna hava sådan inverkan å taxeringsvärdena för jordbruksfastighet, att skogsvärdet borde helt eller till någon del undantagas från det värde, varå bevillningen skall beräknas. Det har ju klagats över, att i vissa delar av landet skogarna upptagits till mycket låga värden, och kommitténs förslag vill råda bot härpå samt framtvinga vederhäftiga eller i varje fall jämnare värden å såväl skogsmark som växande skog. Därest detta skulle hava till följd, att fastighetsvärdena i skogstrakterna mera avsevärt komme att bliva högre än för närvarande, låge det nära till hands att under provisorietiden utjämna detta genom att låta någon del av skogsvärdet avdragas från taxeringsvärdet, innan detta lägges till grund för beräkning av bevillningen, vilket ju skulle innebära ett steg i riktning mot det uppställda önskemålet om skogskapitalets befriande från årlig beskattning.

Kommittén har emellertid icke ansett sig böra framlägga något förslag i denna riktning. De verkställda provtaxeringarna hava varit av alltför ringa omfattning för att därå skulle kunna grundas något omdöme av större allmängiltighet och innefatta i allt fall icke något bestämt utslag för, att en mera avsevärd höjning i taxeringsvärdena skulle vara att påräkna. Det sannolika torde vara, att i trakter, där skogarna hittills blivt lågt uppskattade, en höjning i taxeringsvärdena kan emotses, men i andra trakter, där realisationsvärdena å skogen lagts till grund för taxeringen, lära taxeringsvärdena komma att visa större eller mindre nedgång. Vid sådant förhållande kan för närvarande ej bedömas, om en minskning i taxeringsvärdena å skog vid bevillningens beräkning må vara skälig eller av något verkligt behov påkallad.